

KAUNO
TECHNOLOGIJOS
UNIVERSITETO
GIMNAZIJA

1997

METŲ KNYGA

Kauno
technologijos
universiteto

GIMNAZIJA

1997

Metų knyga

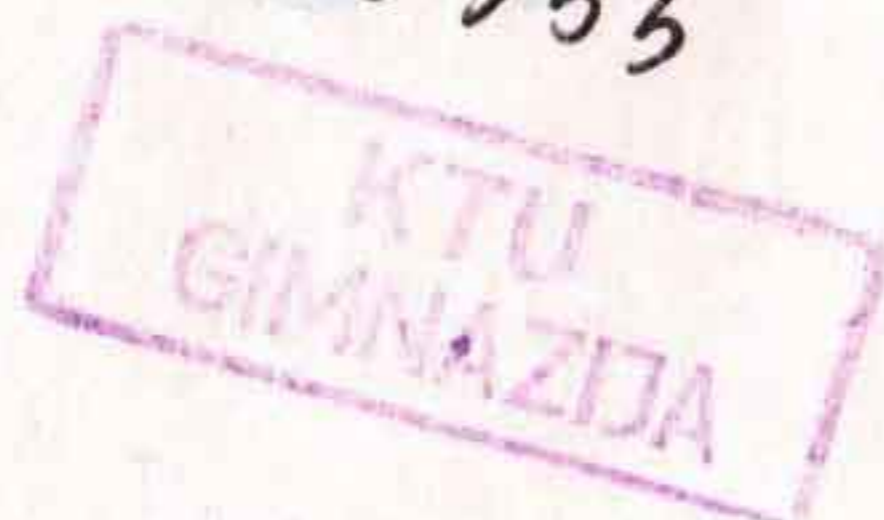

Kaunas 1997

UDK 888.2-1(059)
Ka637

Sudarė: Rima Lukaševičienė,
Birutė Vaičekauskienė,
Rūta Kulikauskaitė,
Ieva Malinauskaitė

Techninis redaktorius Paulius Jakutavičius

1997 „Metų knyga”

SL 1757. 1997 04 17. 8,25 sp. l. Tiražas 200 egz. Užsakymas 247.
Leidykla „Naujasis LANKAS”, Studentų g. 54, LT - 3031 Kaunas.
Spaustuvė „MORKŪNAS ir Ko”, Studentų g. 54, LT - 3031 Kaunas.

ISBN 9986-550-64-5

Turinys

Atverskite penktąją Gimnazijos knygą...	8
1996/1997 mokslo metų Gimnazijos abiturientai	9
Gimnazijos Vasario 16-osios premijos laureatai	11
Gimnazijos mokytojai	11
1997 metų respublikinių olimpiadų laureatai	11
1996/1997 mokslo metų įvairių konkursų ir olimpiadų žymūnai	12
„Direktoriaus taurės” laimėtojai	13
Krikštynos	13
Mokytojų diena	14
Krepšinis	14
Naujametinis karnavalas	15
„Vienos valso” konkursas	15
Šimtadienis	16
Merginų krepšinio turnyras	17
Gimnazijos žygeivių klubas	18
Tik	18

UGNIUS MIKUČIONIS

Trys riksmo sonetai I	19
Trys riksmo sonetai II	19
Trys riksmo sonetai III	20

VITA POŠKUTĖ

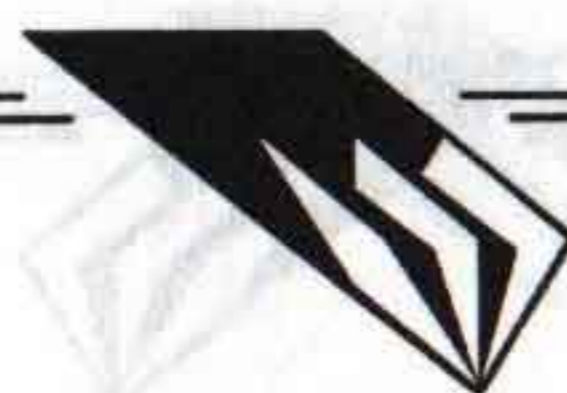
◆◆◆	21
◆◆◆	22

REGINA ŽVIRBLYTĖ

◆◆◆	23
◆◆◆	24
◆◆◆	24

Apie liūdesio ežerą, prie kurio gyvena tylą (ištrauka)	25
---	----

Apie pavasarį	25
---------------	----

AUDRONĖ JAKUBAUSKAITĖ

◆ ◆ ◆	27
Pabudimas	28
Namo	28
◆ ◆ ◆	29

MARIUS TAUBA

Meilė. Santarvė. Taika. Tolerancija	30
◆ ◆ ◆	33
◆ ◆ ◆	34
◆ ◆ ◆	34
◆ ◆ ◆	34
◆ ◆ ◆	34
Apie meilę	35
Odi et amo	35
◆ ◆ ◆	35

IEVA MALINAUSKAITĖ

ŠIRDIES VILTIS arba APIE ŠUNIS	37
Šiek tiek istorijos ir biografijos	37

PAULIUS ČERNIAUSKAS

Gal tai ir sapnas	39
Mes	41

INDRĖ PLĖŠTYTĖ

◆ ◆ ◆	42
◆ ◆ ◆	43
◆ ◆ ◆	43

MYKOLAS JURAITIS

Saulė lėtai slenka	44
--------------------------	----

NERINGA VAITKEVIČIŪTĖ

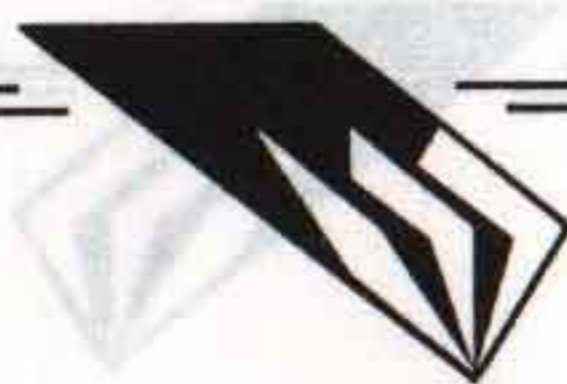
◆ ◆ ◆	46
◆ ◆ ◆	46

DAIVA IVANAUSKAITĖ

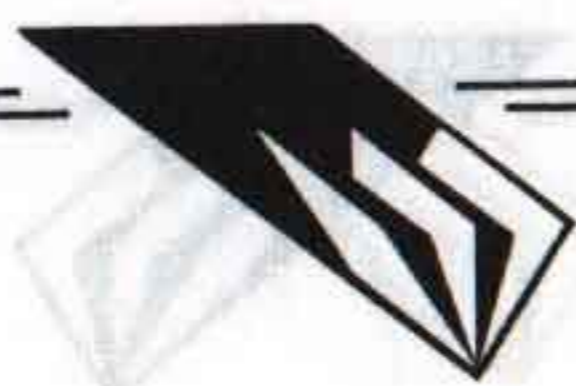
Geltona	47
Aš	47
◆ ◆ ◆	48

DAIVA JONELYTĖ

◆ ◆ ◆	50
◆ ◆ ◆	51
◆ ◆ ◆	51

❖❖❖ (V. Lingiui)	52
TADAS PETROKAS	
Ar aš gyvenu?..	54
RAIMONDA POŠKUTĖ	
Mėlyna, mėlyna	56
VIKTORIJA CIRKUNOVA	
❖❖❖	58
GINTARĖ VYZAITĖ	
Tik...	59
EVA JORUDAITĖ	
❖❖❖	60
❖❖❖	60
PAULIUS JAKUTAVIČIUS	
Up ir down, up ir down.....	62
N-tųjų metų N miestas	62
33°C.....	63
AGNĖ PAČKAUSKAITĖ	
Ištraukos iš dienoraščio	65
Laiškas vėlėms	68
Puodelis arbatos	68
Laiškas	70
Aukos	71
Smūgio garsas	74
Bailiai	74
LIUTAURAS ULEVIČIUS	
Košmaras	77
RIMANTĖ BUDRYTĖ	
❖❖❖	78
❖❖❖	78
INDRĖ KARČIAUSKAITĖ	
Pasaka	79
Dovana	81
MANTAS DUBAUSKAS	
Abėcėlė	84
Min*tis	84
Tegu.....	85
Tuščios mintys (pavasario belaukiant)	85
<u>A.N.M.B.N.</u>	86

ORIJANA ŠERPITYTĖ

Tik žmonėms nėra sodininkų... Negi Mocartas

pasmerktas 88

Apgaulė 88

MINDAUGAS SMOLINSKAS

Tik Tau 91

Akimirka 91

Užsimerkei 92

Iš „ASTROVIZIJŲ” 92

TRILOGIJA „PURVINI SEKUNDŽIŲ BATAI” 94

Rytmečio romantika 96

☺ & ☺ 96

(Pasakyk...) 97

Lietus 97

Laukimas 99

Trioletas apie žiedą 99

Baltumas 99

Brasta 99

Šydas (Pagal Šatrijos Raganos
apysaką „SENAME DVARE”) 100

Lapų šlamesys 102

Kaukės 102

SANDRA RAČKAUSKAITĖ

◆◆◆ 103

◆◆◆ 104

◆◆◆ 104

◆◆◆ 104

◆◆◆ 104

VYTENIS PAVALKIS

◆◆◆ 105

◆◆◆ 105

NAKTIS 106

DIENA 106

◆◆◆ 107

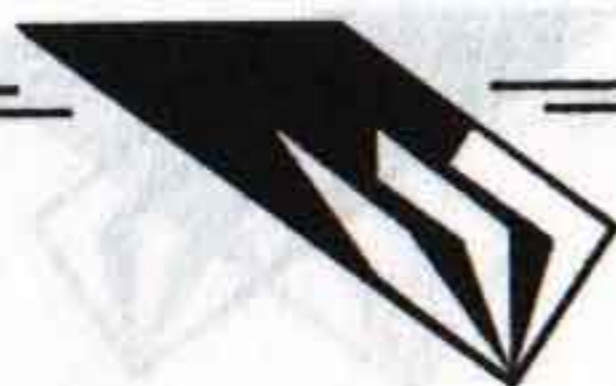
◆◆◆ 107

DIEVAI 108

◆◆◆ 109

Septyni vidurnakčio regėjimai	110
Pasivaikščiojimas	111
UGNIUS MIKUČIONIS	
❖ ❖ ❖	113
JURGITA URBIKAITĖ	
Tamsos baimė	117
XXIa. pasaka apie auksinę žuvelę ir tris norus	117
ASTA ŽIEMYTĖ	
Vizija	119
LAURYNAS MATULEVIČIUS	
Vėl	120
Žingsnis	120
EGLĖ STASYTYTĖ	
Kažkam... ..	122
Sau pačiai	122
JŪRATĖ URBONAITĖ	
❖ ❖ ❖	123
TADAS ŠARŪNAS	
Nakties įspūdžiai	124
JUSTINAS JUKNYS	
Knyga	125
EVALDAS LIAUGODAS	
Vienas	127
JUSTĖ PAČKAUSKAITĖ	
❖ ❖ ❖	129
BRONISLOVAS BURGIS	
Lėtas lėtas valsas	132

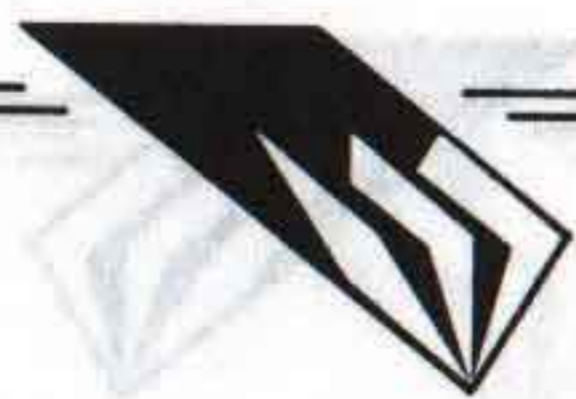
Atverskite penktąją Gimnazijos knygą...

Kuriantis žmogus visada vienas, bet niekada – vienišas. Peržiūrėję per penkerius metus atspausdintą gimnazistų kūrybą, galime kalbėti apie šios unikalios mokyklos stilių, braižą, gyvenimo būdą. Kiekvienas kūrėjas tapo kuriančios bendrijos nariu. Faktai, vaizdai, rašiniai ir eilėraščiai šioje „Metų knygoje” – tai tik sustingęs atspindys kasdien kintančio, gaivalingo, kartais nenuspėjamo, bet tuo ir patrauklaus, Gimnazijos gyvenimo.

Išeinantys pasilieka Knygoje...

Nuoširdžiai dėkojame dėkojame 11a klasės moksleivio Tado Taugino ir jo bendraklasio tėvams, davusiems nemažai pinigų šiai knygai išleisti. „Metų knygos” leidyba nuostolinga, jeigu galvoji apie pinigus, o ne apie amžinąsias vertybes.

Gimnazijos direktorius
Bronislovas Burgis

1996/1997 mokslo metų Gimnazijos
abiturientai:

XIIa

XIIb

XIIC**XIIa**

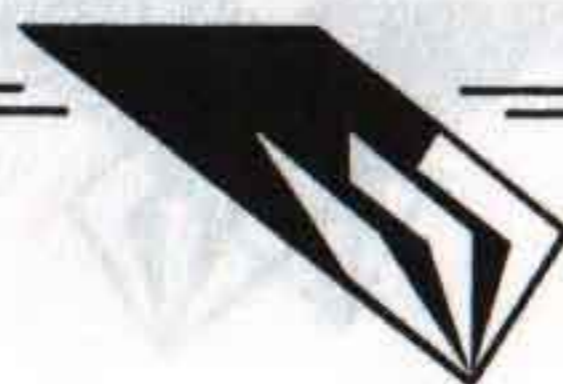
Renata Brazytė, Viktorija Cirkunova, Paulius Černiauskas, Almantas Dani-
levičius, Lina Daukšaitė, Arūnas Gražulis, Simas Grinkevičius, Daiva Holšans-
kytė, Mykolas Juraitis, Simas Juškevičius, Lina Karbauskaitė, Vytautas Macio-
nis, Laura Naujokaitytė, Tadas Petrokas, Raimonda Poškutė, Andrius Ramo-
nas, Paulius Stulpinas, Šarūnas Toleikis, Kristina Vitkauskaitė, Renata Volkai-
tė, Robertas Zubrickas, Vaidotas Šileika, Vaidas Žitkauskas, Tadas Žukas.

XIIB

Liudvikas Abraitis, Artūras Adomaitis, Ramūnas Augulis, Audronė Jaku-
bauskaitė, Paulius Jakutavičius, Paulius Jonaitis, Eva Jorudaitė, Nerijus Ma-
čiulis, Teofilis Martišius, Marius Mažeika, Darius Mickevičius, Ignas Patkaus-
kas, Gilma Paurazaitė, Arūnas Raščius, Lina Stulpinaitė, Aistė Šaferytė, Man-
tas Tolpežninkas, Tomas Vitulskis, Gintarė Vyzaitė, Rosita Žiaukaitė.

XIIC

Donatas Brazdžius, Viktoras Česnovas, Tomas Filipavičius, Darius Gurs-
kis, Daiva Ivanauskaitė, Giedrius Jeglinskas, Daiva Jonelytė, Marius Kava-
liauskas, Vilmantas Liubinas, Ieva Malinauskaitė, Indrė Plėštytė, Vitoldas
Sapožnikovas, Paulina Sazanskytė, Nerijus Snapkauskas, Martynas Stapon-
avičius, Henrikas Strolis, Raminta Targamadžė, Marius Tauba, Neringa Vaitke-
vičiūtė, Gediminas Varanavičius, Donatas Vitkauskas.

Gimnazijos Vasario 16-osios premijos laureatai:

1990m. Mindaugas Venckus
 1991m. Eugenijus Antanaitis
 1992m. Aurelijus Dabušinskas
 1993m. Aleksandras Gutmanas
 1994m. Tomas Juknevičius
 1995m. Sandra VIDAUSKAITĖ
 1996m. Audrius Alkauskas
 1997m. Ramūnas Augulis

1996/1997 mokslo metais Gimnazijoje...

... dirbo mokytojai:

Regina Balandienė, Janina Degutytė, Ina Dirgėlienė, Deima Grevienė, Elvyra Janickienė, Alvydas Jotautis, Laima Kalvaitienė, Diana Kardelienė, Eglė Klimaitė, Rūta Kulikauskaitė, Antanas Kulikauskas, Rimantas Leitanas, Narimantas Listopadskis, Rima Lukaševičienė, Juozas Mažeika, Vitalija Mi-
 lienė, Bronė Narkevičienė, Leonas Narkevičius, Ramūnas Naujokaitis, Vitalija Paurazienė, Vidas Rašinskas, Angelė Repčienė, Delija Rutkūnienė, Margarita Ruzgienė, Regina Sazanskienė, Kęstutis Simonavičius, Jonas Smolinskas, Danguolė Sokolovienė, Afimija Stepanianienė, Janina Šulčienė, Algirdas Šulčius, Birutė Vaičekauskienė, Audrius Vaičiūnas, Roma Vaitiekaitienė, Viktorija Vilkauskaitė, Liuda Žilėnaitė, Vytautas Žilinskas, Bronius Žėkas.

... mokėsi 1997 metų respublikinių olimpiadų prizininkai:

Matematika

Ramūnas Augulis	12b	I vieta
Robertas Zubrickas	12a	II vieta
Vaidotas Šileika	12a	II vieta
Marius Mažeika	12b	II vieta
Donatas Brazdžius	12c	III vieta
Jurgis Pralgauskis	11b	III vieta
Remigijus Staniulis	10c	I vieta
Agnė Burauskaitė	10b	III vieta
Aušra Gložekaitė	10b	pagyrimo raštas

Fizika

Ramūnas Augulis	12b	I vieta
Marius Alksnys	11c	III vieta
Liutauras Ulevičius	11b	III vieta
Jurgis Pralgauskis	11b	pagyrimo raštas
Gediminas Paulauskas	10c	II vieta
Remigijus Staniulis	10c	III vieta
Agnė Burauskaitė	10b	pagyrimo raštas
Mantas Lukoševičius	10a	pagyrimo raštas

Chemija

Ramūnas Augulis	12b	III vieta
Jurgis Pralgauskis	11b	III vieta
Gediminas Paulauskas	10c	III vieta

Respublikinė neakivaizdinė chemijos olimpiada

Almantas Danilevičius	12a	II vieta
-----------------------	-----	----------

Lietuvos moksleivių rašinio konkursas „Santarvė. Tolerancija. Meilė”

Audronė Jakubauskaitė	12b	I vieta
-----------------------	-----	---------

... mokėsi 1996/1997 mokslo metų įvairių konkursų ir olimpiadų žymūnai:**K. Baršausko jaunųjų fizikų konkursas**

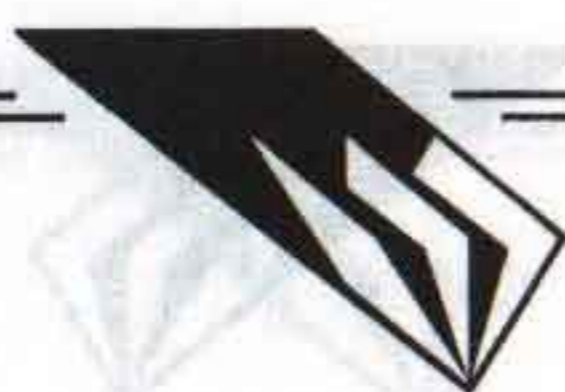
Gediminas Paulauskas	12b	I vieta
Marius Alksnys	11c	III vieta

J. Matulionio jaunųjų matematikų konkursas

Ramūnas Augulis	12b	II vieta
Vaidotas Šileika	12a	II vieta
Andrius Juknevičius	11b	II vieta
Remigijus Staniulis	10c	I vieta
Gediminas Paulauskas	10c	II vieta
Agnė Burauskaitė	10b	III vieta

Lietuvos moksleivių ekonomikos olimpiados Kauno regiono turas

Arūnas Raščius	12b	I vieta
Tomas Vitulskis	12b	II-III vieta
Darius Mickevičius	12b	II-III vieta

Marius Mažeika	12b	IV vieta
Gediminas Varanavičius	12c	V vieta
Marius Narkevičius	11a	VI vieta

Integruota geografijos ir lietuvių kalbos olimpiada. Tema „Mažoji Lietuva”

Andrius Šabanas 11b – pateko į respublikinę olimpiadą

... krepšinių žaidė „Direktoriaus taurės” laimėtojai (XIIC):

Giedrimas Jeglinskas (kapitonas), Donatas Brazdžius, Henrikas Strolis, Viktoras Česnovas, Nerijus Snapkauskas, Vitoldas Sapožnikovas, Darius Gurskis, Donatas Vitkauskas.

... Krikštynos

Tapsmas garbingu, pilnateisiu gimnazistu yra gana sudėtingas. Kiekvieną rugsėjį dešimtokams tenka nueiti ilgą kelią, kad išgytų FUX'o pažymėjimą, liudijantį apie išsiliejimą į gimnazistų bendruomenę. Iš užuominų apie būsimas krikštynų egzekucijas dešimtokai paprastai susidaro nepakankamą vaizdą. Realybė paaiškėja dalyvaujant pačiose krikštynose. Katorgiškas žygis į Ažuolyną surištiems virvėmis, alpinistiniai pasikopinėjimai skardžiais, susitikimas su Liuciferiu ir jo gauja, gyvo dešimtoko aukojimas, atrakcionai turėjo išsiminti aštuntajai – šių metų kartai. Reikia tikėtis, jog dešimtokai nepamiršo priesaikos, sutvirtintos „gyvybės gerimu”, kuria pasižadėjo nepersimokyti, neklausyti mokytojų ir direktoriaus, gerbti vyresnius,

suteikti jiems pirmumo teises valgykloje ir tualete, negadinti valgyklos inventoriaus, nesipainioti po kojomis ir t.t. Manau, kad dešimtokai išsaugos FUX'o pažymėjimus kartu su atestatais kaip autentiškus dokumentus.

... Mokytojų diena

Spalio 4d. 12a klasėje gana triukšmingai Mokytojų dieną šventė nepaklusniausieji „gimnazistai”. Per pamokas jie bandė išmušti iš pusiausvyros „mokytojus” ir parodyti, koks puikus yra pedagoginis darbas. „Mokinys” Bronislovas pasirašė raštelį ir pabėgo iš pamokų. Jo bendraklasiai tą dieną atliko sudėtingą testą, muzikavo, vaidino gaisrą (veikėjai: ugnis, telefonai, sirenos) ir valgė tortą.

Na, o dešimtose ir vienuoliktose klasėse be įprastinių vyko karinio parengimo, nusirašinėjimo meno ir tikybos pamokos. Per etiką gimnazistai buvo mokomi vystyti kūdikį taip, kad jis neuždustų, išimti ir įstatyti jam akis, atpažinti, ar žmogus numiręs, ar ne. Per karinį parengimą „mokytojai” pasakojo apie bombos gamybą, apie tai, kaip naudotis ragatke, kitais ginklais, mokė „marširavimo”. Per informatiką gimnazistai sužinojo, koku būdu formatuojami diskeliai, koks nusirašinėjimo algoritmas.

Po pamokų aktų salėje pasirodė „švietimo skyriaus darbuotojai” Mantas, Vytenis ir Mindaugas. Jie pateikė dienos stebėjimų ataskaitą, pasveikino visus ir išdalijo pagyrimo raštus pagal „gražių akių” principą. Mokytojai buvo apdovanoti gėlėmis. Mokytojų diena baigėsi be didelių incidentų.

... Gimnazistų krepšinio turnyras

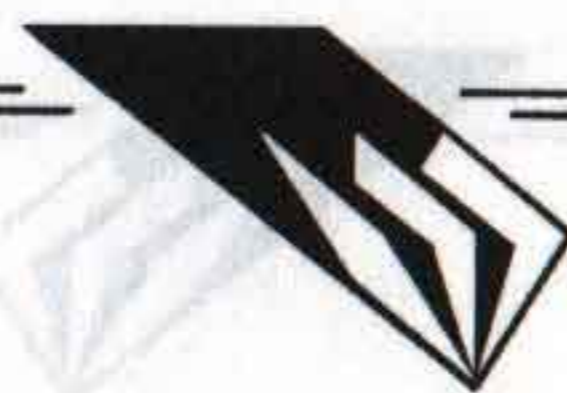
„Pirmyn!.. Mesk!.. Fu!..” , – aidėjo salėje. Tiek aistrų sukelia nebent Lietuvos rinktinės pasirodymai Europos čempionate ar olimpiadose.

Dėl trečios vietos kovojo 12a ir 11a klasės. Po įtemptų ir permainingų rungtynių vienuoliktokams beliko tenkintis ketvirtąja vieta, o dvyliktokai džiaugėsi „bronzą”.

Po šių rungtynių sekė didysis „Olimpo Žemaitijos” ir „Golden Gymnasium Warriors” mūšis. Krepšinio rungtynes parodijavo grupė vienuoliktokų ir dvyliktokų: jie rungtynių metu šoko valsą, alkį malšino batonu, o troškulį – kefyru, lakstė su įtartinomis kepuraitėmis ir linksmino finalo laukusią publiką.

Finale kovojo 12c ir 11b klasės.

„Kąsk jam į koją!..” , – klykė vienas vienuoliktokas po eilinių dvyliktokų taškų.

„Ramiau!.. Neskubėkit!..”, – šaukė dvyliktokų sirgaliai, kai 11b vaikinai pradėjo lipti ant kulnų.

Po 40-ties žaidimo minučių paaiškėjo, jog pereinamoji „Direktoriaus taurė” atiteko 12c klasei. Jų triumfo šokis, džiaugsmo šauksmai priminė didžiojo krepšinio finalų pabaigą. Antri likę vienuoliktokai save guodė bent tuo – kitais metais jie vėl turės šansą kovoti dėl taurės.

... Naujametinis karnavalas

– Ei, ar kas nors žino, kada atsiras elektra? – klausimas, ėjęs iš lūpų į lūpas tuo metu, kada turėjo prasidėti šis renginys. O elektros laukti reikėjo ilgai. Tačiau su šviesa į gimnaziją atkeliavo ir Senelis Šaltis su Snieguole. Iš savo maišo jie dovanas dalijo mokytojų vaikučiams už daineles, eilėraščius, o gimnazistams už vaidinimus. Tradiciškai pasirodė ir exgimnazistų būrys. Tačiau mokytojai šiemet vaidinimų konkurse nedalyvavo (tikriausiai bijodami vėl užimti I-ąją vietą). Gal kiek nustebino žiūrovus Moksleivių Tarybos, žadėjusius „suplėšyti į gabalus tuos kolorado vabalus”, debiutas. Konkurso nugalėtoja tapo 12c klasė, II ir III vietas užėmė 11b ir 10a klasės. Prizininkai ir kiti dalyviai gavo ir daug saldainių. Tie, kurie dar nebuvo išsekę, galėjo pasiklausyti brolių Alkauskų koncertėlio, o po to išsitrypti diskotekoje. Ten garso tikrai nestigo...

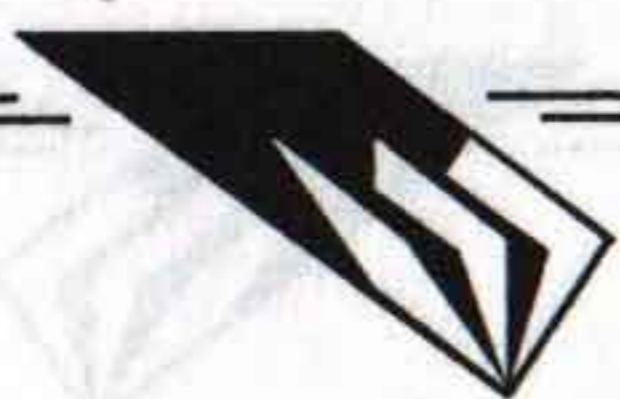
... „Vienos valso” konkursas

Pagaliau kūno kultūros mokytojai nusprendė mus išmokyti bent vieną ateityje tikrai praversiantį dalyką – šokti valsą. Jau nuo gruodžio pradžios Gimnazijoje buvo didelis sujudimas – kiekvieną kūno kultūros pamoką ne „mankštelės” ar krepšinis, bet valsas!.. Šį šokį gimnazistai ne tik turėjo pramokti, bet ir dalyvauti Vienos valso konkurse!

Sausio 24d., truputėlį po 14 val. „didieji šokiai” prasidėjo. Žinoma, kalbėjo direktorius, renginio organizatorė mokyt. Janickienė, pristatyti tikri (!) teisėjai. Pirmajame ture dalyvavo per 120 porų, o antrajame ture – po 4 geriausiai šokančias kiekvienos klasės poras.

Kol komisija skaičiavo balus, tiek mokytojai, tiek gimnazistai šoko makareną, polką, šėlo rateliuose. Renginį stebėjo nemažai KTU studentų ir jie mums tikrai pavydėjo – tiek geros muzikos (deja, aparatūra nebuvo tokia gera), puikios nuotaikos ir jaudulio.

Šių metų nerimą, virpulį išėjus šokti prisimins ne tik pirmojo Vienos valso konkurso nugalėtojai Aušrinė Jančiauskaitė ir Nerijus Nedzinskas,

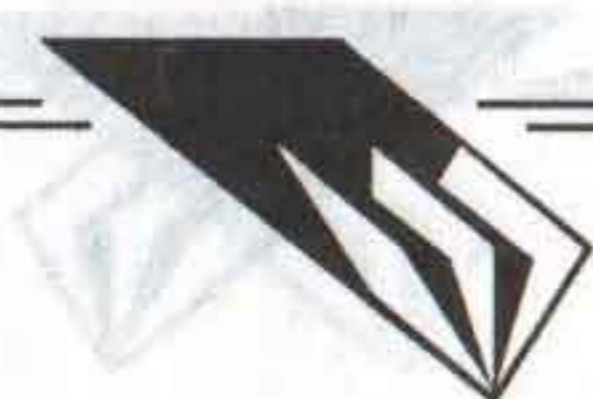
bet ir visi 216 gimnazistų, kurie, anot direktoriaus, pakilo į valso aukštumas. Tikriausiai Vienos valso konkursas taps dar vienu nauju Gimnazijos bruožu ir kasmet vėl ir vėl aidės valso melodija...

Nuotraukoje „Vienos valso” konkurso nugalėtojai Aušrinė Jančiauskaitė ir Nerijus Nedzinskas (10c klasė)

... Šimtadienis

Vasario 15-ąją, dieną tarp Šv. Valentino ir Vasario 16-osios Gimnazijoje įvyko didžiulė šventė – šimtadienis. Nuotaika buvo nekasdieninė, nes susirinko daug mokytojų, tėvų, dalyvavo ir vienuoliktokai. Na, o vakaro kaltininkai – abiturientai. Jiems liko „tik šimtas arba dar šimtas dienų”. Pasaka apie plaštakę jų anaipol nenuteikė melancholiškai visam vakarui, nes liūdėti nebuvo kada. Direktorius po trumpos įžangėlės pristatė bendrovės „Alna” generalinį direktorių V. Milaknį, kuris įteikė premiją Vasario 16-osios laureatui Ramūnui Auguliui – fizikui, chemikui, matematikui. Daug dėmesio sulaukė „Direktoriaus taurės” apdovanojimas. Nugalėtoja šiais metais tapo 12c klasė, o rezultatyviausiu krepšininku pripažintas vienuoliktokas Aidas Grigas. Vėliau trys abiturientų poros, patekusios į valso konkurso finalą, pademonstravo šokį. Visi gimnazistai tą vakarą valsą šoko gana noriai ir gana dažnai. Moderni pasaka apie pasaulį kuriantį dievą buvo suprantama

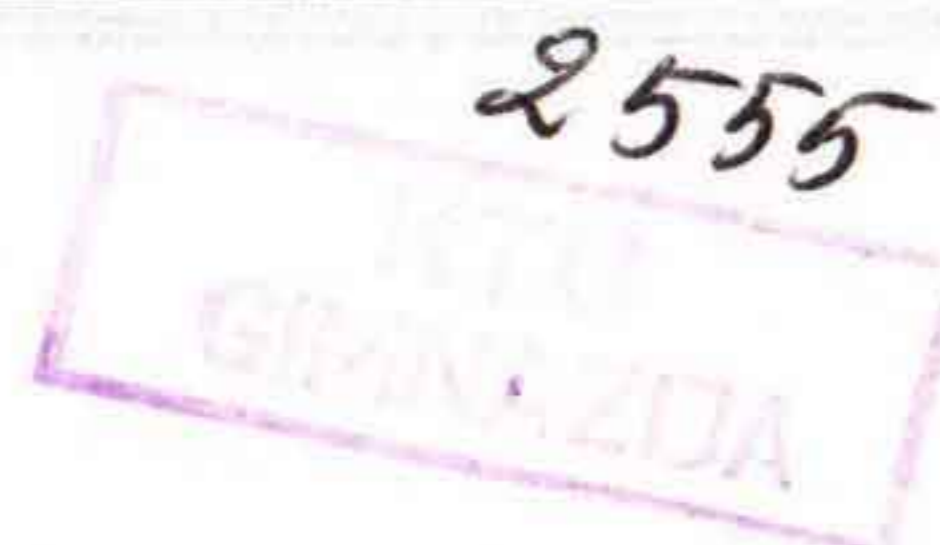
ir be paaiškinimo. Pasakos pabaiga tragiška – „gimnazistų galvose dievas palieka po mažytį chaosą”. Prasminga. Na, o vienuoliktokai pasekė pasaką, kurioje dalyvavo žiūrovai, suorganizavo keletą konkursų: dainavimo, limbo (laimėjo mokyt. N. Listopadskis prieš tris abiturientus), rokenrolo (nugalėtojai mokyt. R. Balandienė ir mokyt. J. Mažeika). Atminimui apie šią šventę dvyliktokai gavo Gimnazijos firminius medalius ir vienuoliktokų pagamintus pusatestačius. Tačiau tuo „niekas nepasibaigė ir neprasidėjo”, gyvenimas vyksta toliau.

Nuotraukoje Gimnazijos direktorius B. Burgis, Vasario 16-osios premijos laureatas R. Augulis ir bendrovės „Alna” generalinis direktorius V. Milaknis

... Gimnasisčių krepšinio turnyras

Merginų krepšinis Gimnazijoje įdomumu žymiai pralenkė vaikinų krepšinį. Šiomet varžybos buvo tokios sudėtingos, kad net teisėjai nesugebėdavo tinkamai įvertinti situacijas aikštelėje. O ką daryti, kai liejasi emocijos, kas pora minučių kartojasi masiniai ginčai – merginos aikštelėje nesuvaldomos. Buvo ir gražių prasiveržimų, metimų. Buvo traumų. Kaip tikrose

varžybose.

Balandžio 14d. auksą iškovojo vienuoliktokių rinktinė ir gavo pagrindinį prizą – tortą. Vienuoliktokė Jurga Ladaitė buvo pripažinta rezultatyviausia žaidėja. Varžybose dalyvavo visų dešimtų klasių komandos. 10b užėmė trečią vietą. Na, o dvyliktokėms atiteko antroji. Į apdovanojimo ceremoniją suspėjęs direktorius maloniai šypsojosi ir, spausdamas sidabro laimėtojoms rankas, kartojo: „Gėda...”

Gimnazijos žygeivių klubas

*Aš žygeivis, aš esu žygeivis,
Aš žygeivis, aš – tai valkata. <...>*

Mes – tai žmonės, kuriems patinka šaltas lietus ir šlapias sniegas, kliurksintys batai, už apykaklės varvantis vanduo, pelkės, miškų gūdumas, apleisti poligonai, piliakalniai ir alkakalniai; kurie nebijo prisitrinti pūslių ir nešti didelių kuprinių.

Mes – tai žmonės, kuriems patinka būti kartu ir ne Gimnazijoje.

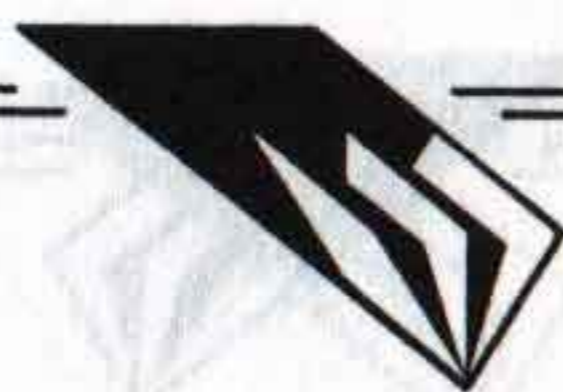
Tik

„Tik” yra periodiškai neperiodinis leidinys KTU Gimnazijai, einantis nuo 1993 metų. Pirmuosius šešerius „Tik” numerius į „platųjį pasaulį” išleido Laurynas Stančikas, Audrius Pundzevičius ir kiti.

1995 metų rudenį „Tik” atgaivino nauji žmonės. Tai buvo Neringa Vaitkevičiūtė, Ieva Malinauskaitė, Darius Mickevičius ir Paulius Jakutavičius. Šis, septintasis, „Tik” numeris į gimnazistų rankas keliavo apie tris mėnesius. Leidžiant kitus numerius, „Tik” redakcijos branduolys liko beveik nepakitęs. Dažniausiai numerį išleisdavo 4-6 žmonės. Kartais ir mažiau. Visas „Tik” tiražas – apie 80 egzempliorių – būdavo dauginamas kopijavimo aparatu. Tiesa, aštuntasis „Tik” numeris išėjo 300 egzempliorių tiražu ir buvo atspausdintas rotoprintu. Tai padaryti padėjo MAB „Minerva” ir jos prezidentas Vytautas Žirgūtis.

„Tik” puslapiuose yra rašoma apie svarbiausius įvykius KTU Gimnazijoje, gausu gimnazistų kūrybos. Pasak direktoriaus, „laikraštis turi eiti pirmas”. Tačiau dažniausiai būna atvirkščiai. „Tik’e” būna straipsnių apie poros (ir daugiau) mėnesių senumo įvykius.

Džiugu, kad dabar „Tik” redakcijoje yra gimnazistų iš visų klasių. Aktyviai „Tik” leidime dalyvauja ir dešimtokai.

UGNIUS MIKUČIONIS

Trys riksmo sonetai I

Sparnų nėra, yra tik didis riksmas.
 Šviesos nėra, yra tik juodas šaltis.
 Ir riksmas aidi, daužosi į juodas
 Šalčio sienas, lyg tuščioj oloj,
 Kurių paliko ir urviniai niūrūs žmonės,
 Ir aklių šikšnosparnių šeima.
 Sparnų nėra. Šviesos nėra. Tik aidi
 „Nėra!” – o gal tik aš girdžiu šį žodį.

Galbūt. Aš nežinau. Suvirpa
 Gyva manoji nežinia. Ne kartą
 Apgautas, klausiu tyliai, ar ir vėl.
 Ir atsakau – aš nežinau. Sparnų nėra.
 Yra tik noras skristi. Arba šokti
 Nuo kalno, bokšto, debesio – kažkur.

Trys riksmo sonetai II

Šiurkštus šiurkštus kaip vėjas sminga riksmas
 Į mano venas, į uolos krūtinę,
 Visur, visom kryptim. Tai aš,
 Laukinis, nuogas bėgu pas save.
 (Šiurkštus kaip saulė, kaip vanduo, kaip žemė,
 Kaip skrydis, kraujas. Kaip giesmė.)
 Tik vieną žodį rėkia mūsų lūpos,
 Nedarniai, negražiai, grėsmingai rėkia.

Bet šįkart tai jau kitas žodis.
 Ir jis, atrodo, jau įgauna veidą,
 Mes girdim vienas kitą ir džiaugsmingai
 Kartojam: „Kad gyvenimas skambėtų”.
 (O vėjas! Galbūt tai giesmės gimimas –
 Beprasmis kaip sprogimas arba saulė?)

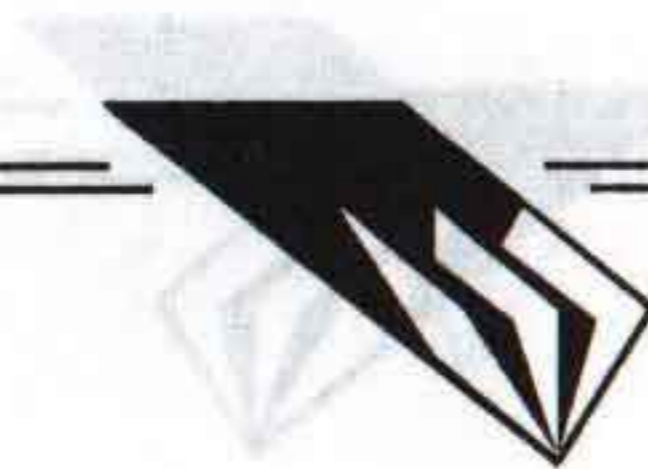

Trys riksmo sonetai III

Lengvai lengvai beveidis kvapas vėjas
 Jis krūpteli iš nuostabos staiga
 Tarytum šaltas juodas varpo žvilgsnis
 Atskambindamas amžinąjį eiti
 Lengvai lengvai ledinis žodis vėjas
 Sparnų nėra yra tik didis riksmas
 Nuo kalno bokšto debesio kažkur
 Tikriausiai į visas puses o gal į niekur

Šiurkštus šiurkštus kaip vėjas sminga riksmas
 Beprasmis kaip sprogimas arba saulė
 Aš spėjau išžiūrėt jame nors nieko
 Nebuvo įrašyta gyvenu
 Ir nors tikrai žinau kad jis tuoj pat numirs
 Bijau o jeigu jis dabar numirtų.

Ir tąkart vėl žaidžiau lyg pasakoj žvaigždynais

VITA POŠKUTĖ

Mesėjome susikibę už rankų. Visi žmonės. Visi po du. Aš irgiėjau šalia kažko, bet nemačiau jo veido, nežiūrėjau į jį – nepažinau jo. Tačiau visiėjo po du. Taigi ir mes.

Upė nebuvo labai srauni, bet reikėjo eiti prieš srovę. Taipėjo visi. Taipėjom ir mudu. Upė iš pradžių buvo plati ir eiti buvo sunku. Paskui ji siaurėjo. Vandens tebuvo iki kelių. Ir žmonių mažiau. Vieni atsiliko, kiti nuskubėjo pirmi. Dar kiti suklupo ir pasiliko. Visiems savas laikas. Nors kelias tebuvo vienos krypties. Visiems sava lemtis.

Kuo arčiau, tuo darėsi šviesiau. Mus alino ir šaukė šviesa, kuri veržėsi iš mažos angos. Pro ją tegalėjo vienas šalia kito praeiti du žmonės. Sustojom. Susikaupimo, baimės, šventumo akimirka. Viršuje mes matėme dangų. Štai iš kur taip šviesu. Po daugelio dienų kelionės požemio (!) upe tai buvo lyg pažadas, viltis. Juk pagaliau ir mes atėjome. Niekas mums nesakė, ką daryti, bet visi čia sustojo.

Pagaliau reikėjo ryžtis žengti iš to rūšio ir ilgai mus kankinusio vandens. Ant laiptelių saulėje švytėjo auksiniai žiedai, rutuliukai it monetas. Dar kartą stabtelėjom nustebę.

– Nesižavėkite jais. Ir nerinkite. Tai tik svetimųjų laimė. Lipkit gi. Sveiki atvykę, – tebuvo likę keli laipteliai. Viršuje tos pačios saulės apšviestas stovėjo ir šypsojosi akinančiai baltais rūbais ir plaukais senelis.

Užlipus pritrenkė balta spalva. Baltas dangus, balta lyguma. Kiek akys užmato – lyguma...

Štai kur visi žmonės ateina. Turėjom išsiskirti. Tai žinojo visi. Tiesiog reikėjo atsistoti į eilę – vieną iš dviejų – ir laukti. Ko? To niekas nežinojo!?

Stovėdama vienos gale eilės (šalia stovinčiųjų nemačiau) dairiausi į kitoje eilėje stovinčias...

– O, Dieve. Kokios jos gražios, – rodos, tik dabar išvydau, kad stovėjo vien tik moterys. Visos kaip viena. Aukštos, lieknos. Ilgais palaidais plaukais. Net vienodais veidais. Apsirengusios besiplaikstančiais saulėje persišviečiančiais marškiniais.

– Kokios jos gražios. Ir kodėl aš stoviu čia. Aš noriu būti su jomis. (Turbūt per klaidą buvau atsistojus ne ten).

Tą pačią akimirką žengiau žingsnį. Aš irgi norėjau tokių drabužių, troškau perkeitimo. Laukiau kažkokio ritualo, po kurio tapsiu panaši į jas.

Žengiau žingsnį ir viskas išnyko.

Aš turėjau naujuosius drabužius, kurių nė nereikėjo. Aš jau buvau viena jų.

Vėl galėjau apsižvalgyti. Nebebuvo nė vieno žmogaus. Tik ta pati begalinė platybė ir šviesa viršuj, dešinėj, kairėj.

Aš stovėjau viena ant jūros kranto. Besiplaikstančia, saulėje persišviečiančia suknele. Turėjau visus jų bruožus, bet tai buvau aš. O prieš mane begalinė jūra...

1996m. IV-XImėn.

Tas pats kvapas, kuris primena kažkada patirtą savęs netekimo jausmą. Tas pats valsas, kurio kartą klausydama bandžiau save – ar ištersiu, nes labai bijojau... ką nors jausti. Gal netgi ta pati savaitės diena. Tai nebesvarbu. Nors prisimenu šiandien viską ypač ryškiai.

Kiek kartų su manimi tai dėjosi. Dužau, rinkdama šukes, sudėliodavau kaskart save lyg mozaiką, vėl grįždavau į žmones...

Tas pats vėjo dvelksmas. Švelnios glamonės vienąkart jau guodė mane. Viskas jau buvo kažkada, vienąkart. Vienąkart kaukiau atsistojus gatvių kryžkelėj. Pravažiuojančios mašinos nustelbė mano riksmą. Gerai, nes sode niekas jo negalėjo išgirsti, juk niekam vis vien nereikia.

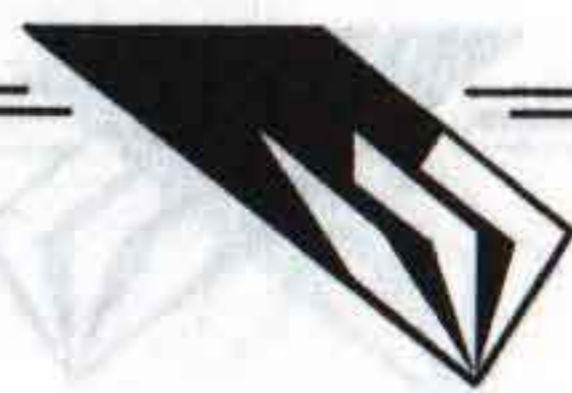
Kažkada per daug dažnai vaikščiodavau į senų kapinių kalnelį. Kažkada atsitdaliajau prie geležinkelio: „Kur aš eisiu?” Vienąkart...

Tačiau šiandien nebegalėjau sudužti. Galbūt todėl, kad nebėbūtų kam surinkti šukių. Niekad nemokėjau melstis, todėl tyliai dainavau raudą. Klūpojau prie miegančio vaiko, budėjau prie jo (o juk jis galbūt šiandien yra mano gelbėtojas) ir dainavau.

Negaliu prarasti žmogaus, kurį suradau! Savęs? Tavęs? Tai irgi nebesvarbu. Aš laisva...

Todėl tas pats kvapas, ta pati muzika, vėjo švelnūs apkabinimai, lietaus bučiniai, net skausmas, net sužalotas ir vėl suklijuotas veidas veidrodyje, net ilgesys, net tu šiandien negali manęs sudaužyti. Laisva... Aš nebepriklausau šiam pasauliui.

1996 11 17

REGINA ŽVIRBLYTĖ

Aš esu negraži.
 Diena iš dienos mokiausi,
 Kad turėtum už ką mane mylėti.

Aš baigiau mokyklą su pagyrimu.
 Aš išmokau šokti.
 Aš grojau fortepijonu,
 Skambinau gitara ir dainavau.

Nuo dešimties metų gaminu valgi visai šeimai.
 Mezgu savo mažajam broliukui kojines.
 Mamai siuvu sukneles,
 O sekmadienio rytą darau šventadienio šukuoseną.

Aš visko išmokau,
 Nes esu negraži.
 Tai turėjo būti kažkas,
 Už ką galėtum mylėti.

Dieve mano, kaip aš klydau!
 Tu nevertini nieko, ką aš moku.
 Man ir į galvą nebuvo šovusi mintis,
 Kad žmonės mylimi už nieką,
 Kad žmonės tiesiog mylimi,
 Mylimi ir tiek –

Nepaisant skausmo,
 Nepaisant to, kad jie negražūs,
 Nepaisant to, kad jie nieko nemoka,
 Nepaisant to, kad jie niekas...

Bet kaip galima mylėti nieką?

*Kad nebijočiau žmonių
Išeičiau iš namų ir raudočiau
Kruvinu akių sidabru
Kaip išvyta
Primušta
Nuoga
Naktyje
Jei nebijočiau žmonių
Išėjus į gatvę raudočiau
Ir staugčiau
Staugčiau
staugčiau*

95 02 20

*Aš pasiilgau lūpų tavųjų
Ir laukimas beribis tavęs
Išvaikė sapnus realybės
Ir paliko tik ilgesį*

*Laukimas – ilgesio tėvas
Ir muš jį, ir skaus
Ir neleis išeit iš namų vakarais
Ir lieps kankinti mane*

*Aš pasiilgau tavo rankų
Ant savo minčių
Ir tavo žodžių
Išplaunančių iš mano smegenų smėlio auksą*

*Aš pasiilgau tavo šypsenos
Lipdančios iš mano nerimo jaukumą
Ir tavo sielos
Krebždančios prie mano jausmų durų*

Aš pasiilgau tavo akių –
 Kelio į tavo svajones
 Ir tavo šviesių plaukų
 Kurie palietę mano veidą nužudo ilgesį.

96 06 05

Apie liūdesio ežerą, prie kurio gyvena tyla

(ištrauka)

Prie ežero, kai rūkas virš jo tirštas ir sunkus,
 Pasiremdama ažuolo lazda
 Atkūprina išmintis.
 Jos žili plaukai siekia žemę.
 Ji neturi lyties, nors panaši į žmogišką būtybę.
 Išmintis prie liūdesio ežero būna tyli,
 Nes tuomet ji prabyla į pačią save
 Ir byloja save jos klausantiems.
 Išmintis supranta tylos giesmę,
 Todėl nepatyrusiems atrodo, kad tyloje ji tyli.
 Išmintis prie liūdesio ežero ateina pailsėti
 Ir pagerbti mirusių minčių,
 Paklaudyti tylos giesmės ir įprasminti savo būties.
 Tyloje išmintis gyvena.
 Tyla – jos transcendencija.
 O egzistencija mintyje.
 O išraiška žodyje.

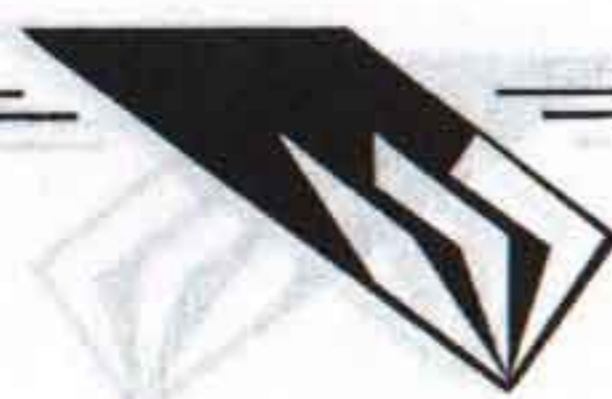
Apie pavasarį

Vakar nebeištvėriau – toks nepaliamojamas pavasario skverbimasis pro visas odos poras, pro akis, ausis, nosis, burną ir plaukų šaknis, pro rudens lietu ir peržiemotus rūpesčius...

Paglostęs raumenis jis apgaubia kaulus, ir jie gailiai sudejuoja busdami iš žiemos miego – po visą kūną pradeda bėgioti skruzdėlės. Bet skruzdėlių ten nėra – tai kraujas. Kraujas – pavasario vynas. Smegenys nepaliamojamai jį geria ir svaigsta. Pavasari, svaigsta galva!

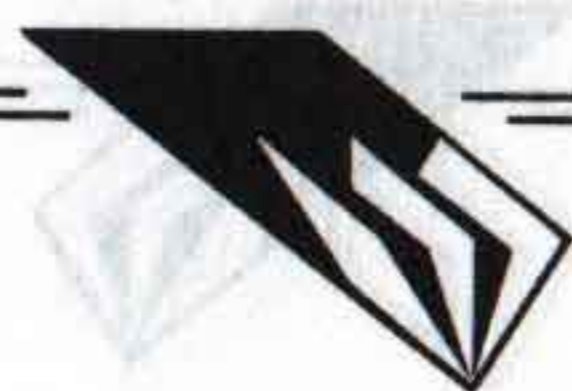
O paskui tas augimo princas apkabina širdį ir plėšia, plėšia ją iš krūtinės. Jis suvedžioja sielą, ir su vaiku ant rankų ji lieka paklaidinta miškuose, o jis juokiasi, kvatoja, spygauja, krykščia... Jis myli. Jis milijonus metų jaunas.

96 pavasaris

Justės Pačkauskaitės pieš.

AUDRONĖ JAKUBAUSKAITĖ

Aš sugrišiu, būtinai sugrišiu... Sugrišiu tavo sapnuose ir tavo mintyse, sugrišiu daiktais, kuriuos lies tavo rankos ir šviesa, kurią regės tavo akys. Jausi mane dar giliau nei bet kada anksčiau. Netiesa, kad stebėsiu tave iš Dangaus. Aš supsiu tave kaip oras ir pulsuosiu tavyje kaip kraujas. Aš nepradingsiu, tiesiog pasikeisiu. Ir išeisiu tik tada, kai tu mane užmirši... Nereikia manęs gedėti, tiktai leisk man gyventi tavo atmintyje, leisk įsikurti tavo širdy...

Nuskink žiedą ir padovanok jį praeiviui. Pačiam niūriausiam ir abejingiausiajam, kokį tik besutiksi. O jei šalnos jau nukando visus žiedus, padovanok jam šypseną. Pačią šilčiausią ir nuoširdžiausią, kuri kada nors lytėjo tavo lūpas.

Juk matai, nedaug teprašau...

O kai įžengsi į tamsius ir šaltus namus, uždek žvakę ir įkurk židini. Daugiau nieko nereikia, nes visa kita ugnis padarys pati. Ji sušildo žmonių širdis ir atveria jas gėriui.

Juk matai, nedaug teprašau...

Kai sutiksi nelaimingą, nesuprastą žmogų, paimk jo rankas į savąsias ir pažiūrėk į akis. Tegu tavo žvilgsnis bus švelnus ir „suprantantis”. Neprašau tavęs jį suprasti, tik sušildyk jo pavargusias rankas ir suteik jėgų jo sielai. Tuomet jis pats tau įrodys, jog yra teišus arba suvoks, kad klysta ir pasitrauks. Pasitrauks tam, kad surastų save iš naujo.

Juk matai, nedaug teprašau...

Kai išgirsi verkiant kūdikį, priglausk jį prie širdies ir pasikalbėk su juo. Kūdikiai jaučia gerą širdį ir supranta švelnų žodį.

Juk matai, nedaug teprašau...

Kai, pliaupiant lietui, šalia tavęs vienišas žmogus gūšis nuo stambių lašų, priimk jį po savo skėčiu. Ir lietus jau nebeatrodys toks bjaurus ir šlapias.

Juk matai, nedaug teprašau...

O jei sutiksi užkietėjusį, piktą gobšuolį, kuris visur ieško tik materialinės gerovės, pagailėk jo, nes jis prarado laimę duoti, laimę būti naudingam.

Juk matai, nedaug teprašau...

Nesistenk kiekviename žingsnyje atlikti didžiulių žygdarbių. Jie pasitaiko tik kartą ar porą per visą gyvenimą. Malonios smulkmenos – jos daro žmones laimingus. Jos lyg smulkūs grūdėliai, išbarstyti širdyse, sudygsta ir stiebiasi,

keroja. Kartais greičiau, kartais lėčiau – nelygu į kokią dirvą papuolė. Jos – gėrio dulkelės, iš kurių išauga Santarvė, Tolerancija ir Meilė, o tai ir yra didžiausia laimė, į kurią veržiasi kiekviena širdis. Nesvarbu – vyro ji ar moters, nesvarbu – juodojo ar baltojo, turtingo ar vargšo, genijaus ar silpnapročio. Visi mes siekiame vieno tikslo, tik skirtingi mūsų keliai.

Pabudimas

*Iš pelenų baltų pakilęs,
Pro ledą saulę vos užmatęs,
Gležnu, pūkuotu žiedeliu
Meiliai mirksės pavasaris.*

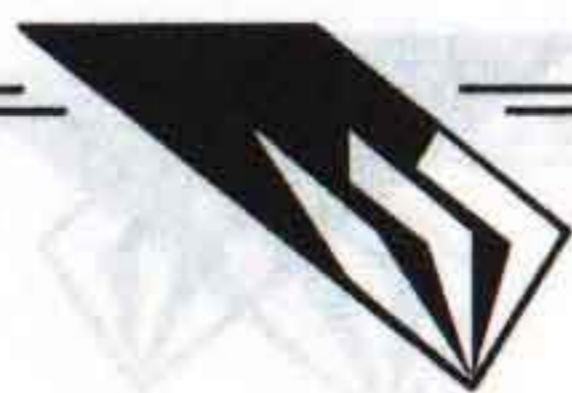
*Ir auštant ant plikos šakos,
Kai saulė šildo dar vos vos,
Mums savo giesmę iš širdies
Mažučio vyturio balsu čirens pavasaris.*

*Ir žemės užverktas akis
Upelio srovele sraunia
Ir saulės karšta ugnele
Gaivins pavasaris.*

Namo

*Ruduo. Vėl lietūs ir auksiniai lapai,
Ir žmonės susitraukę nuo lašų.
Nespėsiu savo sielos jums atverti,
Nes lyja ir, be to, labai skubu.*

*Skubu namo į šilumą, į šviesą.
Prie židinio jaukaus, ugnies karštos.
Mes vėl tenai sėdėsime dviese –
Tik aš ir aidas vasaros žalios.*

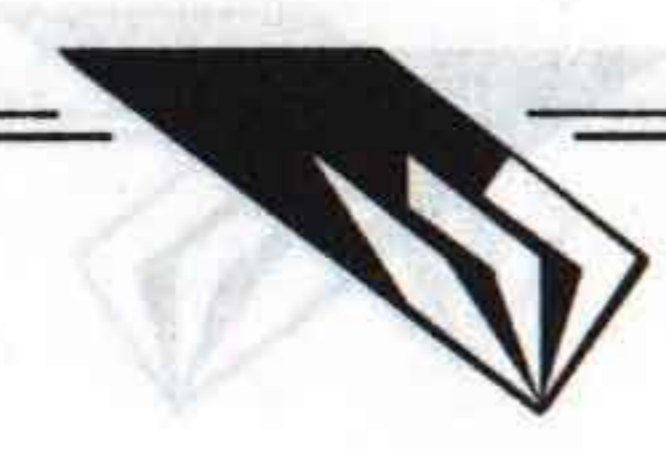

**Kaip malonu
Pažįstamą sutikti veidą,
Gatve besliūkinant
Liūdnam ir vienišam,
Kada aplink kiekvienas
Tau tiktai praeivis
Ir tu, deja,
Tiktai praeivis kiekvienam.**

Ir pirkio Mėly, dangų kūrty,
Tardavim, kas, kasioja la vėsar -
Kur teikia ir norukia,
De tu - visai be voiko,
Kai vieną dieną Mėlė,
Išaukia tvoj cirina,
Kaip krūvis uolų sudėginta
Kai susitinka
Bet niekas jų nepasigedo
Tadamai visišvūrio,
Fertija, kas kūrė Žmogius Dūva,
Kaip šeršio molina netekus voiko,
Bet liko tai lapai trys, -
Nere praeivis gėdai visą laiką
Ir metų kalėdų
Vienas lalies karabūv
Draugystės amžinas vardas
Kaip šeršio irp pavolė pūla
Kamynas, tai šeršio kamynas
Tadai kamynas šeršio kamynas
Kamynas kamynas kamynas
Pamiro ja pamiro,
Nūsprendė pavadinimą kamynas
Kod šeršio pamiro,
Jis paviršio kamynas, Tūkų
Je kila kamynas
Daugel žuvo kamynas
Ir verkė Žmogius Dūva

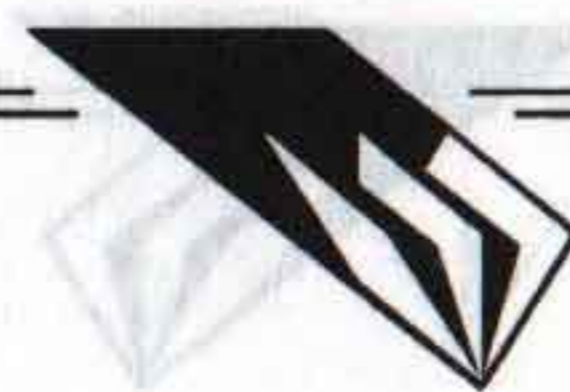
Toli, toli - gal ten, gal čia,
Labai seniai - o gal ir ne,
Gerai žinau šaulės šeršio,
Kamynas kamynas kamynas
Prasikala dangelis
Gėdintis, manas, nedrasas...
Bet buvo jis labai grašus,
Šaknims laikabius jis į žemę
Ir mišūnas, kamie tada gyvena,
Nūsprendė pavadinimą kamynas
Būtin žmogaus
Būtin šeršio, augo,
Dienoms pro jį praeinant,
Ir vieną tyd mišūnas išvado,
Kad Būtin išleido lapelius
Jis buvo ketur,
Nuo grošio ty lapelių
Mišūnas neteko amo,
Kai vienas ty pasakė:
„Šeršio kamynas“
Ant ty kamynas,
Jų kamynas kamynas...
„Tadai, kamynas“ - visi kamynas,
„Pakvieskim šeršio,
Gal jis šeršio, kamynas
Šeršio kamynas kamynas“
Šeršio kamynas ty kamynas
Ir ty kamynas, kai praeivis
„Kamynas kamynas“
Ant kamynas kamynas „Tolerantus“
Ant ty kamynas - „Mėlė“
Ant kamynas - „Tūkų“
Ant kamynas - „Tūkų“
O mišūnas tik kamynas kamynas

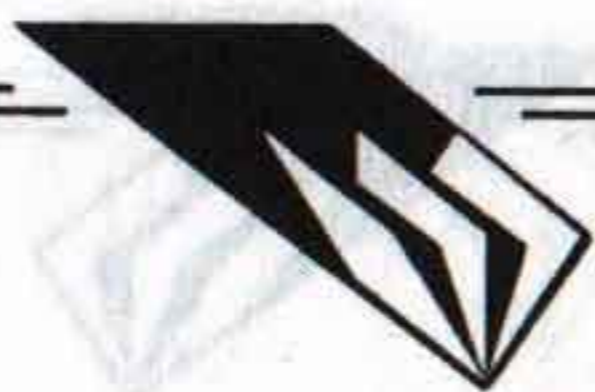
MARIUS TAUBA

Meilė. Santarvė. Taika. Tolerancija

Toli, toli – gal ten, gal čia,
 Labai seniai – o gal ir ne,
 Gerosios Saulės šviesoje,
 Kaitros nualintoje dirvoje
 Prasikalė daigelis.
 Gležnutis, mažas, nedrąsus...
 Bet buvo jis labai gražus.
 Šaknim įsikabino jis į žemę
 Ir milžinai, kurie tada gyveno,
 Nusprendė pavadint daigelį tą
 Būtim Žmogaus.
 Būtis stiprėjo, augo,
 Dienoms pro ją praeinant,
 Ir vieną rytą milžinai išvydo,
 Kad Būtis išleido lapelius...
 Jų buvo keturi.
 Nuo grožio tų lapelių
 Milžinai neteko amo,
 Kol vienas jų pasakė:
 „Žiūrėkite visi!
 Ant jų ženklai,
 Lyg rašmenys kokie...”
 „Tikrai, tikrai” – visi subruzdo, –
 „Pakvieskim žynį.
 Gal jis žinos, kokia
 Šitų žymių reikšmė.”
 Žynys galvojo tris naktis
 Ir tris dienas, kol pratarė:
 „Klausykite visi!
 Ant pirmo parašyta „Tolerancija”,
 Antro – „Santarvė”,
 Ant trečio – „Meilė”,
 Ant paskutiniojo – „Taika”.
 O milžinai tik gūžčiojo pečiais,

Išgirdę nesuprantamus žodžius,
Gėrėjosi Žmogaus Būtim,
Bet viskas nusibodo
Ir ėmės jie savų darbų.
Būtis žaliavo ir vešėjo,
Ir saulės nebijojo anei vėjo...
Tik vieną dieną milžinas kažkoks
Visiems paskelbė, kad Meilė –
Vaistas nuo visų ligų.
Ir nuplėšė ją nuo Būties.
Ir pirko Meilę daug kartų,
Pardavinėjo, naudojo ją visur –
Kur reikia ir nereikia.
Be to – visai be saiko.
Kol vieną dieną Meilė,
Išsunkta kaip citrina,
Kaip kruvina auka sudeginta,
Kažkur pradingo.
Bet niekas jos nepasigedo –
Kaipmat visi užmiršo.
Kentėjo, vos kentėjo Žmogiška Būtis,
Kaip kenčia motina netekus vaiko,
Bet liko jai lapeliai trys, –
Nėra prasmės gedėti visą laiką.
Po metų kelerių
Vienos šalies karalius
Draugystės amžinos vardan
Kaip dovaną prie keturių sričių
Kaimynui nusiuntė jis „Santarvę”.
Tačiau draugystė truko neilgai –
Kaimynui neužteko keturių sričių,
Panoro jis penktos.
Nusprendęs pasiimti ją kardu ir ugnimi,
Kad žygis pasisektų,
Jis paaukojo dievui „Taiką”.
Ir kilo karas.
Daugel žuvo milžinų.
Ir verkė Žmogiška Būtis,

Netekus dar dviejų vaikų.
 Bet bėgo dienos,
 Atrodė, viskas baigės,
 Amžinai tvyros ramybė...
 Tačiau žalia Būties širdis
 Nelaimę nujautė...
 Ir tikrai –
 Atūžus vėtra nulaužė paskutinį lapą.
 Pasaulio prasidėjo pabaiga.
 Kivirčytis pradėjo milžinai
 Dėl paprastų dalykų:
 Akių spalvos, plaukų ilgumo,
 Dėl valgio kvapo, drapanų puošnumo...
 Galbūt todėl jų žemėj nebeliko.
 Tik Saulės amžinos kaitra
 Ir jos išdeginta dirva
 Atsimena,
 Kad tas nudžiūvęs stagaras
 Su pagrauztom šaknim,
 Kadaise Būtimi Žmogaus vadintas,
 Buvo medis –
 Didelis, gražus, laimingas.

* * *

Ei žmonės, apsidairykite
 Aplinkui.
 Ar matote, kaip viskas panašu?!
 Sakau, gal būkime protingi
 Ir pasimokykim iš milžinų klaidų...
 Deja, bijau, kad mes
 Tiktai apsimetam protingi...
 Mums gėda mokytis
 Iš milžinų.
 Geriau jau mirt!
 Bet mokytis tik
 Iš savų
 Klaidų...

„Bet metai viską nupučia lyg vėjas pienę,
Tik lieka šiurpuliai ir sielvartas atgyja...”

(J. Aistis)

Sunkiai girgždėdamos atsivėrė durys. Pro plyšį plūstelėjusi šviesa sukėlė sąmyšį tarp vorų ir šikšnosparnių. Kelias minutes šikšnosparniai blaškėsi keldami dulkes, kol vėl surado tamsias kertes savo poilsiui... Nurimo... Namas paskendo savo tyloje...

Lygiai taip pat nedrąsiai, kaip prieš du šimtus metų, žmogus įžengė į namą...

Namas budo iš šimtmečių miego. Pas jį vėl sugrįžo Šeimininkas!.. Jam norėjosi inkšti kaip šunyčiui, norėjosi vizginti uodegą, jam norėjosi juoktis...

...Šiltą vasaros dieną mažas berniukas rinko pienes, pūtė baltus jų parašiutus... Jis džiaugsmingai krykštavo, apsuptas baltos pūgos... Šalimais sėdėjusi motina šypsojosi... Jie abu buvo laimingi...

...Šiluma užplūdo žmogų, o kartu ir praeitis...

...Namas skendėjo prisiminimuose bei apmąstymuose. Jis pajuto, kaip prie Šeimininko prisiglaudė Laimė...

...Jaunuolis stovėjo ir žiūrėjo, kaip vėjo nešami balti pienių parašiotai leidosi ant ką tik supilto motinos kapo...

...Laimę išstūmė Juodas Sielvartas...

...Namas krūptelėjo, prisiminęs tą netektį... Jis pajuto, kad Laimė nenori užleisti vietos Sielvartui. Tačiau tas jausmas jau nebebuvo toks giedras ir šiltas...

...Du žmonės vaikščiojo po pievą susikibę už rankų... Jie skendo vienas kito akių gelmėje ir tarsi nematė to balto kapo...

...Giedros žmogaus akys šypsojosi... Jis norėjo ilgiau išsaugoti šią akimirką, tačiau raukšlių išvagotame veide matėsi sielvatas...

...Dar gana jaunas, bet jau pražilęs žmogus žiūrėjo, kaip maža mergaitė dėjo geltonų pienių puokštę ant naujai supilto kapo... Vėjas įkyriai bėrė pienių pūkus į akis...

...Namas prisiminė, kaip Šeimininkas valandų valandas išsėdėdavo supamojoje kėdėje, išmeigęs tuščią žvilgsnį į sieną arba nejudėdamas stovėdavo prie lango ir žvelgdavo į du smėlio kauburėlius...

...Paslėpęs sielvarto išvagotą veidą delnuose, žilagalvis žmogus raudėjo balsu, suklupęs baltose pienėse priešais tris smėlio kauburėlius, kur ilsėjosi jo gyvenimo Meilė...

...Namas liko vienišas visą šimtmetį... Jis priglaudė šikšnosparnius savo dulkėtuose, tamsiuose kambariuose, kuriose kažkada skambėjo skaidrus vasaros juokas, saulė savo rankomis glostė Šeimininkų veidus... Namas laukė sugrižtant... Jis paskendo savo sapnuose...

...Senas žmogus, virpančia ranka spausdamas lazda, įžengė į vaikystės Namą... Jis suklupo ir vėl pravirko, paslėpęs veidą delnuose... Tik jis vienas žinojo, kodėl čia sugrižo...

...Jaunas laidojimo firmos tarnautojas užbėrė kapą ir nuvažiavo savais keliais...

...Namas žiūrėjo į keturis vienas šalia kito iškilusius kauburėlius... Šiltas vasaros vėjas vėl nešiojo baltus pienių parašiotus...

Kas pasakys, kodėl man liūdna,

Kodėl nesiseka kažkur kažkas...

Širdies kamputy voras tūno

Ir audžia nerimo gijas...

Per daug veidų. Per daug žmonių.

Ir žodžių vėl per daug...

Per daug klaidų. Per daug pikty.

Tik laiko per mažai...

sustojęs laikrodis dulkėm nuklotas

prisimena vasaros saulės rankas

prisimena laiką kurs norėjo sustoti

numirusiai meilei sudėtas aukas

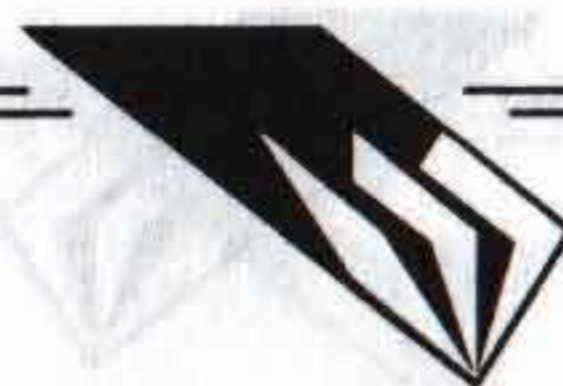

savam pasauly gyvenu

savoj nakty žvaigždes girdžiu

savoj tyloj tave matau

savam laike klaidas darau

Apie meilę

Jūra išplovė į krantą
Mažą gintaro krislelį.
Žmogus, suradęs jį,
Padovanojo tą krislelį
Savo mylimajai.
Tačiau ji tą gintarą
Išmetė atgal į jūrą,
Nes be galo ją
Mylėjo...

Odi et amo

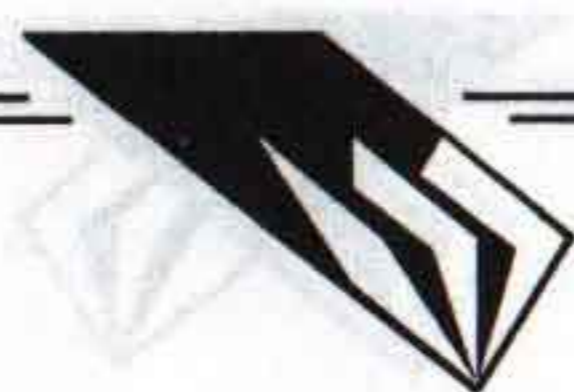
Vakar mano iliuzijų pasaulis
Sudužo į smulkias šukes.
Ir aš susipjausčiau rankas
Bandydamas jį suklijuoti.
Stoviu. Iš mano rankų
Lašantis kraujas plauna sielą.
Stoviu ir šaukiu tylią tamsą.
Aš myliu pasaulį tokį keistą
Ir liūdną. Ir nekenčiu.

Kai baigias taurėj vynas
Ir peleninėje susmilksta paskutinė cigaretė,
Užgęsta žvakė
Ir liūdnas mėnuo pažvelgia
Vidun
Į mano tuščią sielą,
Tik aš ir mintys mano vienišos ten lieka,
Nes laikas bailiai nebūtin pabėga.
Išgąsdintas pasaulis nuseka jam įkandin...
Aš išgirstu balsus tada,
Išvystu veidus.

Ir sąskaitas bandau suvest
 Su praeitim ir ateitim iš karto,
 Nes dabarties nelieka.
 Matau, kaip žūtbutinėj dvikovoj
 Gyvybė susikauna su Mirtim.
 Į skausmo labirintą nusiveja
 Mane pabaisos raudonom akim...
 Staiga— — —
 –Šviesa—
 –Rimtis—
 –Ramybė—
 –Niekas—
 Ir viską pasiglemžia miegas...

IEVA MALINAUSKAITĖ

ŠIRDIES VILTIS arba APIE ŠUNIS

*Nukrito širdis
išlindo pro kulnis
sugundė šunis
begėdžiai ją suris*

*Įsmigo vinis
grabe maištaus viltis
užmigo širdis
nepabudins naktis*

*Surūdys vinis
sąžinė grauš šunis
nuplasnos širdis
šią naktį nebelis*

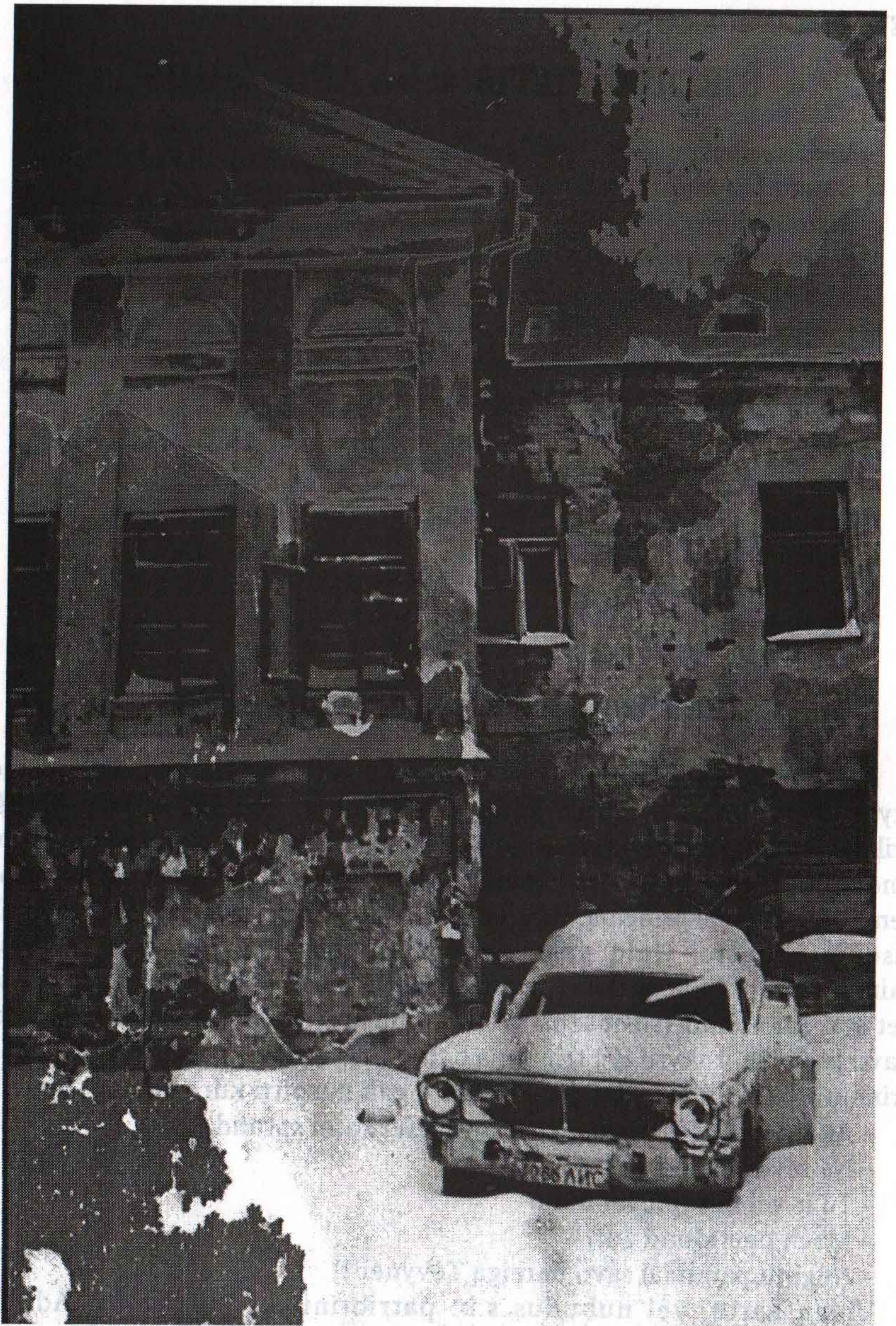
Šiek tiek istorijos ir biografijos

Kartą vienoje šalyje, kurios pavadinimas laikui bėgant nukrito į istorijos skylę, dievas kūrė padarus. Kadangi težinoma, kad šių padarų porūšis priklausė Homo sapiens (protingojo žmogaus) rūšiai, tarkim, kad tai ir buvo žmonės. Ar protingi – kitas klausimas, mat sukūręs jų kūnus, dievas protą jiems dalino pagal principą: tam davė, o... Proto stoką atlygino prikrėsdamas visokio šlamšto. Galų gale kiekvienam paskyrė po sąžinės balsą. Laimingiesiems teko prikimę, paliegę balsai, kurių gerkles lengva užkimšti. Bet štai Adolfėliui (susipažinkite – tai mūsų istorijos herojus) nepavyko. Gavo jis čaižų ir įkyrų lyg trinantis bato aulas sąžinės balsą (toliau – s.b.). Trinantis bato aulas – dar pusė bėdos – gali nuspirti kur į kampa, o s.b. ...

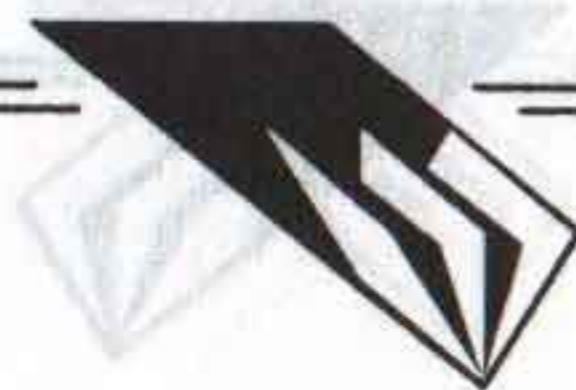
- Adolfėli, kodėl tu nusukai tai vargšei katei sprandą?
- Ne tavo reikalas, s.b.
- Tu ir vėl nesuplovei indų!
- Mach den Mund zu!!
- Negi tu pamiršai savo pareigą Tėvynei!!!

Vieną kartą, vėl nubudus s.b. patriotiniams jausmams, Adolfas nebeiškentė. Jis nusipirko šautuvą ir nušovė savo SAŽINĖS BALSĄ.

Tado Šarūno nuotr.

PAULIUS ČERNIAUSKAS

Gal tai ir sapnas

Atsidūriau tamsioje patalpoje. Buvau pasiėmęs žvakių ir degtukų. Uždegiau. Tai buvo rūsys, kuriame sau vietą rado niekam nereikalingi daiktai.

Durų dešinėje stovėjo manekenas. Jo žvilgsnis buvo stiklinis. „Ko čia spoksai į mane?” – pyktelėjau, o po to pagalvojau, kad gal anksčiau jis stovėjo kokio nors žydėlio parduotuvėje aprengtas gražiais rūbais, o žmonės žiūrėdavo ir varvindavo seilę, nes patys tokių norėjo.

Laikas... „Kodėl aš taip keistai jaučiuosi? Gal man svaigsta galva? O gal prisikėliau iš numirusių? Ne... Tikriausiai laikas sustojo vietoje”, – paskutinė mintis sukėlė juoką.

Žengiau žingsnį ir užkliudžiau kažkokį kibirą, porą puodų ir dar kažkokį indą, panašų į bidoną. Neišgirdau jokie garso! Tylu kaip numirus. Garso nebūna tik beorėje erdvėje, kitaip tariant, vakuume, bet aš kvėpavau! Pradėjau tikėti, kad pasaulyje būna stebuklą.

Visur buvo daug dulkių. Matyt, žmogus čia senokai buvo. Bet išspręsti šią problemą atsisakiau, nes visiškai praradau laiko nuovoką.

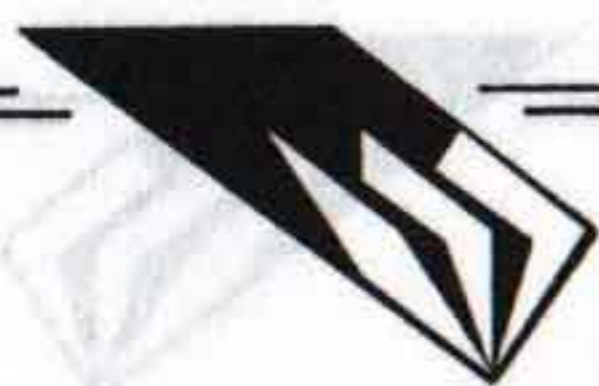
Mano dėmesį patraukė vyro portretas. Mačiau didelį veidą, ūsus, rūsčiai žvelgiančias akis. „Labai gražus kostiumas”, – pagalvojau. Jis galėjo būti koks nors finansinis magnatas.

„Gal ir aš toks būsiu?” Keista, kodėl tokios mintys kyla būtent šioje patalpoje, kuri labai pabrėžė laiko sustojimo efektą. „Laiko sustojimo efektas? – susidomėjau, – kažkur jau girdėjau kažką panašaus, bet tai buvo kitas efektas...”

Nuo žemės paėmiau virvutę ir stipriai trūktelėjau. Ji nutrūko. „Aa... atsiribojimo efektas!” Dabar vėl pažvelgiau į tą portretą. „Tas vyras galėjo būti ir pats Bertoldas Brechtas, tik šis man pasirodė esąs daug senesnis”.

„Visi sensta, laikas bėga”, – bandžiau guosti save. Stop! Laikas net nebandė judintis iš vietos. Aš pagalvojau: „Jei jis nejuda, tai gal man visam laikui čia pasilikti?” Kaip „Indiana Jones” filme: herojus rado taurę ir pelnę nemirtingumą, bet išeiti iš uolos negalėjo, nes burtai kitur neveikė. „Ne, tai ne man”.

Ant kėdės gulėjo knyga. Raštas išblukęs, bet raidės buvo galima įžiūrėti. Norėjau perskaityti, bet negalėjau. Ne-mo-kė-jau! Visai kaip ir tada, kai man buvo treji ar ketveri. Dabar jau... aštuoniolika. Pagalvojau, kad iki šiol

nieko neveikiau, tik mokiausi (skaityti, skaičiuoti, kaip pereiti gatvę, mandagaus elgesio taisyklių ir pan.). „Kažin kokia Pitagoro teorema?” Šyptelėjau. Visos mintys išgaravo! „Ačiū dievui, – prisiminiau, apsidžiaugiau. – Kas kitas, jei ne Pitagoras įrodė, kad $a^2 + kengūra = tg\alpha$?” Į savo mintis pradėjau nekreipti dėmesio.

Pamačiau seną grotuvą. Tokiam tik istorijos muziejuje puikuotis... Dabar, matot, technika pažengė toli į priekį. Prisiminiau šimtadienį. Kažkoks vaikas (Zhemkė) „grojo” kompaktų grotuvo klavišais, reguliavo garsą, keitė kasetes. „Jis lyg ir prašė, kad atneščiau „Jungle Fever” kasetę.” – prisiminiau.

Vėliau buvau „prisiplakęs” prie stalo ir per dvyliktokų išleistuves... Tada taip pat mačiau XXa. stebuklą – „Mash” grotuvą („Geresnio daikto nerasi”, – tikino mane vienas draugas).

Nuo rūšio grindų pakėliau pypkę – didelę, juodą, gražią. Viduj dar buvo kažkokių žolių likučių. „Gal užtraukti dėmą?” Vaizdas būtų kolosalus. Pypkė man visuomet siejosi su prestižu... „Kažin kaip atrodytų reiveriai (arba tie, kurie save taip vadina), rūkantys „žolę” iš pypkės?” Jokio prestižo.

Kampe pamačiau didelį būgną. Tokį visuomet muša per parada. „Kažin kiek, liaudiškai tariant, bypy-emu galėčiau išgauti jį mušdamas?” Jau norėjau jį pasiimti, – jei ne sau, tai kam nors galėsiu parduoti, – tegu tvatina į sveikatą. Apsigalvojau. Dėl visų šventųjų ramybės jo nejudinau.

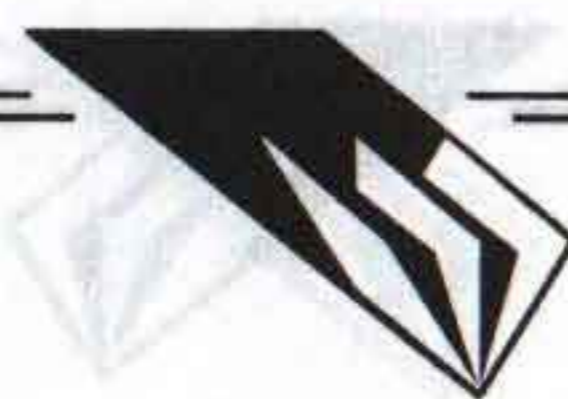
Galiu pasakyti, kad dar radau sudžiūvusių gėlių puokštę, liniuotę (ir vėl mokslas?!), bambukinės meškerės galą, seno dviračio rėmą, žaislinį kareivėlį, akinius nuo saulės, kurių vienas stiklas buvo suskilęs, taip pat rankose varčiau dėžutę, turbūt skirtą cigarams, varpelį, dantų protezus (siaubas!), apžiūrėjau seną portfelį ir įrankių dėžę, kol galų gale pasijutau vėl bestovįs prieš tą manekeną.

„Kas čia per juokai?” – pasipiktinau, kai pamačiau jo rankoje žadintuvą. Anksčiau šio daikčiuko nepastebėjau. Nedrąsiai ištiesiau ranką ir paėmiau laikrodį.

Tylą, stovintį laiką, o drauge ir mane perskrodė džeržgimas. Jam nutilus, mano dėmesį patraukė štai kas: laikas pradėjo eiti. Laiko nujauta kuždėjo (kaip gaila!), kad aš čia jau labai ilgai prabuvau.

Žvakė užgeso, ir aš išėjau.

Negalėjau nieko prisiminti. Taip būna ryte, kai pabundi, bet sapno prisiminti negali, nors tikrai žinai, kad kažką sapnavai.

Mes

Visi mes panašūs, bet pamiršom, kas esam.

Norim būt savimi ir nebūt apgauti.

Įkyrios mintys į protą prašos.

Galop susiprantam: kovos lauke vieni palikti.

Daiktai mums kvaili, nes keistai jie atrodo.

Mes viską už pinigų norim nupirkt.

Intelektas daužos galvoj kaip HARDCORE'as.

Daug kam noris išnykt arba dulkėm pavirst.

Mes norim judėt, atrast kažką naujo,

Pažint visatą, esybės tapsmą patirt.

Savo priešus be jokio gailėsčio baudžiam,

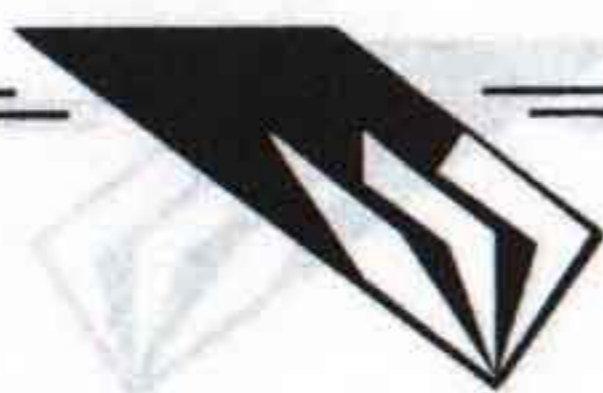
O patys trokštam be skausmo numirt.

Mes žinome paslaptis, kurių niekas nežino,

Tik gaila, nežinom, ką veikt su jomis.

Pasaulio galingus valdovus vaidinam,

O trūkumus dangstom kvailomis kalbomis.

INDRĖ PLĖŠTYTĖ

Šaltas šikšnosparnis nutūpė ant ištiestos jo rankos. Jis net nekrūptelėjo. Tai buvo taip įprasta, kaip gėlės prie jo kojų. Tačiau gėlės niekada nesušildydavo. Šikšnosparniai irgi. Gėlės traukėsi ir puvo. Tik ašaros šildė.

Jis jau nebejautė nieko, išskyrus veriantį skausmą. Prisiminimų skausmą.

Jo ranka, paliesta gyvio pirštų, nenusviro. Kaip gaila, kad negalėjo pajudinti nė vienos rankos. Jos buvo negyvos. Jos jau buvo medinės. Ir ašaros sumedėjo. Jam atrodė, kad galva tuoj nusvirs nuo tokių žiaurių minčių.

Buvo labai tamsu. Tik švietė. Viršuj ir apačioj. Kapinių ugnelės. Tamsios ir baisios. Šiurpas jau nebekrėtė. Tai buvo kasdienybė, o tiksliau kasnaktybė. Nuožmi ir negailestinga.

Ir vėl ryte jie ateis ir vis rašys:

„Amžiną atilsį duok...”

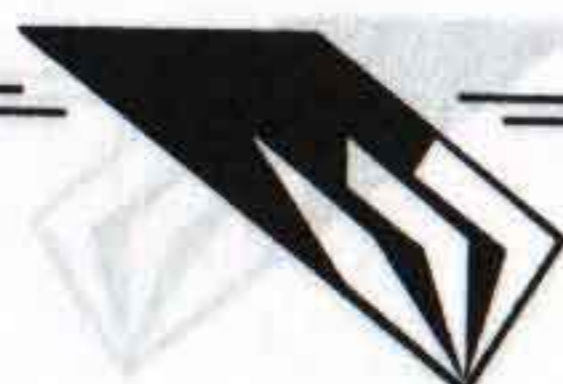
Prieš akis vis tas pats: akmuo, tik bevardis akmuo. Iš gimtosios žemės ištrauktas ir pastatytas šventoj žemėj. Ant jo skaudžiai išrėžtos raidės: „Čia ilsisi... Liūdi žmona, vaikai” ir... šikšnosparniai.

Jam vėl reikėjo žmonių. Pamiršo jį žmonės. Liko jis vienas, visiškai vienas tarp tūkstančių tokių kaip jis.

Jis reikalingas tik tam, kad žmonės už jo slėptųsi. Apkabintų ir eitų aplink jį ant kelių. Tik dabar jau jų keliai sumedėjo. Kaip ir kojos. Ir širdys. Jos jau įaugo giliai į žemę.

– Ar kas nubaidys pagaliau nuo manęs tą šikšnosparnį!

Jis tyliai stovėjo senose ir apleistose kapinėse. Mūsų, kurie apleido praeitį ir prarado ateitį, amžinuose namuose. Juk gyvenimas – tai senas, sukrypęs vežimo ratas. Gyvenimas toks, kaip jis – senas kapinių kryžius.

*Aš atsigėriau tavo ašarų ir pasveikau.
Aš suvalgiau tavo vaisių ir užaugau.
Aš išgirdau tavo dainą ir nudžiugau.
Aš užuodžiau tavo kvapą ir užmigau.
Aš pamačiau tave, gyvenime, ir pamilau.*

*Aš kalbu, kad manęs nenužudytų mintys.
Aš ieškau žodžio, kad galėčiau kalbėti.
Aš ieškau naujų formų, kad surasčiau žodį.
Aš kuriu, kad surasčiau naujas formas.
Aš mėstau, kad galėčiau kurti.
O kaip surasti kelią tarp minties ir žodžio?
Kaip užbrėžti ratą?*

MYKOLAS JURAITIS

Saulė lėtai slenka

Tamsu. Nyku. Tuščia.

Tamsą perskrodžia šviesos pluoštas. Iš už horizonto išnyra akinantis saulės disko kraštas. Aplinkui vien tik į begalybę besidriekianti pieva. Danguje nesimato nė menkausio debesėlio. Tolumoje sukruta aukšta žolė. Per pievą eina žmogus. Pasirodo mažučiai, vienodi, balti debesėliai.

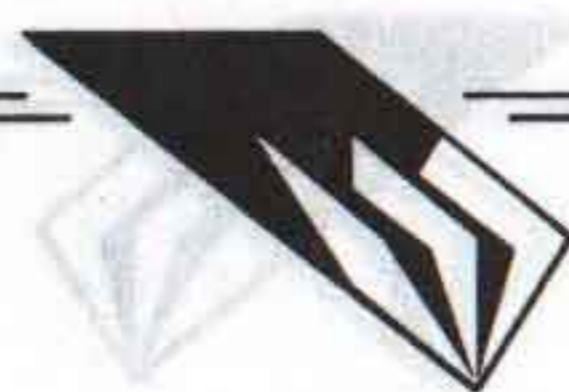
Pakilęs saulės diskas pakimba virš žemės ir dangaus ribos. Žmogus eina pasišokinėdamas, kartais paspartindamas žingsnį, kartais sulėtindamas, su begaliniu susidomėjimu žvalgydamasis į šalis. Pro jo akis nepraslysta nė vienas laukinių žvėrių judesys, pro ausis nė vienas garsas, šnaresys, jo šnervės nuolat trūkčioja užuosdamos pievos gėlių sklaidžiamus kvapus. Genami nestipraus, neaiškios krypties vėjo danguje lenktyniauja debesys.

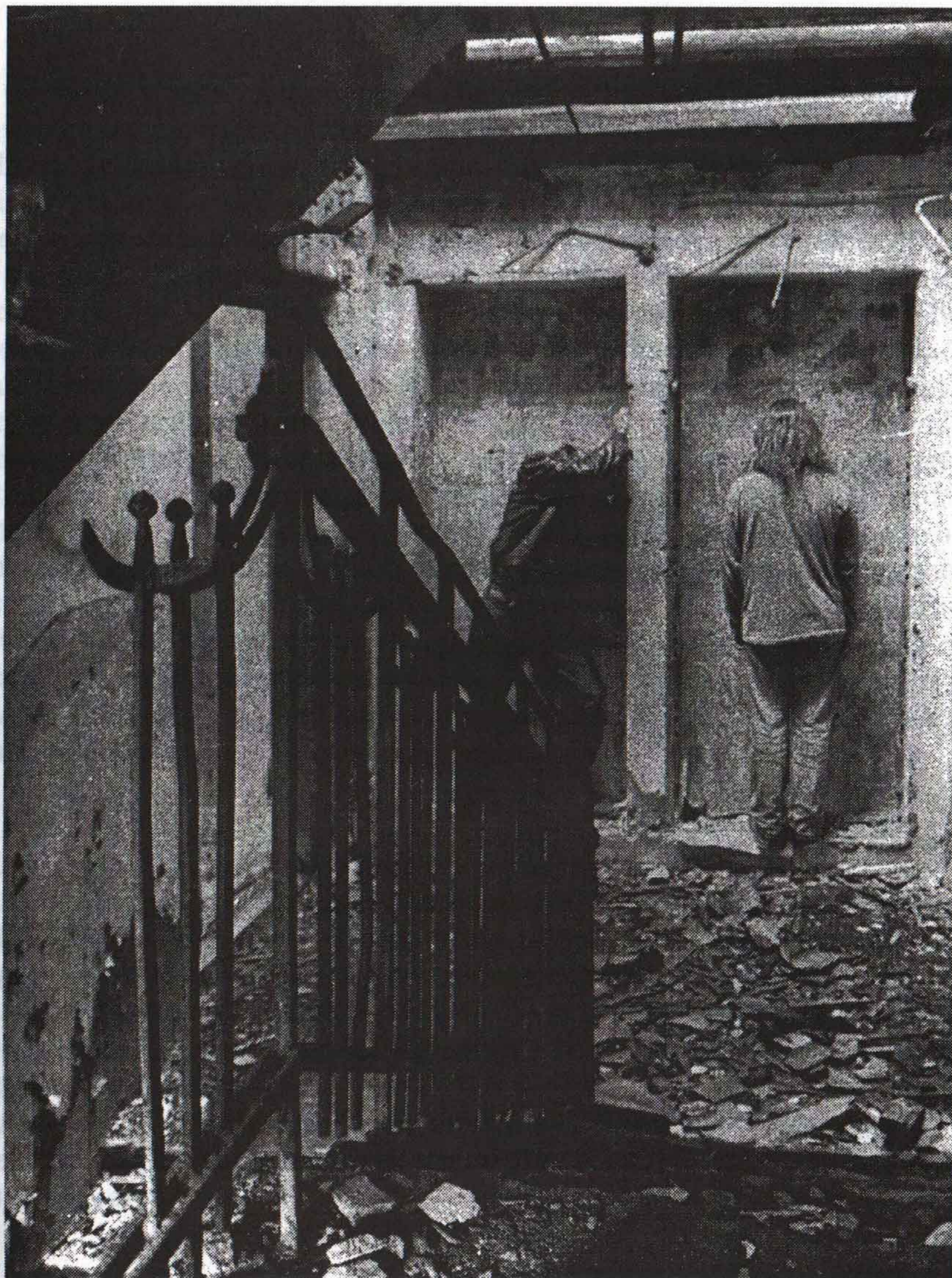
Saulė sparčiai kopina dangaus skliautu. Žmogus to nepastebi. Jis taip pat nepastebi, kad jau kuris laikas eina siauru takeliu, kuris vis šakojasi, tampa platesnis ir ima kirstis su kitais keliais, kuriais taip pat eina žmonės. Žmogus kalbasi su jais, išsiskiria ir vėl susitinka. Danguje kruta įvairiausių debesų sluoksniai: neišmatuojamose aukštybėse kabo skaidrūs plunksniniai, žemiau sklando purūs balti, o pažeme slenka apsunkę tamsūs debesys.

Saulė nenumaldomai artėja prie zenito. Žmogus tai mato, tačiau nesijaudina: iki saulėlydžio dar toli. Kelyje atsiranda kliūčių. Žmogus yra girdėjęs, kad tai visur esančios būtybės darbas. Jis tiki būtybės egzistavimu, nors kaip ir kiti žmonės nėra jos matęs, taip pat tiki, kad būtybė kartais padeda kliūtis įveikti. Kryžkelėse žmogus dažniau prisėda pailsėti ir pamąstyti apie naujojo kelio pasirinkimą, pažvelgia atgal – į nueitą kelią, ko anksčiau niekada nedarydavo. Danguje įsiviešpatauja vėtros, kurios akimirksniu keičia lengvus, baltus debesėlius į tamsiai mėlynus vasariško lietaus debesis ir atvirkščiai.

Saulė pagaliau sužiba dangaus centre. Žmogus pamato tolumoje boluojančią vienišą kito žmogaus figūrėlę. Žmogus yra ne kartą sutikęs kitų žmonių, tačiau prie šio jį tiesiog traukte traukia. Jis negali atsispirti troškimui susitikti su tuo žmogumi. Žmogaus mintis ir sąmonę užvaldo nepažįstamas, jis negali galvoti apie ką nors kitą ir galbūt dėl to nepastebi kelią kertančio tarpeklio... Tvyksteli žaibas, perskrodamas dangų, kuriame pro debesis nebesimato saulės, tačiau įsisiautėjusi stichija netrukus nurimsta.

Saulė lėtai slenka nykaus dangaus fone vakarų link.

Tado Šarūno nuotr.

NERINGA VAITKEVIČIŪTĖ

Nors šiandien lyja vėl ir šalta,
 Aplinkui sienos baltos, baltos,
 Netvarkytas kambarys,
 Kampe neveikiantis siurblys...

Bet sėdu aš anta palangės
 Ir į paklodę įsirangęs
 Užmerkiu dulkinas akis
 Ir laukiu, ką lietus sakys.

...Matau tave lange kitam,
 Tu moji rankom, šypsais man,
 Į balą rodai – ten dangus,
 Sakai – greit oras bus blavus.

Ant geltonų plytų
 Sužiedėjus duona
 Pūkas mažulytis
 Plaikstos vėjo šuoruos

Tarp šakų nuplėštų
 Baltos varnos Juodos
 Milijonai gestų
 Veidai žvilgsniai godūs.

DAIVA IVANAUSKAITĖ

Geltona

Geltona. Moteris geltonomis kojineėmis bei šaliu. Vyras geltonais vėjo plaikstomais plaukais. Geltoni klevų lapai, mirštantys ant pageltusios žolės. Geltona, geltona, geltona. Oda geltona. Oda žąsies. Ne, ji vėl geltona. Moters šalio ir pėdkelnių geltonumas kažkoks nežemiškas. Ryški spalva spigina akis. Tai panašu į sulopytą geltoną triko. Tik jis praradęs savo nežemiškumą. Jis nublukęs. Jis šlapias nuo prakaito. Reikia padžiauti ant radiatoriaus ir atidaryti langą – tegu garuoja. Riebu ir kvepia nešvara. Lipnus riebalų sluoksnis ant geltonų tapetų. Jie blizga nutvieksti saulės spindulių. Tapetai seni. Jų ornamentas išblukęs, prie rozečių draikosi pavienės atplaišos, rėkia nuogas plytų mūras. Sunku. Vėjas vos pajudina storas naktines užuolaidas. Sunkus geltonumas. Reikia gurkšnelio tyro oro. Dangus mėlynas – akyse raibuliuoja. Akyse nudžiūvę gėlės. Palaistyti jas. Greičiau, kol nespėjo išdžiūti dangus. Akys ieško jungiklio. Jis pasislėpė tarp išblukusio tapetų ornamento. Jungiklis – išsigelbėjimas. Reikia išjungti geltoną elektros lemputę. Tegyvuoja tamsa! Tamsu ir gera. Gerai, kad langas praviras – ne taip karšta. Garuoja geltonas triko. Kiekvieną ketvirtadienį tuo pačiu laiku praeina moteris geltonomis kojineėmis ir geltonu šaliku. Keliolika minučių anksčiau – vyras geltonais plaukais. O klevo lapai miršta kiekvieną sekundę. Pageltusi žolė – jų kapai. Geltona.

Aš

Aš – laikraštis, laikrodžio gegutė, skelbimų stulpas.

Aš – sraigtelis žadintuvo mechanizme, adatėlė siuvimo mašinoje, elektronas televizoriaus ekrane, vinis lango rėmuose, akis vilnoniame megztinyje, dulkelė ant balto stalo, blakstiena ant tavo skruosto.

Aš – informacija, radiacija, adaptacija, aviacija, rekreacija, asociacija, aglomeracija, degeneracija, agitacija, rekombinacija, akreditacija, asimiliacija, improvizacija.

Aš – lėlė, švininis kareivėlis, pliušinis meškiukas, medinis garvežys, sviedinys, pripučiamas balionas, kastuvėlis, šokdynė, spalvotos kaladėlės, siūlų kamuolys.

*Siūlai, siūlai, susivykkit,
Siūlo galo nepalikit.
Siūlai, siūlai, susivykkit,
Siūlo galo nepalikit.
Siūlai, siūlai... nutrūko.*

Aš – sugedusi marionetė.

*Musė murkia mirga mielės
miela melas meldas malda
mįslė myli mama...*

*Čiuž Čiužu Čiuž Čiuž
Takšt topš pš pš pūfffff
Opa pūkšt!*

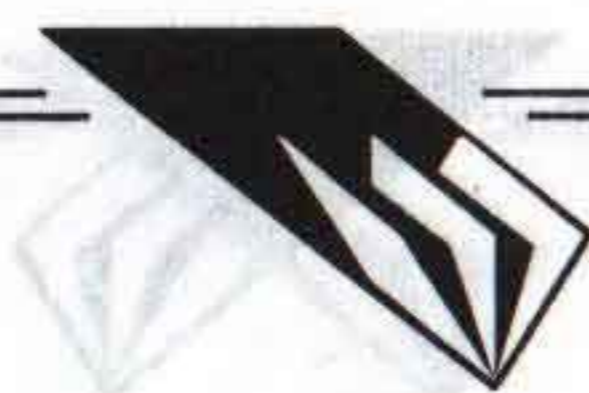
Jaukiai ir maloniai čiužena maigomas tarp rankų celofanas. Kumštis suspaudžia maišelį, po to staigiai atsigniaužia ir maišelis lėtai lėtai bando atsitiesti. Ir vėl jis krebžda, čiauška lyg koks nenuorama tauškalius. Įdomu stebėti, kas matosi už celofaninio maišelio. Vaizdas keistai iškreiptas, susirangęs, nuolat lūžtantis, o pajudinus celofaną jis tarsi atgyja: šokčioja, virpa, blaškosi. Neatpažįstamai pasikeičia ant stalo stovinti duoninė, juodas radijo imtuvas, žalsvos plytelės ant sienų.

– Valgyk, atšals! Nustok braškinusi tą maišelį.

Burbuliuoja, ritasi bangomis pučiama arbata. Tyška rusvais purslais į šalis. Ir stalas dabar labai panašus į žemėlapi. O gal į kokios nors keistos planetos paviršių su daugybe įvairiausių formų ežerų. Vieni jų panašūs į kometas su nutįsusiomis uodegomis, kiti – į įmantrias apyrankeles, savotiškus žiedus. Daugelis labai naivūs ir maži. Pūpsi vienoj vietoj arba šokinėja, mėtosi po visą stalą. Pirštas, panoręs pašdykauti, braižo visokias keistas figūras, piešia, rašo kažką, kas tuoj pat nyksta, keičiasi, vėl yra ardoma ir kuriama iš naujo.

– Pažiūrėk, kiek arbatos prilaistei? Pakelk rankas, nuvalysiu. Na, paskubėk, paskubėk.

Ir vėl lyja. Gražus apniauktas dangus. Lašai smagiai barbena į langą:
Bar bar pap bar papapap pap...

Apačioje žmonės skuba, lekia, bėga, sukasi, sukasi, sukasi... nežmoniškas kvaitulys. Ir taip kiekvieną dieną.

– Ko spoksai pro langą? Paskubėk, nespėsi į autobusą. Dieve, Dieve, kas jai darosi, ir taip kiekvieną dieną.

Laikas. Viskas per tą laiką. Žmonės nekenčia laiko. Jie bijo laiko, jie apskritai bijo. Laikrodžiai, laikraščiai, nuolatinis tikėjimas ir informacija – išpro tėti galima.

– Įsidėjai sumuštinį?

Lauke be perstojo lyja. Gelsvi, rausvi lapai šelmiškai šiugždėjo po kojomis, o dabar sušlapę, praradę spalvą jie veliasi, limpa prie batų. Na, ir tegu lyja! Tegus šlampa plaukai! Tegus laša ant kaktos, skruostų, nosies! Tegus varva nuo smakro, krinta už apykaklės! Tegus!

– Proto neturi? Juk vis dėlto ruduo! Na, žinoma, ir vėl kur nors skėti palikai.

Nuo rytdienos sinoptikai pranašauja atšilimą. Ateina Bobų vasara. Lėks pulkais gervės, žąsų ir antys. Paliks viską ir lėks gegendamos į šiltuosius kraštus. Pakentėkit, dar neskriskit.

Ga ga ga ga ga ga Ge ge ge ge ge ga!

Na ir lėkit sau, na ir nereikia! Žmonėms ir be jūsų rūpesčių pakanka.

– Na, lėk! Atia! Tiesa, nepamiršk nusipirkti nuolatinio bilieto autobusui.

– Mama, aš pamečiau bilietui skirtus pinigus.

– O, Dieve, kiek galima!

Liūdėjo liūdesys lubas laikydamas

Lėtai lėtai lijo lietus

Lipnūs lašai laižė langą

Lauke lakštingala liūliavo

liuliuliuliuliuliuliuliuliuli

DAIVA JONELYTĖ

...Kai aš klausiausi lietaus muzikos, tu pasakei, kad tai tik chaotiškas garsų kratinys ir nieko daugiau.

...Kai aš norėjau parodyti, kaip šypsosi ką tik pražydęs narcizas, tu tik pasijuokei iš manęs.

...Kai aš norėjau, kad pažvelgtum į dangų, kur plaukė debesys čia pavirsdami pilimis, čia užkeiktais miestais, čia laivais, tu įbedei akis į knygą ir pradėjai skaityti.

...Ir skaitei tu apie tai, ko aš nesupratau. Tikriausiai manęs tai nedomino, todėl aš net ir suprasti negalėjau. Aš nenorėjau žinoti, iš ko sudaryti įvairūs daiktai (taip tu vadinau ir saulę, ir gėlę, ir medį, ir netgi mane), o tu tik apie tai tekalbėjai.

...Pagaliau aš neiškenčiau ir parašiau tau ilgą laišką, nes išklaudyti tu nenorėjai. Po kiek laiko supratau, kad tu net neskaitei, nes turėjai svarbesnių reikalų.

...Aš tyliai užvėriau paskui save sunkias ažuolines duris.

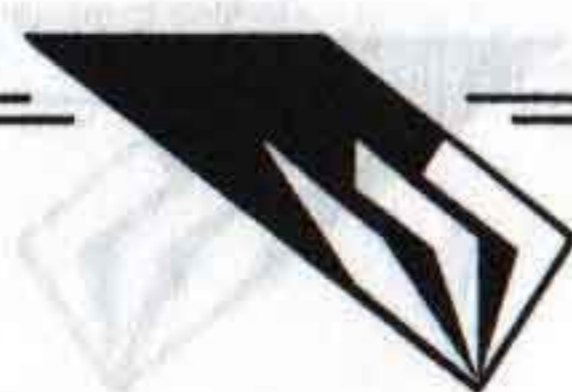
...Kelias dienas vaikščiojau dulkėtais keliais, kvepiančiom medumi pievom, tyliais miškais, sėdėjau naktimis prie upės ir klausiausi žiogų čirpimo.

...Grįžusi radau tavo laišką.

...Dar ir dabar jis guli ant mano stalo, bet kaip ir tada aš jaučiu, kad tau gaila tik taip, kaip mums gaila dingusio ar sugadinto daikto. Dažniausiai mes jį išmetame, nesistengdami sutaisyti. Tu susitaikei su mano išėjimu, o laišką parašei, nes esi gerai išauklėtas žmogus.

...Gal iš pradžių tau šiek tiek buvo liūdna (juk visuomet gaila, kai kažko netenki), bet dabar (aš tuo įsitikinusi) tu jau turi naują daiktą. Galbūt jis bus geresnis.

...Ir aš lieku su viltimi sutikti žmogų, kuris kaip ir aš matytų besiskleidžiančio pumpuro šypsnį, tekančios saulės šokį...

Senos gatvės ir namai,
Skylės, dulkės, kaminai,
Šuo nušiuręs, katinai,
Medžiai, gėlės ir stogai,
Laimė, meilė, pinigai,
Mūsų mintys ir balsai –
Visa tai, ką tu matai,
Tai tik sapno atspindžiai.

Prisėsk
Po degančiu šermukšniu –
Čia sausos žolės likimą lems,
Čia tingios sraigės mintis skaitys.
Įsiklausyk –
Čia tik tylą ramybę drumsčia.
Užmerk akis...
Ir ten žaliajam dangui
Geltoną kregždę pamatysi,
Ten nėra takų,
Nėra ribų,
Ten sninga vasara,
O lyja žiemą...
Tik neužmik,
Čionai negalima sapnuoti
Ir nevalia sugrįžt atgal,
Kur viskas logiška ir aišku.

◆◆◆
V. Lingiui

Kažkur pasauly

Valdo Meilė

Ir žodžiai

Nuskamba švelniai,

O akys spindi gėriu.

Tenai kažkur...

O čia...

Kasdien,

Pernakt

Ir vis dažniau

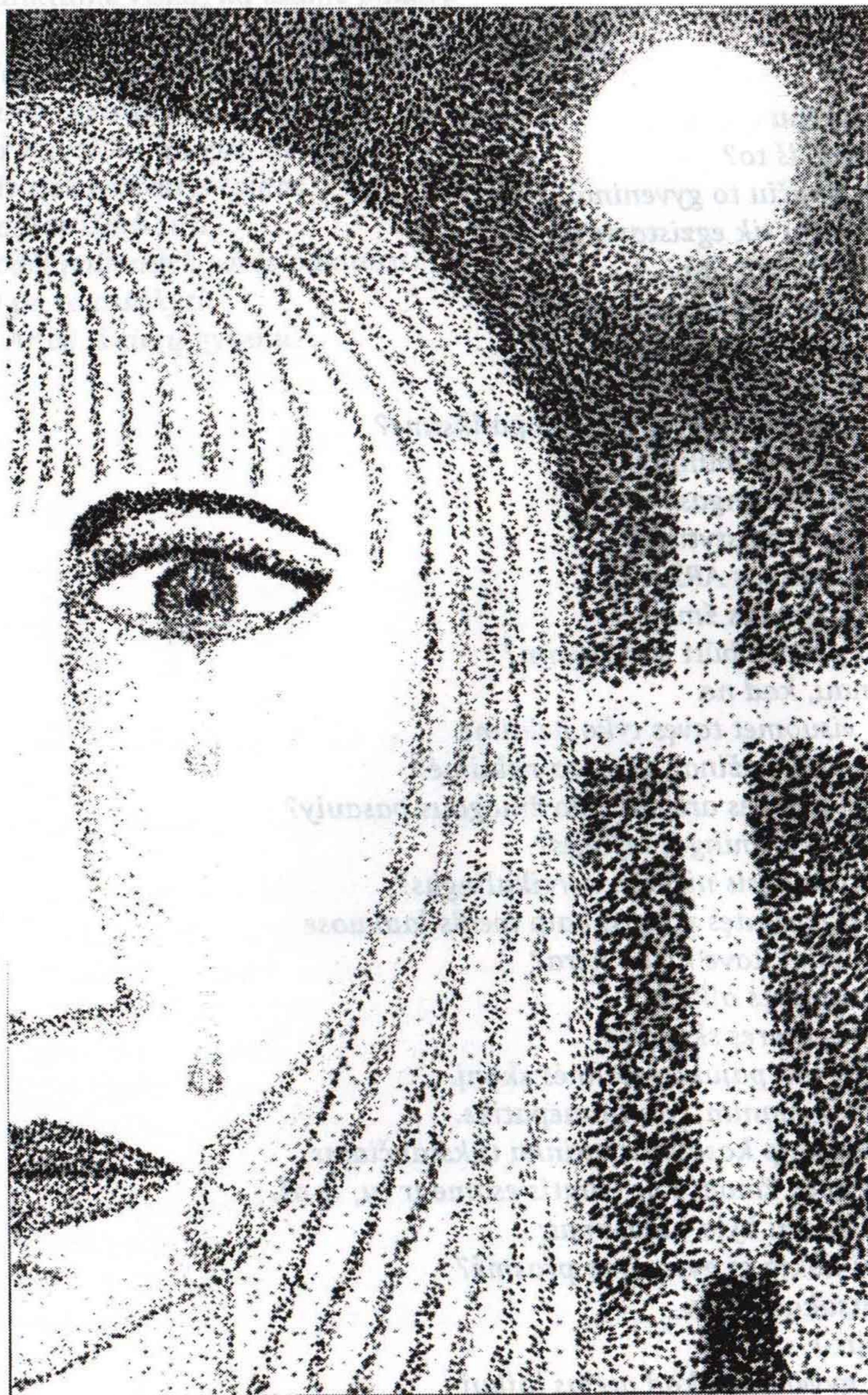
Išniekinamas žmogiškumas,

Pakvimpa sieloj baime,

Laukuos pražysta

Smurto gėlės.

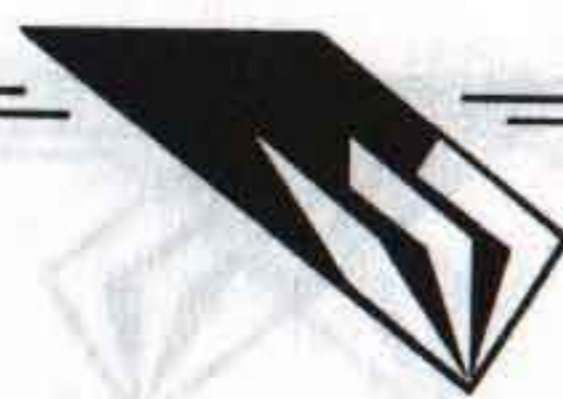
Astos Karpavičiūtės pieš.

TADAS PETROKAS

Ar aš gyvenu?..

Aš gyvenu
 Bet kas iš to?
 Aš nejaučiu to gyvenimo
 Aš jaučiu tik egzistavimą
 Pavienių būtybių...
 O dėl ko mes egzistuojame?
 Kas bus po mūsų?
 Ar tie, kurie ateis po mūsų
 Bus patenkinti tuo, ką mes paliksime?
 Ar jie bus laimingi?..
 „– Esu laimingas”
 Taip gali mąstyti tik
 Labai jaunas ARBA
 Labai kvailas žmogus.
 Argi galima būti laimingam?
 Manau, kad ne.
 Nes visuomet tavęs tyko nelaimė.
 Žmogau, ar žinai, kas yra nelaimė?
 Ar esi netekęs artimiausio žmogaus pasauly?
 Ar esi nelaimingai mylėjęs?
 Ar esi jautęsis niekam nereikalingas?
 Ar esi pasijutęs vienas, kaip medis laukuose
 Kai aplink tave nieko nėra?
 Ar esi jautęs alkį?
 Ar esi patyręs skurdą?
 Patirk tai, pajusk nelaimės skonį.
 Patikėk manim, tau tai nepatiks.
 Tačiau taip kasdien atsitinka tūkstančiams
 O tarp tų žmonių ne išimtis esame ir tu, ir aš.
 Turbūt tau kyla klausimas:
 – Tai kokia gi gyvenimo prasmė?
 Aš atsakau:
 – Mirtis...
 Mes gyvename, kad atėjus laikui

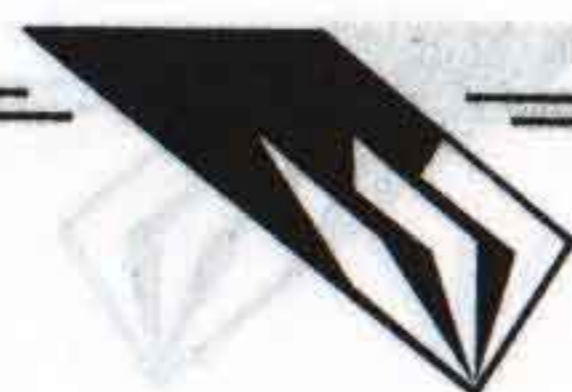
Paliktume viską, ką esame padarę
 Ir užleistume vietas kitiems...
 Nesvarbu, ar tu daug nuveikei
 Savo egzistavimo metu ar ne
 Ar buvai laimingas, ar ne.
 Vis tiek tau ateis laikas
 Laikas iškeliauti...
 Todėl pabandyk savęs paklausti
 O po to atsakyti:
 – Ar aš iš tiesų gyvenu?..

RAIMONDA POŠKUTĖ

Mėlyna, mėlyna

- Tavo tėvai tavim skundžiasi.
 - Galbūt.
 - Nemanai, kad yra kuo skųstis?
 - Nežinau.
 - Gal norėtum man ką nors papasakoti?
 - Nemanau.
 - Jie sako, kad tu nebemoki džiaugtis.
 - Nežinau.
 - Tik mokslai, kompiuteris, dar kartais knygos – ir jokie džiaugsmo. Tai tiesa?
 - Nežinau.
 - Tavo tėvai...
 - Tėvai, tėvai, kodėl suaugę mano, kad jie viską žino?!
 - Ir nežino, ir nemano, kad žino. O tu, pasirodo, ne toks jau ir nekalbus.
- Ar manim pasitiki?
- Nežinau.
 - Ką gi, teks bendrauti su nieko nežinančiu. Ar patinka muzika?
 - Taip.
 - Pasistenk įsijausti į ją, atsipalaiduok. Užsimiršk ir papasakok, ką jauti, matai, girdi.
 - Aš jau seniai užsimerkiačiau, kai tik įjungei muziką. Stipriai stipriai – net mėlyna akyse, kaip žibučių laukas miške, šalia sodų. Gėlytės tokios mažos, kiekviena šypsosi tau mėlyna šypsena. Šypsenų laukas. Paskui merginos besiplaikstantį mėlyną sijoną atsirita pavasarinis vėjas. Kažkur tolyn nupučia pušis ir atsiveria mėlyno puodo dugnas. Ne itin švarus – dar likę rytinės manų košės trupiniai. O po tuo puodu siūbuoja – linguoja žibutės ir išsilieja į bekraštę mėlyną jūrą. Jūra išsišėlsta, bangos mėtosi putų gniūžtėmis, žaidžia gaudynių ir paeiliui šturmuoja smėlėtą krantą. Iki valios prisidūkęs, vėjas išplauna dangų ir nusiveja pušis. Jūra aprimsta, dabar jau švelniai glamonėja krantą. Bangos pamaldžiai palinkusios, ant savo keterų neša jūros dovaną žemei. Skambant žibučių ašaroms, ant didingo smėlio aukuro jos išpila vakarą. Aukotojus pasiekia skaidrus skęstančio paskutinio spindulio atsisveikinimas:

Lengvai krentu
 Gilyn, o Tu
 Šypsais kreivai.
 Padėt manei –
 Nebemanai,
 Nes tu aukštai.
 O aš krentu...
 Į debesį lašų.

Ta mėlyna tokia šalta, tokia aštri. Jinai supjaustys man smegenis.

– Nemanau. Gali atsimerkti. Ar tu kada nors nuoširdžiai šnekėjai su tėvais?..

VIKTORIJA CIRKUNOVA

*Ar tu matai, ar tu girdi,
Ką kalba tau balsai nakty.
Jie šnara lapais praeities,
Ir laša skausmas iš širdies.*

*Išlaisvintas nakties balsų
Sruvena su krauju kartu.
Alsuoja skausmas – tu girdi,
Pulsuoja jau visam tavy.*

*Ir tu verki, ir tu šauki,
Išraut jį nori – negali.
Balsai stiprėja – ar girdi?
Galbūt – tik nieko nejunti.*

*Suėmęs galvą tu laikai, –
Taip nuo balsų pabėgt bandai?
Bet skamba jie nakties tamsoj
Kaip stiklas, dūžtantis tyloj.*

*Ir sminga šukės tos širdin,
Ir liejas kraujas praeitin.*

EVA JORUDAITĖ

*Sakei – nereikia. Negirdėjau.
Sakei – užtenka. Nežinojau.
Ir taip kiekvieną naują dieną
Ir man šitus žodžius kartojai.*

*Kol vieną dieną išgirdau aš,
Kol vieną dieną supratau aš
Tavas mintis – tokias galias,
Ne tais tik žodžiais išreikštas.*

*Sakei „gyvent”, o aš girdėjau – „mirt”.
Sakei „liūdėt”, sakei, o aš džiaugiaus.
Sakei – „stovėt”, o man girdėjos „skrisk”
Aukštyn, tolyn, link mėlyno dangaus.*

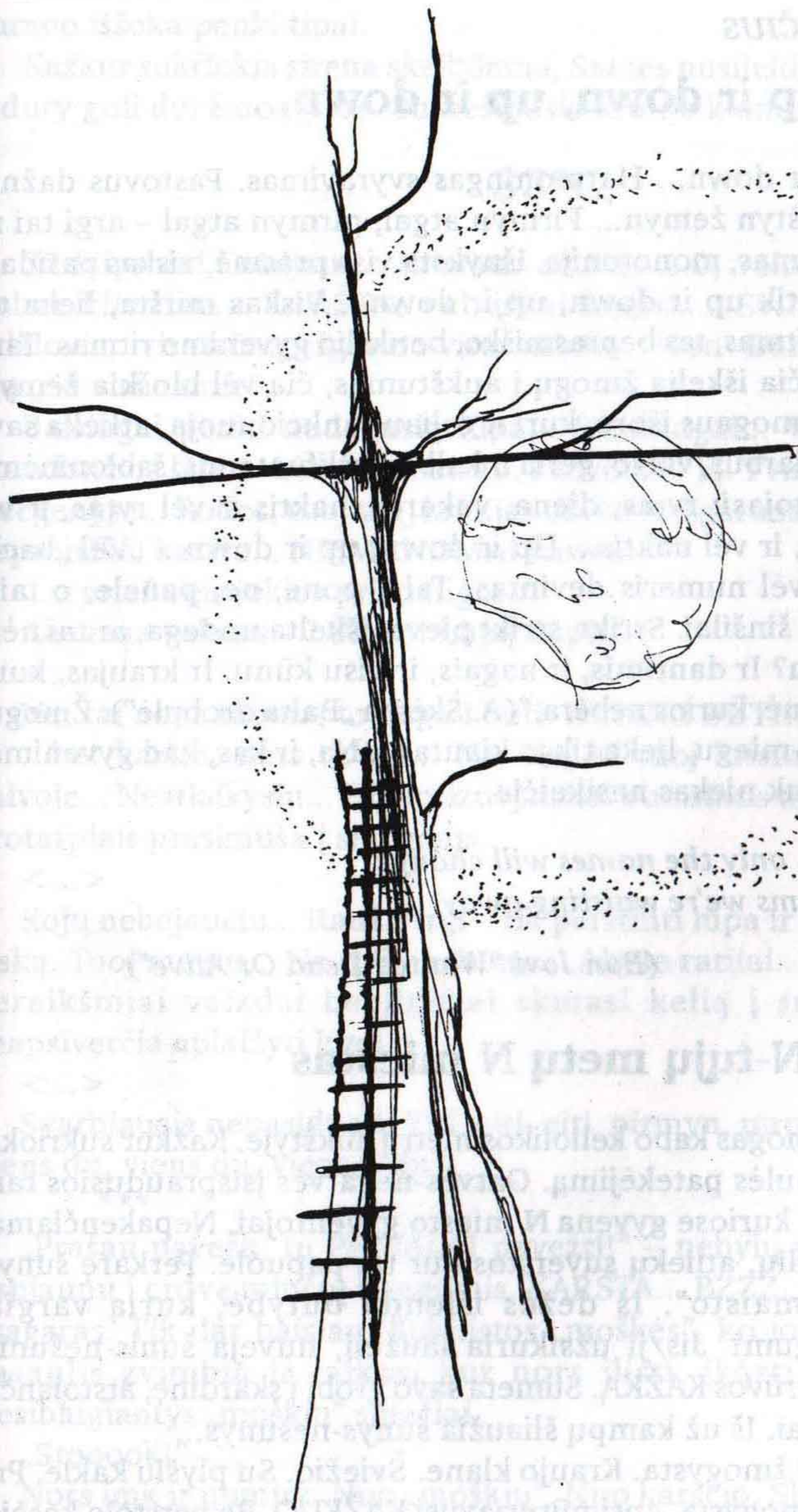
*Ir taip klajojom mes abu
Kiekvienas sau. Ir visą laik
Žvelgei aukštyn, kai aš žemai
Kartojau tau: aš čia, ateik.*

*Ir saulę tu šiesi ten šindin
Ir lietus kraujas pro stin*

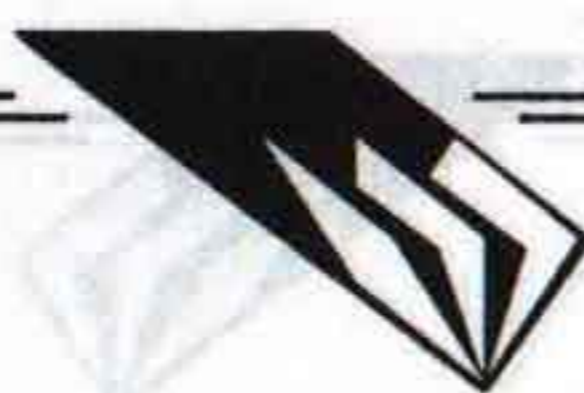

*Tu nusičiaudai... Manai, kad sergi?
Tu duodi valgyt... Manai, maitini?
Tu žengi žingsnį... Manai, kad eini?
Tu tari žodi... Manai, kad kalbi?
Tu jauti skausmą... Manai, kad kenti?
Tu girdi kitą... Manai, supranti?
Tu jauti trauką... Sakai, kad myli?
Tu egzistuoji... Bet ar gyveni?
Pažink gyvenimą.
Nesileisk suklaidinamas.*

Justės Pačkauskaitės pieš.

PAULIUS JAKUTAVIČIUS

Up ir down, up ir down...

Up ir down, up ir down... Harmoningas svyravimas. Pastovus dažnis. Aukštyn žemyn, aukštyn žemyn... Pirmyn atgal, pirmyn atgal – argi tai ne tas pats? Tas vienodumas, monotonija. Išnyksta visa prasmė, viskas pasidaro nereikšminga, lieka tik up ir down, up ir down... Viskas miršta, lieka tik vienodas gyvenimo ritmas, tas beprasmiško, betikslio gyvenimo ritmas. Tarsi keltuvas gyvenimas čia iškelia žmogų į aukštumas, čia vėl bloškia žemyn. Lieka tik kaukė, tik žmogaus išorė, kuri ir toliau funkcionuoja, atlieka savo pareigas, dirba savo darbus, valgo, geria ir kalba nušlifotuomis, šabloninėmis frazėmis. Viskas kartojasi: rytas, diena, vakaras, naktis ir vėl rytas, ir vėl diena, ir vėl vakaras, ir vėl naktis... Up ir down, up ir down... „Vėl „back” keltuvas, vėl lobby, vėl numeris devintas. Taip, pone, ne, panele, o taip, masonai, kardinolas, šinšilai. Strikt, strikt pieva, iškelta uodega, ar tai nėra aukščiausioji palaima? Ir dantimis, ir nagais, ir visu kūnu. Ir kraujas, kuris nebešlykštus. Ir sąmonė, kurios nebėra.” (A. Škėma „Balta drobulė”). Žmogus užmiega giliu žiemos miegu, lieka tik jo kiautas... Na, ir kas, kad gyvenimas dinamiškas, tačiau juk niekas nesikeičia.

*It's all the same, only the names will change
Everyday it's seems we're waisting away.*

(Bon Jovi “Wanted Dead Or Alive”)

N-tųjų metų N miestas

Smogas. Tirštas smogas kabo keliolikos metrų aukštyje. Kažkur sukriokia sirena, skelbdama Saulės patekėjimą. Gatvės-negatvės įsispraudusios tarp gelžbetonio dėžučių, kuriose gyvena N miesto gyventojai. Nepakenčiamas dvokas. Krūvos šiukšlių, atliekų suverstos kur tik papuolė. Perkarę šunys, besiriejantys dėl „maisto”. Iš dėžės išlenda būtybė, kurią vargiai bepavadintum žmogumi. Jis/ji užsikuria lauželį, nuveja šunis-nešunis, susižvejoja iš atliekų krūvos KAŽKĄ. Sumeta savo grobį į skardinę, atstojančią puodą, – bus pusryčiai. Iš už kampų šliaužia šunys-nešunys...

Vidury gatvės guli žmogysta. Kraujo klane. Šviežio. Su plyšiu kakle. Pro „duris” išsėlina kita žmogysta, apsimūturėję KAŽKUO. Be perstojo kosėja. Ir spjaudosi. Krauju. Galų gale įsidrąsinusi pradeda eiti savo keliu. Iš už

kampo iššoka penki tipai.

Kažkur sukriokia sirena skelbdama, Saulės nusileidimą. Gatvės-negatvės vidury guli dvi žmogystos. Sukrešėjusio kraujo klane...

33°C

33 laipsniai Celsijaus... Kristaus amžius... O, velniai griebtų, ką aš čia dabar kliedžiu... **KARŠTA**, velniškai karšta... Svilinti saulė, rodos, išdžiovino visą kūną, išgarino visas mintis... God! Dar devyni kilometrai, o jau „ne visi namie”...

Baisingai peršti nudegusią lūpą... Siaubingai... Viskas susitraukia iki skaudančios lūpos. Lėtai apsilaižau, sudrėkinu ją. Tvinkt, tvinkt, tvinkčioja smegenyse... Rodos, tuoj tuoj kraujas užvirs ir išgaruos. Pragariškai karšta... Beprotiškai karšta... **NEĮMANOMAI** karšta!

...o prieš akis jokios priedangos...

Aaaaaaa velnias – **LŪPA!!!** Lūpa. lūpa...

<...>

Ne, tai neįmanoma, to negali būti. **NETURI BŪTI!!**..

...bet karšta, nors dvėsk... Na, ne, aš tuoj krisiu... Pašėlusiai tvinksi galvoje... Neatlaikysiu... Hipnotizuojančiai bumsintis techno muzikos ritmas protarpiais prasimuša į smegenis.

<...>

Kojų nebejaučiu... Rankų irgi – tik perštinti lūpa ir karštis, nustelbiantis viską. Tuoj mirsiu... Ne, taip nebūna... Akyse ratilai... Spalvoti... Gražūs... Bereikšmiai vaizdai beviltiškai skinasi kelią į smegenis... Liežuvis neapsiverčia aplaižyti lūpų...

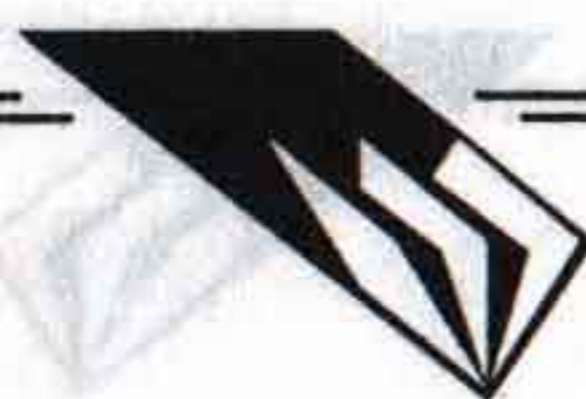
<...>

Svarbiausia nepasiduoti. Eiti, eiti, eiti, pirmyn, pirmyn, pirmyn, pirmyn. Viens du, viens du, viens... du...

„Prašau pavežk, tu **PRIVALAI** pavežti!” – nebylų prašymą-reikalavimą išspjaunu į erdvę minčių bangomis. **KARŠTA... BZZZ... BZZZ... Eikit jūs....!** Pragaras. Tik dar baisiau. Suknistos „moškės”, ko joms čia reikia?! Visas pasaulis zvimbina ir taikosi kur nors įlįsti, įkasti... Šlykščiai karšta. Nesibaigiantys „moškių” spiečiai.

„Stoooook!”

Nors imk ir numirk. Nuo „moškių”. Nuo karščio. Šlykščiai juokinga. Jau geriau uodai būtų. **TRŪKSTA ŽODŽIŲ!!!** Drėgmės anei lašo... Visas pasaulis

AGNĖ PAČKAUSKAITĖ

Ištraukos iš dienoraščio

Kodėl tie vaikai lauke turi tiek energijos? Gal jie varomi elektra? O jų balsai? – Kodėl jie tokie stiprūs? Tie žmonės galėtų dainuoti, bet nedainuoja. Jie greičiausiai rūko pakampėse, nusviedę šalin žaislus ir visus pamokymus. Nebeauga?

21:30

Šįvakar ir vėl trenku galvą. Visai kaip vakar, kaip užvakar, kaip kiekvieną dieną. Trenku, nors to nereikia. Trenku, nors turiu daugybę darbų. Lieju šampūną tiesiai ant plaukų, jis teka pro praskėstus pirštus, ant veido, į akis. Oda raudonuoja, akis nežmoniškai graužia, bet aš nepermaldaujama pati sau. Tarsi tai galėtų išplauti sunkų nešulį iš smegenų, tarsi jis kada nors būtų sumažėjęs. Kitą dieną aš vėl trinksiu galvą, bet nebeprausiu kūno. Purvas skverbsis pro gležnas, vos gyvas mano odos ląsteles, ir net muilas nieko niekad nebesugebės išplauti.

...visam (?) gyvenimui (?)...

22:24

Lijundra kapsi į apleisto namo stogą. Toli bažnytkaimyje gaudžia varpai. Vėlyvą filosofišką popietę išskrenda paukščiai. Tyli būtis susikaupusi lauks pavasario.

22:50

Grįžau namo tik pavalgyti, nusiprausti ir pamiegoti. O dar sako, kad svarbiausios gyvenimo pamokos išmokstamos namuose.

21:24

*Žinok, aš nenoriu palikti**Kasdienos pilkos –**Užkietėję nenaudėliai**Hašišą vartos.*

21:50

Ar tu draugas? Svarbu tik tai. Ateik puodelio arbatos, ir aš iškepsiu pyragą. Nepamiršk manęs laikui bėgant. Ateik vis. Kiekvieną kartą padarysim nuotraukų. Tada galėsime stebėti, kaip keičiamės. Stebėsime laiko upę gerdami arbatą ir valgydami pyragą. Ar moki groti gitara? Galėtum pagroti. Aš visada klausysiu, tik ateik ir būk draugas. Aš turiu daug senų plokštelių. Klausysim. Niekas netrukdytų. Mes mokysimės viską suprasti.

22:41

Laukiu šalčio. Tamsos, apšarmojusių langų rytais, mieguistumo, šilto megztinio ir vilnonių kojinių, raudonų mokytojų nosių ir skruostų, ligos (tada supranti, ką reiškia būti sveikam), snyguriavimo, baltos saulės, blizgesio naktį ir girgždesio po kojomis. Šaltis užšaldo energiją. Žmonės gali leisti sau pasijusti tingiais ir melancholiškais. Gali skaityti, žiūrėti televizorių, gerti vyną. Jie ima skubėti namo. Į glėbį... Į šilumą... Jie nebebijo... Ko?.. Nežinau...

21:40

<...> Mama, tėtis, seserys niekada neskaito mano rašinių, kurių aš pati jiems neduodu. <...>

– Tu esi žudikė! – užrinka senelis, kai grįžtu namo.

– ??!

– Aš perskaičiau tavo pasakojimą.

(—kokį dar pasakojimą?—)

– Kodėl tu žudai savo veikėjus?!

(—iš kur jis gavo mano novelę?—)

Čia prisistato ir močiutė, ima aiškinti:

– Vaidilėlė (pusseserė) įėjo į tavo kambarį, o kai atėjau jos išsivesti, pamačiau tavo rašinį. Pagalvojau, kad nei laiškas, nei dienoraštis. Esu smalsi, tai perskaičiau.

(—ji ką, teisinasi?—)

Pasirodo ir teta.

– Geras rašinys, bet kodėl tu žudai savo veikėjus? – šypsosi.

(—ir ko ji šypsosi?—)

– Kodėl?

– Kodėl?

– Tu esi žudikė!

- Tai juk novelė. Ar buvo netikėta?
 - Buvo, bet...
 - Novelė tokia turi būti! – šaukiu (o gal ir ne, nepastebiu).
 - Žudikė, ką tu pasakysi! – jie toliau šypsosi. Jiems smagu.
- Aš nebesaugi. Jau nebe.

22:01

Aš tikrai kuo nors tikiu. Dar nežinau kuo, bet tikiu. Kitaip negyvenčiau. Nejausčiau. Nesuprasčiau. Nepalyginčiau. Negirdėčiau. Nematyčiau. Negročiau. Neturėčiau tavęs. Neturėčiau namų. Neturėčiau tėvų. Neturėčiau nuomonės. Nemokėčiau. Mirti.

22:47

Riešutų duona

Duona pavaišino.

Riešutų.

Pylė karšto vyno –

Lik ir tu.

Lietūs pylė, kliokė –

Palikau.

Nepatiko kaukės –

Išėjau.

Temo. Duonos neturėjau –

Užmigau.

Švito. Saugok mane, vėjau!..

Ir toliau.

Saulė kai pakirdo, –

Sugrižau.

Alkis tyliai širdo.

Praradau.

22:35

Rausva mirties ranka prisilietė ir graudžiai pažiūrėjo.

21:44

Laiškas vėlėms

Žvakę uždegti...

„Išlikę pasakojimai, kad vėlės buvoja ugniakuruose, cypia deginamose malkose.”

/J. Kudirka „Vėlinės”/

...nes jos susirenka, ieško savo pradžios. Savo pradžių pradžios. Savo lango ir slenksčio... Nes ugnis yra tai, ko niekas nesupranta. Nes ji ir kuria, ir naikina...

Nesvarbu kam ir nesvarbu kodėl, bet maldas kalbėti reikia. Nes vėlė ieško užtarimo. Nes reikia apsaugoti savo šeimą ir apsisaugoti pačiam... nuo vėlių... Neleisk joms susižeisti aštriais daiktais, nepilkite pelenų į jų akis... Tik šiandien. Bent šiandien...

...jis pastatė ašotį alaus stalo viduryje. Šeimynykščiai gėrė jį, vėlės gėrė jį... Nes alus irgi buvo iš pradžių. Jį darė iš to, kas buvo pradžioje. Ir iki šiol...

...tylėjo ir aukėjo. Nes šiandien mūsų eilė, o jų metas. Nes tyla irgi yra auka, nes tylėjimas yra esmė, nes viskas prasideda ir baigias tyloje...

Sako, kad kanklės buvo daromos, kai mirdavo žmogus. Nes vėlė apsigyvendavo medyje... Kanklės karstelio formos...

„Daug ženklų bylojo apie vėlių pasirodymą: vėjo ošimas, sausų lapų šnarėjimas, medžių ar durų girgždesys, vandens pliuškenimas, klaidžiojančios ugnelės.”

/P. Dundulienė „Vėlinės”/

...tebebyloja?..

Puodelis arbatos

Žmogus sėdėjo prie stalo. Jo didžiulis užpakalis vos tilpo ant mažos virtuvinės kėdutės, o stambiose plaštakose buvo prasmegęs apgraužtas pieštukas. Čia pat gulėjo smulkiai prikeverzotos popieriaus skiautės. Ant pilkšvos šviesos nutvieksto stalo buvo dar ir susidėvėjęs sąsiuvinys bei atverstas elementorius.

– Taš-kas, – skaitydamas skiemenavo didysis žmogus ir vis, tarsi dirbdamas itin kruopštų ir begalinės atidos reikalaujantį darbą, kažką žymėjosi į vieną iš popierių. Paskui staiga energingai pastvėrė vieną, primargintą jau iš abiejų pusių, ir prismeigė adata prie medinės lentos, šalia kitų, panašių į paskutinįjį. Tada koja garsiai atstūmė kėdę, griebė elementorių, sąsiuvinį ir tarstelėjo:

– Na, sudie, mama, išeinu. Grįšiu keliom valandom vėliau, noriu užsukti į parką – galbūt pavyks prisiminti dar kokį žodį. Žinai, imuosi rinkti tuos, kuriais nei aš, nei tu nekalbame. O spalvų popiergalį baigiau. Paskutinis žodis – AK-VA-MA-RI-NAS, – išskiemenavo. – Ar girdėjai kada tokį?

– Grrr, – sugargaliavo apskretus žmogysta ant lovos, tačiau vyriškio kambarėlyje jau nebebuvo...

Pasibaigus pamokoms, žmogėnas, kaip ir žadėjęs, patraukė parko link. Susirado balandžių neapšnerkštą suolo kampą, atsisėdo. Tuščią popieriaus skiautę padėjo ant elementoriaus, sučiupo pieštuką.

– Verks-mas, – sunkiai palinkęs rašė, tardamas raidę po raidės. – Čiu-lp-ai. Čiulpai. Cha, net nežinau, kas tai, – sumurmėjo, – bet, man rodos, toks žodis yra. A, mokytoja šiandien pasakojo apie PLA-Z-DE-NANČ-IUS PAUK-ŠČIUS. Er-ze-lis. Riog-las. Pūz-ras.

Ūmai jis išsismagino. Rašė ir rašė, negalvojo, jam buvo labai įdomu matyti žodžius:

– Y-la. Fer-ma. Pel-ki-nis. Si-re-na. Ob-lius. Telk-ti. Švokš-čia. Gro-ta. Uv-er-tiū-ra. Šer-pe-ta. Bak-la-ža-nas...

Paskui sumąstė naują žaidimą: susigalvodavo žodį ir kartodavo tol, kol nebesuprasdavo, ką jis reiškia. Tuomet jį užrašydavo.

– Medis, medis, medis, medis... Me-dis. Kas-pi-nas. Žir-klės...

Pagalvojęs pradėjo kartoti:

– Peilis, kraujas, peilis, peilis, kraujas, peilis, kraujas, kraujas, kraujas... Užsirašė. Tada vėl porą kartų pakartojo. Skambėjo ištis keistokai. Dar pagalvojęs išsitraukė savąjį kišeninį peiliuką ir pasidėjo šalia. Žiūrėjo į jį, bet po to prisiminė, jog laikas grįžti, viską susirinko ir susisupo į apsiaustą.

– Ką gi. Eisiu. Norėčiau karštos arbatos su cukrumi, – pasakė sau ir nupėdino.

– Žodžiai iš raidžių, sakiniai iš žodžių. Žodžiai, žodžiai, žodžiai, žodžiai...

Savąjį butuką rado atrakintą. Žila motinos galva bolavo ant languota antklode užklotos lovos. Tvyrojo keistas kvapas. Uždegęs šviesą žmogus pamatė motinos krūtinėje styrantį peilį ir kraujuotą suknelę. Nieko nesakydamas išsivirė arbatos, tik niekur negalėjo rasti cukraus.

– Bus gerai ir be jo. Žodžiai yra stebuklingi. STE-BUK-LIN-GI. – Įsiklausė.
– Cukrus, cukrus, cukrus, cukrus...

Kartą parašiau laišką. Aš juos dažnai rašau, bet šis buvo kitoks. Nes jo niekam neišsiunčiau ir net nededikavau. Paėmiau lapą ir užrašiau –

Laiškas

Nieko naujo nejaučiu. Bent kol kas. Tik daug mąstau.

Vakare, kai niekas nebevaikšto, užsidegu žvakę (per savaitę sudeginu penkias, todėl kitkam nebelieka pinigų). Ilgai uodžiu į save vaško ir ugnies kvapus. Spoksau į trumpėjantį knatą. Klausausi spragsėjimo...

Pamažu į mane ima skverbtis miestai, papročiai, dangus, vanduo, šiukšlės. Aš išileidžiu pasaulį. Leidžiu jam naršyti po mano vidų: jaučiu, kad kartais jis tupi skrandyje, kartais kojų pirštų galiukuose, kartais krūtinėje (tuomet sunku įkvėpti), kartais širdutėje. Jis siuntinėja man signalus. Paskui padidėju ir aš. Pasidarau tokia milžinė, jog galiu palytėti saulę arba net (retokai) Sirijų. Pasijuntu stovinti Paukščių Tako kryžkelėje. Kartais aš bandau surasti X*: tyrinėju lietu, kalnus, sniegą, žmogeliukus, kates, vilkus, banginius, Sacharą, knygas, save. Ieškau vėlių buveinės ir mirusių žvaigždžių bažnyčios. Aš niekuomet neverkiu, tik stengiuosi pamatyti. Jei ima dilgsėti, suprantu, jog kažką radau. Dažnai negaliu suprasti ką, bet imu jausti, kad gyvenu ir kad kitą kartą taip pat nebežiūrėsiu.

Rytais pabundu užsikniaubusi ant stalo. Ledinėm kojom ir tuščia galva. Išeinu į mokyklą.

Esu laiminga, nes ištveriu neverkusi. Ir todėl, kad negalvoju.

Ačiū, kad perskaitei.

** vietoj „X” ženkle gali įrašyti „?”, „!” ar bet kurią raidę, pvz. tą, kuria prasideda tavo vardas. Gali rašyti net „Dievas” arba „Viešpats”. Tai priklauso nuo to, kuo tu tiki ir ką norėtum rasti.*

Remarkui* (arba Eukrameriui) – kaip patinka

Aukos

„Ši knyga nėra nei kaltinimas, nei išpažintis. Ji tik mėgina papasakoti apie kartą, kurią pražudė karas, apie tuos, kurie tapo jo auka, net jeigu ir išvengė jiems skirtų granatų.”

/E.M.R. „Vakarų fronte nieko naujo”/

<...>

Aš nepajėgiu suprasti ir imu staugti, kol nutrūksta balso stygos. Mano riksmas nieko nespėjo pažadinti, nes visi sapnuoja sau. Šiąnakt niekas nenori man ant peties uždėti šiltos draugiškos rankos...

Lauke lyja. Aš noriu atidaryti langą, bet dabar negaliu pasijudinti. Klausausi. Tekši. Tylu...

Aš turiu išverti paskutines valandas, ir tuomet jau nebereikės galvoti. Galėsiu tiesiog pasėdėti ir pasidairyti neregėmis akimis, kurios jau ėmė ašaroti nuo įtempimo. O tada vėl imsiu galvoti. Bet nesuprasiu, nors visiems atrodo, kad aš viską žinau, tik pati tuo negaliu patikėti. Prikiš peilį prie miego arterijos ir lieps liautis, kol manęs nepatupdė į beprotnamį.

Noriu tylėti. Tuomet niekas neatims manęs iš manęs...

Niekam nenoriu žiūrėti į akis, o paskui užsigeidžiu pažvelgti į akis pasauliui. Nesvarbu, ką pamatyčiau.

„Aš noriu turėti viską. Ir todėl nieko. Tai beveik tas pats.”

/E.M.R. „Dangus neturi išrinktųjų”/

– Ei, žmonės!.. (ei, bet juk aš bebalsė?!)

Jie tingėjo keltis ir tildyti mane. Tikėjo, kad man greitai nusibos sėdėti vienai ir klykauti, kad aš eisiu miegoti ir nebekvaršinsiu jų išvargusių smegenų...

Neištvėriau. Atidariau langą. Jaučiau, kaip lietus prausia ištiestas į jį rankas, o vėsus oras šiurpina odą.

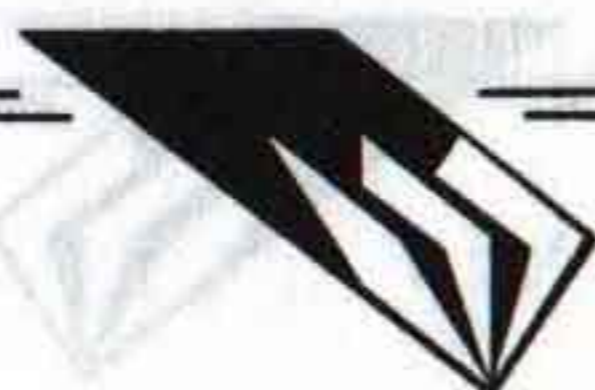
– Po velnių! PO VELNIŲ! (ir iš kur tos balso stygos atsirado?!)
VELNIAVA!!!

„Aš neturiu ateities, – galvojo ji, – Tai beveik tas pats, kaip nejausti žemės traukos.”

/E.M.R. „Dangus neturi išrinktųjų”/

<...>

Kitą vakarą apsirengiu geriausią savo suknelę. (Tokia ji „geriausia”. Suknelių aš nekenčiu. Turiu kelias, pakankamai bjaurias.) Perbraukiu

šukomis per paprastu muilu išplautą galvą. Lūpas ištepioju vazelinu – dieną pašalo, todėl lūpos greitai skirsta. Išeinu pasibastyti. Greitai grįžtu, nes negaliu būti gatvėje tokia. Liepiu sesei surasti šampūno, vėl išsiplaunu galvą, persirengiu. Šįsyk iškuičiu spintas ir randu senus suplyšusius džinsus, kuriuos buvo paslėpusi mama. Tada prisiaunu daug kojinių, tėvo vibramus**, užsitempiu šilčiausią savo megztinį ir vėl išeinu. Jaučiuosi savame kailyje.

Žirglioju per miestą. Pavargusi atsisėdu. Stebiu JUOS. O JIE mane. Mes stebim vieni kitus. Tada spjaunu sau tarp kojų ir atsistoju. Kažkoks vaikėzas lekia į mane su dviračiu. Nepajudu. Dviračio ratas kliudo mane, ir aš griūnu, galva trenkdamasi į suolą, ant kurio prieš tai sėdėjau. Nieko nepajuntu...

Atsibundu. JIE žiūri ir juokiasi. JIEMS buvo smagu spoksoti į mergiotę, kuri nenorėjo pasitraukti iš kelio. Aš nebegaliu žiūrėti JIEMS į akis. Imu sunkiau kvėpuoti, šiaip taip atsistoju ir svirduliuodama bėgu, dangstydamą veidą rankomis ir plūsdama ašaromis. JIE vėl prikiša peilį:

– Eik namo. Greičiau! Mama išvirė pietus. Mums čia tavęs nereikia! Dink!

– Neisiu! – klykiu.

Bėgu tolyn. Griūnu, bet atsikeliu. JŲ rankos stumdo mane, bet aš jau imu įprasti. Matau, jog nesu vienintelė. Štai dar vienas kandidatas į „visuomenės priešus”. Jis, rodos, labiau prityręs, nes visai neblogai jaučiasi supamas ir linguojamas daugybės rankų. O gal ir ne, nežinau. Išorė apgaulinga. Pamato mane. Moja ranka ir ima brautis artyn.

– Sveika. Eikš, aš išvesiu tave iš čia, – pajuntu šiltą žvilgsnį ir ranką, tvirtai spaudžiančią mano petį.

<...>

O ant stogo smagu. Žinai, kad niekas negali tavęs išgirsti, ir nebesidraskai. Mano draugas šaukia bičiuliams, sėdintiems ant gretimo stogo:

– Ar turite ką nors valgomo?

– Žinoma!

Netrukus jie atliuoksi stogais pas mus, nešini prancūziško stiliaus pintine.

– Čia viskas, ko tik gali prireikti ant stogo, – šypso.

– Dėkoju, – pratariu.

– O, nedėkok mums, taip reikia. Mes draugai.

Atsisėda šalia, susiglaudžia nugaromis – visai kaip mes. Dabar mes visi lygūs. Paklydėliai ant stogų.

Šiluma tolygiai sklinda nugaromis. Tylime. Pintinė riogso tarp mūsų.

– Et, gana, pavalgykim, – sako vienas. – Čia yra ir dvi skaros. Dviems poroms. Imk! – mesteli vieną man.

Dabar susiglaudžiame šonais. Aniedu traukia iš pintinės viską, ką atsinešė. Laižosi. Ant stogo krašto išsirikiuoja krūva sumuštinių, šaltas viščiukas, duona, sūris, sviestas, termosas karštutėlės kavos, bandelės, bananai, apelsinai, keturi puodeliai ir keturios taurės. Dar butelis vyno. Raudono.

Pasijuntu nežmoniškai alkana. Valgome. Pavalgę sėdime ir geriame vyną. Aniedu keliasi – eis. Spusteli man rankas.

– Ačiū, – tyliai prataria.

– Nedėkok, mes juk draugai.

– Ne, dėkoti kartais reikia.

– Ačiū, – padėkoju ir aš.

Nueina tolyn. Ant gretimo stogo, kur paliko kortas ir dar kažką, negaliu išpėti ką.

– Negalvok, – sako tas, kuris mane surado. Draugas.

– Gerai.

Ima šalventi. Susiglaudžiam taip, kad tarp kūnų nebūtų tarpų, susisupam į skarą.

– Šilčiau? – paklausia.

– Taip, man gera.

Sėdim visą naktį. Paskui jis palydi mane namo.

– Ačiū.

– Taip, žinau, – atsako.

<...>

Paskui mūsų nebėra. O mieste nieko naujo. Svarinu rankas. JIE juokiasi.

<...>

O ką jeigu taip...

...šis gyvenimas nėra nei kaltinimas, nei išpažintis. Jis tik mėgina papasakoti apie kartas, kurias jis pats pražudė, apie tuos, kurie tapo jo auka, net jeigu ir išvengė jiems skirtų smūgių...

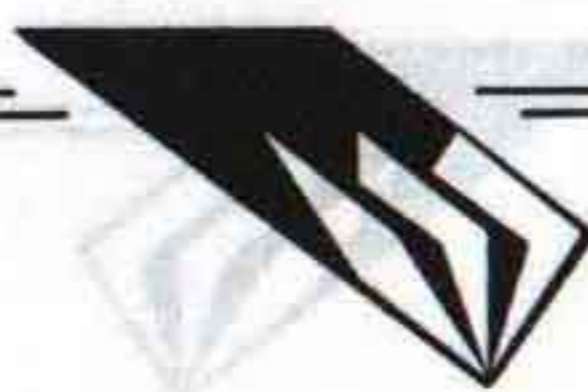
<...>

Aš nepajėgiu SUPRASTI.

<...>

* – toliau E.M.R.

** – kelioniniai batai storu padu. Skirti kelionėms į kalnus.

Smūgio garsas

Trys mergaitės stovėjo stotelėje. Dvi buvo seserys, trečioji – kaimynė, jų draugė. Laukė sesučių tėčio, kuris turėjo parvežti jas namo. Iš dainynų kartojo žodžius – vakare juk koncertas! Šalia stovėjo mokytoja, ansamblėlio vadovė. Ji dar kartą priminė, kad liko tik valanda:

– Pavalgykit ir grįžkit, dar parepetuosime, – nusišypsojo.

Gatvė, paprastai rami, buvo perpildyta: didžiulė procesija paskui katafalką, autobusai, troleibusai – visi vienu metu kažkur skubėjo. Priešais stotelę sustojo mašina. Trijulė išlėkė į gatvę: vairuotojai ne kvailiai – praleis!..

Ir iš kur ta mašina, milžinišku greičiu lekianti į jų kojas? Stabdžių džeržgesys! Smūgis! Sunkus žnektelėjimas ant asfalto. Diegiantis skausmas dantenose. Viena mergytė keistoje padėtyje. Riksmas vyriškio, ką tik iššokusio iš stovinčio automobilio. Pribėgusi mokytoja. Mergaitė be sąmonės be atvangos pypsinčioje mašinoje. Batas gatvėje. Dvi seserys tarp mokytojų. Apklausa...

Viena vis kartojo:

– Tai aš kalta, aš pradėjau eiti. Aš nepamačiau mašinos.

Vėliau jos sėdėjo klasėje. Verkė. Bijojo tėčio. Bijojo, kad nebepamatys draugės. Aplinkiniai tik žiūrėjo arba bandė išpešti smulkmenas. Paskui kažkas pasakė, kad viskas tvarkoje. Sugrįžo ansamblėlio vadovė. Padavė sesėms antrąją batą: „Nuneškite jai. Gyvenate juk netoliese.”

Ašaros: dar liko tėvai. O gal netikėjimas žodžiais? Baimė dėl savo kailio?..

Tėvai nepastebėjo, kaip jos grįžo. Persirengę galiausiai nuėjo pas tėvus: kas bus – tas.

– Ko taip vėlai? Mes jaudinomės, – ramiai pasakė tėtis.

Seserys tylėjo.

– Mes nepykstame, – patikino vėl.

Nieko neatsitiko. Mama davė valgyti. Vėliau visi išvažiavo į tėvų pažįstamo gimtadienį. „Negražu būtų atsisakyti”, – įkalbinėjo dukras tėvai.

Svečiuose viena mergaitė užmigo, o kita sėdėjo ir klausėsi kalbų. Nemiegojo ir naktį. Negalėjo pamiršti diegiančio skausmo dantenose ir to garso, kai metalas stukteli gyvą kūną.

Bailiai

skaityti ramiau, aiškiai nutrūkstančiu balsu; nešūkauti ir nesistengti suprasti

– Žmonės – bailiai. Jie bijo pagalvoti, kad šioje žemėje gyvena tik todėl,

kad tokia jau žinduolių fiziologija. Jiems nesuvokiama, kad niekas jų čia nesiuntė. Jie visur ieško prasmės, bando atsakyti į klausimus. Jiems atrodo, jog gyvenimas, sunkesnis ar lengvesnis, kaip kančia ar kaip palaima, egzistuoja visada. Net po mirties, – viduryje pokalbio apie žmoniją pareiškia tėtis. Ir nusišypso. – Todėl jie ir sugalvojo dievus, reinkarnaciją. Žmonės bijo. Bijoję ir bijos.

– Ko? – klausiu tik tam, kad tėtis kalbėtų.

– Nežinomybės. Netikrumo. Žmonės mėgsta apsitverti tvoromis, užsidangstyti užuolaidomis. Jie bijo tamsos, raudonų vampyro akių, prievartautojų, žudikų, juodų kačių. Tokie mes jau esam. Bijantys savo menkumo. Pasiklydę savo namuose.

– Rekviem.

– Kas? – nesupranta tėtis.

– Pagarba mirusiajam.

– Už ką?

– Nežinau, tu man pasakyk.

– Matai, aš nežinau, už ką turėčiau gerbti lavonus. Jie atgyvena savo ir išeina. Jei ką ir reiktų gerbti, tai gyvuosius. Jie lieka vargti ir kentėti.

– Tėti, tuomet visi filosofiniai veikalai, ieškojimai, joga – viskas netikra ir nieko neverta, o nusižudyti – paprasčiausias dalykas.

– Nieko nėra tikro.

– Tuomet aš nežinau, kas esu.

– Aš irgi, ir nesiskundžiu. Vaike, tu nieko nepakeisi. Negi nejauti, jog mano žodžiai – lygiai tokia pati filosofija apie pusiau supuvusius kūnus? Žmonės nenori išeiti iš proto, keldami klausimus, į kuriuos niekas negali atsakyti, todėl tiesiog gyvena.

– Kodėl reikia gyventi? Ką turi padaryti, kol nemirei? Kol dar esi? Iš kur aš žinau, kad einu teisingu keliu?

– Tu nežinai, bet greičiausiai eini neteisingu. Visi žmonės linkę klysti, jie beveik niekada nežino, ko nori, abejoja. Viskas visada priklauso nuo to, kuo tu tiki.

Mano semegenys užsiblokuoja. Sėdžiu ir spoksau. Bijau.

– Rekviem, – sako tėtis.

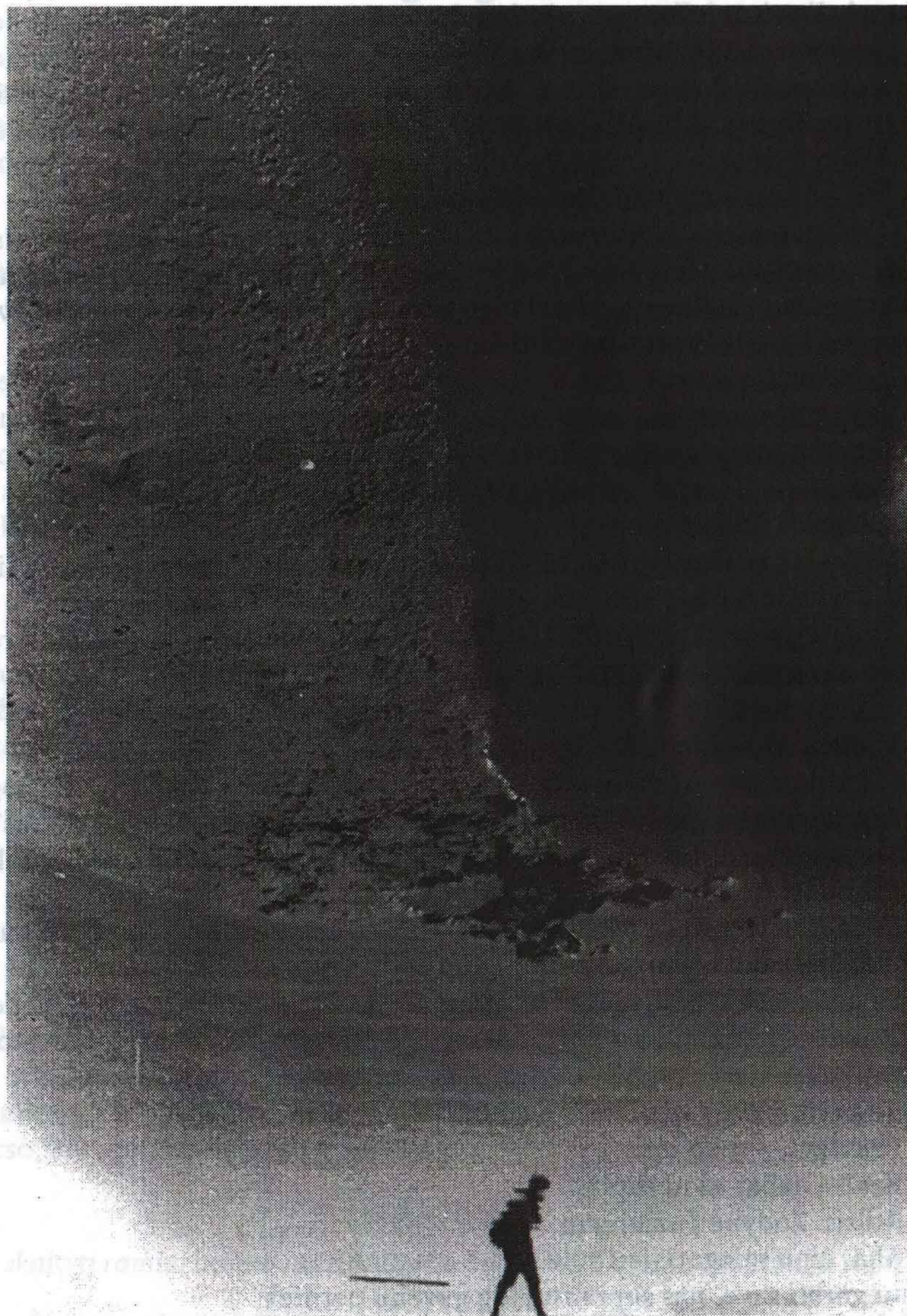
– Kas? – dabar aš nesuprantu.

– Atilsis. Žodyne pažiūrėjau.

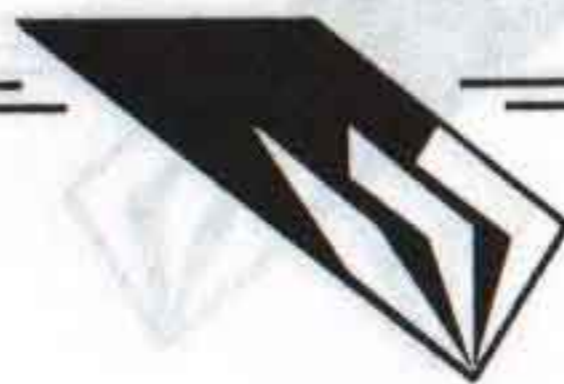
– Aha, einu miegoti, jau vėlu.

Imu gerbti save, nes suprantu, jog gyvenu perniek.

Tado Šarūno nuotr.

LIUTAURAS ULEVIČIUS

Košmaras

Pabudus naktį
 viena mintis –
 uždegti šviesą,
 nes į tavo rankas
 visi jau tiesia.
 Tuoju apglėbs tave
 šalta numirėlio
 ranka, kuri nešildys
 ir nemyluos,
 o tik į pragarą nujos.
 Ir po tokių sunkių
 minčių tari sau –
 Eikit po velnių!
 Kokiu tikslu
 aš sapalioju?
 Juk noriu tik
 sapnuot rytojų!
 Uždengęs veidą
 su ranka nubrauki
 prakaitą delne
 ir pasisukęs kitu
 šonu vėl pajauti...
 lavono skonį.
 Čia tai per daug –
 griežtai tari,
 šiaip taip išsirangai,
 jau tuoj pasieksi
 ir mygtuką.
 Štai! Pagaliau
 laukta minutė.
 Ir pamatai...
 Juk lovoje
 ne kas kita, o
 knarkianti šalta
 (o gal numirusi)
 žmona.

RIMANTĖ BUDRYTĖ

*...Iš praeities atnešiu baltą orchidėją.
Pražydo ji tą šaltą gruodžio naktį,
Kada Senieji Metai pasibaigt skubėjo...
(Ir kaip galėjome mes jos netekti?)*

*...Buvai šalia kaip ištikimas šuo,
Tavęs negąsdino žiema ar pūgos,
Ar besibaigiantis tylus ruduo...
(Tačiau, sakyk, kodėl pavasario pabūgom?)*

*...Iš praeities atnešiu baltą orchidėją...
Bet Tau ji bus šalta ir svetima...
Sušaldė ją vasario rūstūs vėjai...
(O mano meilę pasiliko sau žiema.)*

*Ar išsaugosi mano meilę
Kaip tą trumpą žydėjimą vyšnios,
Ar galėsi tu ja patikėti,
Kai žiedlapius vėtra barstys?*

*Ar išsaugosi mano meilę
Kaip tolimą griausmą griustinio,
Ar išdrįsi ateiti pavasariu,
Kai siautė pūga naktimis?*

*Ar išsaugosi mano meilę
Šitą jausmą – nesuprastą, tylų...
Ir kai visi nusigręš nuo manęs,
Ar tu liksi mano viltim?*

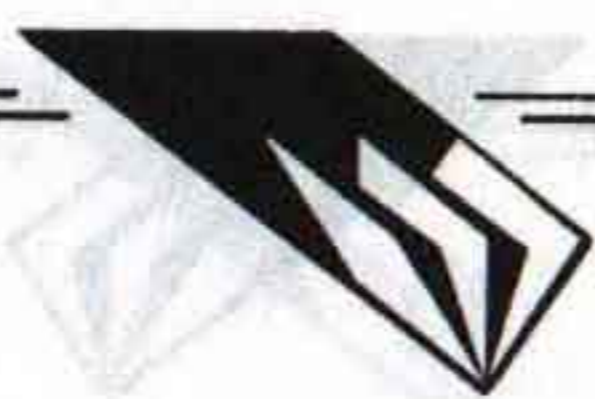

INDRĖ KARČIAUSKAITĖ

Pasaka

Seniai, seniai meduoliniame namelyje gyveno mergaitė. Kas dieną ji suvalgydavo po vieną cukrinę namelio lentą, bet keista – lentų namelyje nemažėjo. Kai šviesdavo saulė, namelis nė nemanydavo pradėti tirpti, o tik pasidengdavo nauju cukraus sluoksniu. Štai taip gyveno mergaitė. Buvo laiminga ir turtinga (turėjo apie 200 kg gryno šokolado ir dar 100 kg cukraus). Nemažtė ji, kaip čia atsirado ir kodėl, nepasiilgo kitų žmonių ir net nesuprato, kad jos gyvenimas – pasaka. Naktimis, kai virš jos namelio išsižiebdavo ryškios žvaigždės, ji matydavo tvyksčiojant žaibus toli nuo savųjų namų, gėrėjosi jais ir pavydėjo tiems, pas kuriuos tai vyko. Mat ji nežinojo, kad jie neša baimę ir žūtį. Mergaitė būtinai norėjo pamatyti žaibus iš arti ir išgirsti vėtrą praūžiant pro jos ausis. Kartais į jos namus užklysdavo praeiviai nuplyšusiais drabužiais, bet ji nesuprato, iš kur jie ir kodėl jie tokie. Mergaitė išeidavo pasižiūrėti į juos, kai kuriuos įamžindavo savo paveikslėliuose. Ji žvelgdavo į atėjūnus su nuostaba, o kai tie prašydavo pagalbos, tyliai pagalvodavo: „Kokie nenormalūs? Argi jie neturi marmeladinių, šokoladinių ar vanilininių namukų? Kodėl jie klaidžioja?” Mergaitė nepriimdavo jų į savąją planetą, tik visus nulydėdavo žinovo žvilgsniu (o juk ji nieko neišmanė). Nežinojo ji kas yra audra, lietus ir koks gardus bičių medus. Nežinojo, ką reiškia prarasti draugą ar neatrasti savęs.

Kartą rinkdama ant žemės augančius sausinius pamatė voverėlę, graužiančią riešutą. „Kaip drįso toji graužti Jos riešutą, juk viskas, ką akis užmato, yra jos, net ir pati voverėlė.” Mergaitė labai supyko ir nusivijo gyvūnėlį gilyn į mišką. O kelio atgal nerado. Aplink augo didžiuliai medžiai, kurie kažką grėsmingai ošė ir atrodė visai nedraugiški (gal, kad ji jų dar nepažinojo?). Tada ji prisiminė savo troškimą iš arti pamatyti žaibą, pajusti savo rankomis lietų ir suprasti, kas yra audra. Todėl pasuko tolyn. Žinoma, gailėjo savo meduolinio namelio, bet išdidumas ir savigarba neleido jai grįšti atgal. Ji ėjo. Atsimušė kojas, bet ėjo, susibraižė veidą, bet vis dar ėjo. Susiplėšiusi drabužius ji pravirko, mat prisiminė, koku žvilgsniu ji nulydėdavo suplyšėlius. Norėjo sustoti, bet dabar jau alkis ragino ją eiti, eiti, eiti, eit... Ir kaip ji nustebo, kai priėjo meduolinį namelį, lygiai tokį patį kaip ir jos. Mergaitė paprašė kampelio pyrago, bet negavo. Tik nufotografavo ją kaip egzotišką gėlę. Nusivylė ji žmonėmis. „Kaip galima neištiesti pagalbos rankos ieškančiam? – galvojo ji. – Galima. Juk ir aš tokia buvau. Buvau?”

Negi aš dabar kitokia?”. Ji pati išsigando savo minčių, bet neįstengė jų atsikratyti, nes kiekviename žingsnyje jos laukė staigmenos. Pavyzdžiui, kad po saulės laidos darosi šalta (meduoliniame namelyje visad būdavo pati palankiausia temperatūra) arba kad šiomis valandomis daugiausiai slankioja laukiniai žvėrys. Visi šie nauji atradimai ją liūdino, tai buvo nė kiek nepanašu į cukraus fotelį, kuriame ji sėdėdavo nemigo valandomis. Nesąmonė, net nemigo naktų nebūdavo – ji buvo laiminga. Tiesa, keletą naktų ji nemiegojo, laukdama specialaus patiekalo, kuris atsiranda tik ketvirtą valandą nakties ir būna tik dešimt minučių. Ach! Koks jis būdavo gardus. Dabar prisiminusi tas valandas, ji niekaip nesuprato, kam ji tiek daug valgydavo. Juk, pavyzdžiui, dabar jai užtenka kelių žemuogių per dieną. Ar tai ne puiku?

Mergaitės drabužiai vis labiau ir labiau plyšo. Normalūs žmonės žiūrėjo į ją su pašaipu, o vaikėzai jausdavo pareigą traukti ją per dantį. Ir taip visą kelionę. Maždaug dešimtą naktį po išėjimo ji staiga suprato, kad nesuvokia savo kelionės tikslo. Ji nežinojo, kur eina. Seniau turėti tikslą visiškai nebūdavo būtina, – bet dabar, kai eini atrodė tai labai svarbu. Ji klaidžiojo. Tai ėjo per ūksmingas girias, tai per klampias pelkes, brido per upes, plaukė per ežerus. Labiausiai jai patikdavo eiti per pievas, kur ji prisiskindavo įvairiausių gėlių. Jei būdavo saulėta diena ir pūsdavo vėjas, ji puošdavo savo plaukus mėlynomis gėlėmis, kad tai primintų vandenį raibuliuojantį nuo vėjo, o jei diena būdavo apsiniaukus – geltonomis, kad jos pačios galva šviestų kaip saulė. Na, o kai lydavo lietus, ji prisiglausdavo prie medžio ir klausydavosi, kaip lietus teška ant žemės. Mergaitė rado, ko ieškojo. Ji rado lietų. Kai išėjo iš savosios trobelės, ji lietų įsivaizdavo kitaip. Bet tiek to, dabar jai patiko ir toks lietus, ir tokie šalti rytai, ir rasa ant žolės. Ji pamatė iš arti žaibą ir išgirdo perkūno riaumojimą. Ji buvo lašas lietaus ir linguojantis žolės stiebelis, ji vėl buvo laiminga. „Aš radau tai, ko ieškojau, bet ar tikrai?” susimąstė ji, – Ar užtenka man pažinti šaltį ir alkį? Ne, alkis išliks visados. Neužteks man to, ką turiu, aš norėsiu pažinti vis daugiau ir daugiau. Noriu pamilti žmones. Šį kartą neužteks vieno susitikimo, – suprato ji. Tą vakarą ji taipogi suprato, kad į meduolinį namelį nebenori grįžti. Jai bus patogesnės samanos už vatinę lovą. Jai bus patogiau žiūrėti į žvaigždes nei į save veidrodyje. Ji pažino ir suprato savo namus – gamtą.

Dovana

– Nenoriu, nenoriu lietaus, – suspigo mergaitė ir užsikniaubė ant palangės.

Juk šiandien mano gimtadienis, o dangus toks apsiniaukęs. Aš noriu tik miegoti, o tiek daug planavau nuveikti.

Kūkčiojimas po truputį rimo. Ji atsikėlė ir pažiūrėjo į balas gatvėse, pasiklausė lietaus barbenimo į stogą ir sustingo. Mergiukė pasijuto apsupta šviesos, sklindančios iš įvairių kertelių. Žibėjo jos senasis ažuolinis stalas, pliušinis meškiukas kvietė ją paimti ant rankų. Ne, negalima, juk aš jau didelė. Mergaitė prisivertė atitraukti žvilgsnį nuo jos mėgstamo žaislo. Akys užkliuvo už knygų lentynos, mat Kuperio knygų antraštės sutvisko auksine spalva. Visas jos kambarys ir aplinkinis rajonas nusidažė ryškiausiomis spalvomis. Tik lietus dar nesiliovė, vis girdėjosi: tik tik tak titik.

Gatve ėjo apysenis žmogus. Jis neturėjo nei skėčio, nei apsiausto. Ant galvos jam pūpsojo cilindras (dėl to jis atrodė kaip iš Dikenso knygų). Šis senukas sviekinosi su kiekviena šeimininke, virėja ar gatvių šlavėja. Prieš mergaites, žiūrinčias pro langus, jis nukeldavo savąjį cilindrą ir draugiškai nusišypsodavo. Ėjo jis lietui lyjant visas kiaurai peršlapęs, bet jo veidas juokėsi ir spindėjo melvos akys.

Sniegė (toks vardas mergaitės) ją irgi pamatė ir atpažino. Juk čia tas pats senukas, ant kurio kelių ji maža sėdėdavo. Jie visada susitikdavo jai skubant į mokyklą. Jie buvo draugai, kokie būna žmonės būdami greta, bet vienas kito nepažinodami. Sniegė pamiršo, kad lauke lyja, pamiršo, kad ji nepatenkinta.

– Luktelėkite! – sušuko mergaitė ir nubildėjo laiptais žemyn. Senukas laukė, o ji šokavo per balas. Štai ji jau ir prieš jį, tik staiga susigėdo, kam gi bėgo, juk neturi ko šiam žmogui pasakyti. Bet kalbėti ir nereikėjo. Senukas iš užančio išsitraukė mažą kačiuką ir duodamas ją mergaitei tarė: „Sveikinu. Jis tavo.”

P to pasuko miško link. Mergaitė nusekė jį, nes suprato, kad jis kviečia. Ėjo jie drauge, o per skruostus riedėjo lietaus lašai. Kad kačiukas nesušlaptų, Sniegė glaudė jį prie savo kūno. Netrukus mažylis sušilo, ėmė žaisti, spurdėti. Sniegei buvo linksma žiūrėti į kačiuką. Ji net pradėjo juoktis, kai šis įdrėskė į ranką.

Štai ir miškas. Senelis atsirėmė į medį ir pakėlė galvą į žalią vainiką.

– Kodėl jūs su visais sveikinatės, negi jie visi jūsų draugai? – neiškentė nepaklaususi mergaitė.

– Taip, jie visi mano broliai, kaip ir šie medžiai, kurie supranta žmones ir sugeba juos nuraminti. Kai jie pasakoja vėjo, saulės atsiradimo istoriją, pasijunti esąs visatos dalimi ir kartu esi toks mažas mažas...

– Kodėl aš jus nusekiau? Jutau, kad turiu taip elgtis, bet kodėl?

– Pabandyk rasti atsakymą savyje, – patarė senelis.

Sušvokštė medžiai ir lašų srautas pasipylė ant dviejų žmonių – mergaitės ir senuko, suaugusių su medžių kamienais.

– Aš vaikštau gatvėmis, nes noriu parodyti žmonėms, kad jie nėra vieniši. Aš noriu jiems pasakyti, kad neverta liūdėti net lietui lyjant, nes lietus tiesiog nuostabus, tik retas nori tai išgirsti.

Sniegė vis labiau ir labiau raudo. Juk ir ji verkia, skundžiasi, nemato grožio.

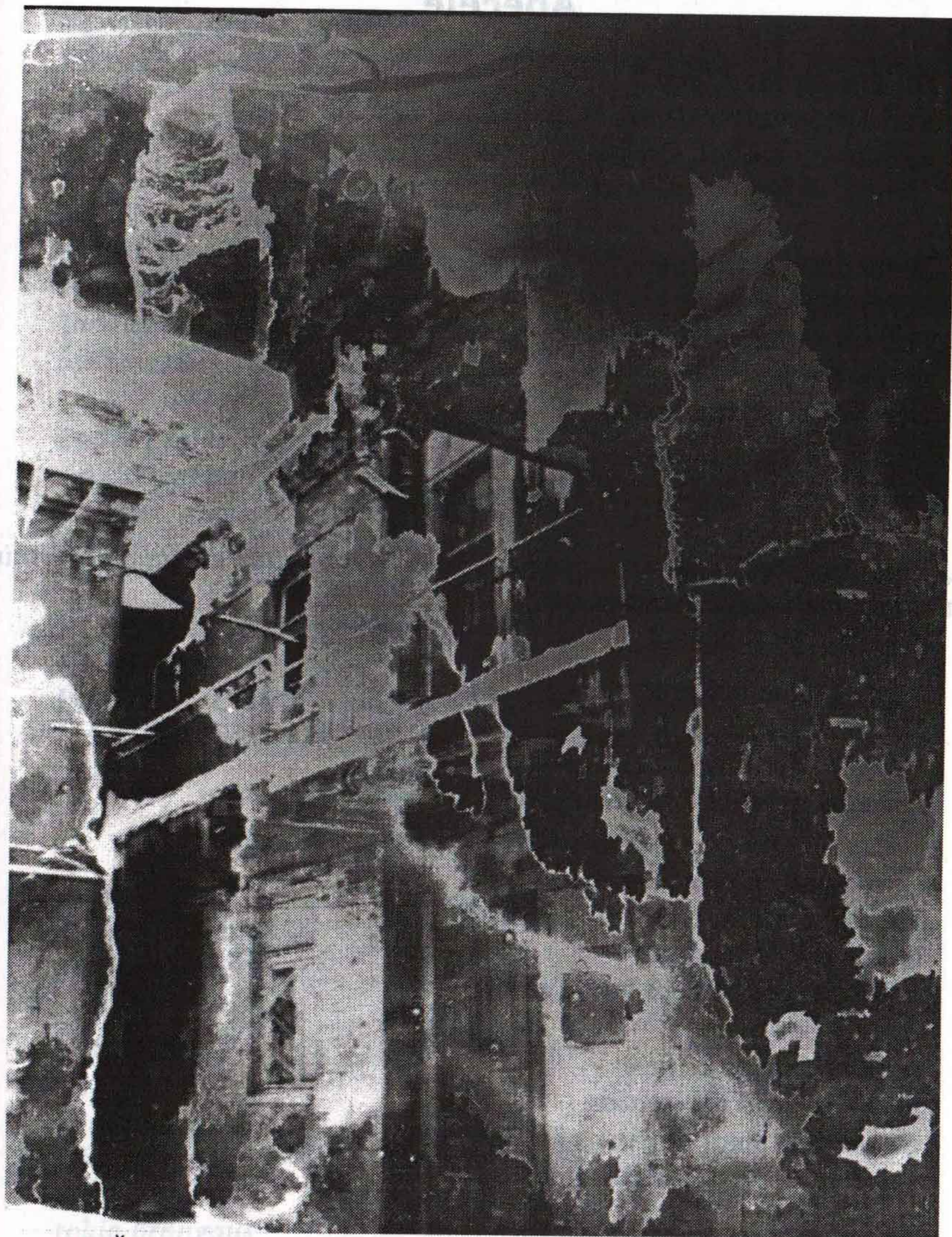
– Ačiū jums, – tepajėgė ištarti.

– Žinai, Sniege, duok kačiukui pieno. Jis taip mėgsta pasmaližiauti.

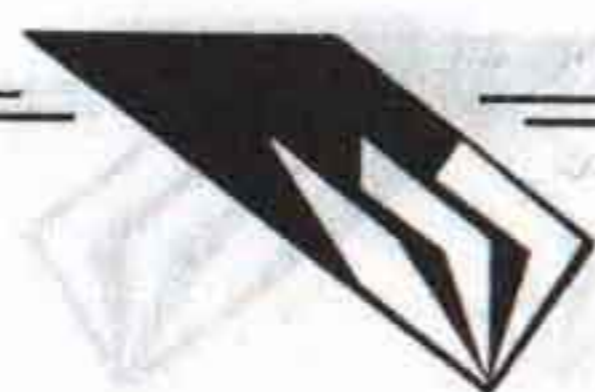
– Gerai, iki. Iki, medžiai, iki, vandens lašai, iki, mano metai!

Sniegė ėjo nematydama balų. Šis gimtadienis buvo pats nuostabiausias, kokį ji tik buvo turėjusi, o dovana pati šilčiausia. Mielas mažas gyvūnelis glaudėsi prie jos. Tik iš kur senelis žinojo jos vardą, juk į ją kreipėsi vardu? „Kiekvienas gyvis turi vardą, tik atspėk jį ir jis priklausys tau.”

Tado Šarūno nuotr.

MANTAS DUBAUSKAS

Abėcėlė

Aš. Bijodamas. Cypti.
 Čia. Drebėdamas. Einu.
 Ėjimas. Formaliai. Gražus.
 Herojų. Išėjimai. Ypatingi.

Juodos. Katės. Lemia.
 Mūsų. Nelaimės. O.
 Paskutinė. Realybė. Seniai.
 Šalta. Upėje.
 Ūke. Valtis. Zyzia. Žiemą.

Min*tis

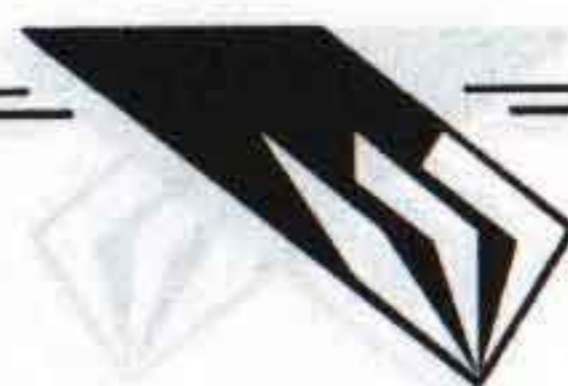
„Labiausiai įkaitintos vietos pragare skirtos tiems, kurie didžiųjų dorovinių išbandymų metu laikėsi neutraliai.”

Dantė

Saulė šviečia naktimis
 Ne tau, ne man, o jiems.
 Už tai iš čia mus išvarys
 Ir vietos nebeliks žmonėms.

Prieik, sustok prie lango,
 Pažvelk į minią, trypančių žodžius.
 Minia minčių nemato –
 Ir jos jau greit paliks mus.

Man liūdna eit keliu –
 Aš vienas, tuščias, mažas.
 Gal eikime tenai kartu –
 Bet dviems per siauras kelias.

Parduok sekundę laimės vieną
 Žmonėms, neturintiems akių.
 Už tai prarasiu sielą –
 Vis tiek per lietų aš tyliu.

* – Raidę N galime pakeisti raide R.

Tegu

Spjauk praeiviui į akis,
 Jei batas atsirišo –
 Tada bet kas sakys:
 Šis žmogus pamišo.

Sudėk į šaldytuvą protą,
 Jei išsigąsi pamišimo.
 Kvėpuot – menka paguoda,
 Jei plaučiai jau suiro.

Tu valgai žemę sau po kojom,
 Nes nieko kito nebeliko.
 Pradingo tai, ko taip ieškojom,
 Ir tai, ką radom, jau pranyko.

Tuščios mintys (pavasario belaukiant)

Išėjau
 pamatyti žemės
 padengtos sniegu

Kažkur toli
 trys broliai
 kasė sniegą
 ieškojo lobio
 nesurasto ir
 tokio brangaus
 kokio nėra ir
 neverta ieškoti.

*Pro langą žvelgė žmogus
tuščiomis akimis į pasaulį
kuriame slypėjo
Nesulauktas Pavasaris.*

*Ar nepamiršote žiemą
uždaryti durų kad įėjęs
šaltis neatšaldytų arbatos
kurią dar vakar baigėm gerti.*

*Nevaikščiokite per sniegą
nes jūsų pėdos ištirps
kartu su sniegu
Pavasarij kuris galbūt
šiais metais vėluos ir
ateis po vasaros kada
šienpjoviai užėjus lietui
sugrįš namo ir džiaugsis
geru derliumi.*

*Pakilo vėjas ir išsklaidė abejones
Dėl apleisto medžio kurį nukirto
Žiemą kad šis sudegtų ir sušildytų
Širdis tų kuriems pakyla ranka
Nukirsti apleistą medį.*

A.N.M.B.N.

*„Cinikas – žmogus, kuris, įkvėpdamas gėlių aromatą, žvalgosi aplink,
ieškodamas karsto su numirėliu.”*

H. Henkenas

*Ko žiūri?!
Aš gyvenu.
Aš turiu draugų,
Kurie nežino, kad juos turiu.
Aš matau pasaulį juodą –
Tai ne Pasaulis, o Nepasaulis.*

*Aš nekenčiu pusiausvyros,
Nes išprotėjau nuo lygybės,
Kuri tėra apsimestinis džiaugsmas.
Meilė – beprasmybė, nes
Mylėt yra beprasmiška.*

(Aš dar turiu proto).

*Aš nebenoriu rašyti,
Nes tai banalu ir kvaila.
To nenori niekas – netgi visi.
Kam rūpi mano norai,
Jei tai nėra svajonės,
O aš esu vienas daug kartų?
Paskutiniai paliko mane
Kentėti paskutinį kartą.*

„Cinikas – tai žmogus, žinantis visko kainą, bet nežinantis vertės.”

O. Vaildas

*Aš greit išeisiu,
Nes nebegaliu matyti
Negilių meluojančių akių.*

ORIJANA ŠERPITYTĖ

Tik žmonėms nėra sodininkų... Negi Mocartas pasmerktas?

Einu ir žvelgiu į besiruošiantį skrydžiui paukštį, į kraunančią pumpurą gėlę, į pilką akmenį. Einu ir kažko ieškau, trokštu, bet nerandu. Kur einu? Pasitikti genijų. Ko ieškau? Žmonių, juos auginančių. Tiesa, dar ieškau Meno žemės. Žinau, jog jos nėra žemėlapiuose, žinau, kad negalima pasiekti jos nei jūra, nei dangumi. Ji ne žemynas, ne sala. Ji – planeta. Planeta, kurioje visi tiki Dangum, Saule ir Žvaigždynais. Visi tiki Gamta ir Meno galia. Jie tiki žmogumi. Jie tiki tais, kurių mes nesuprantame – dvasingais žmonėmis. Ten žmogus – pasaulio viešpats. Mes jį dar laikome pasaulio vergu. Pas mus jau miršta dar negimę eilėraščiai, taktai ir vizijos. O Ten jie gimsta iš mirties, skausmo ir trupučio laimės. Mes matome žvaigždes, bet nedrįstame jų skinti. Bet kodėl? „*Juk žvaigždė pajuosta, jei skini ją abejodamas*” (V. Hugo). Mes netikime, kad praeitis sugrįš. Mums Mocartas negrįš, kaip negrįžta paskendę laivai. O jie – iš Ten, dar tiki tuo. Jie turi sodininkų... O mes? Pas mus jų nebėra. Atrodo, nė nereikia. Vadinasi, daugiau nebus nei Mocarto, nei Mikelandželo, nei Miuntės, nei... Meno? Ne. Jis liks. Tikriausiai... Dar atsiras bepročių sodininkų, kurie iš pilko akmens nukals gėlę ir įkvėps jai skrendančio paukščio didybę. Belieka tik laukimas. Žvaigždžių šviesoje pulsuojantis laukimas.

Apgaulė

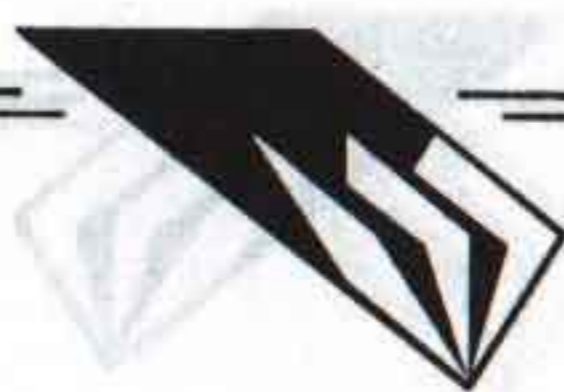
Iš po antklodės kyšo rieta nedidelė nosytė. Ant pagalvės mėtosi dvi plonos rudos kasytės. Mergytė atsimerkia, ir paslaptinai sužiba dvi rudos akys. Čia į kambarį įeina mama, ir išūlaus žvilgsnio nelieka. Mama palinki labo ryto, atitraukia užuolaidas ir liepia keltis. Vinanta (toks mergaitės vardas) žvilgteli į mamą, po to į mane ir pasigirsta skambus, ausį režiantis balsas:

– Atrodo, man galvą skauda..

Mama žvilgteli į dukrą: Vinanta tikrai atrodo pavargusi, bet vis dėlto mergaitė pasiražo ir strykteli iš patalo. Vinanta vidutinio ūgio, mūvi rausva pižama. Ji pastebi mano žvilgsnį ir susiima už galvos:

– Skauda...

Viskas aišku – sesuo nusprendžia „pasimuliuoti”. Iki penktos valandos

ryto ji skaitė apie plėšiką Hocenpločą, apie jo tvirtą charakterį ir įdomius nuotykius. Tai mėgstamiausias jos herojus. Nors šiaip knygos ne jos „stichija”.

Vinanta pasižiūri į tvarkaraštį ir sušunka:

– O, ne! Ne, ne!!! Vėl tas šlamštas! Istorija!.. Kontrolinis!.. O, siaube! Košmarėliai! Fui...

Vinanta atsisuka ir tarpdury išvysta mane:

– Ak, štai kur šuo pakastas! – pergalingai tariu aš. – Istorija, – aš linkčioju galvą. – O kaip tau patiko Hocenploco nuotykiai? Šaunūs ar ne? Tai kelintą valandą, panele, baigėte skaityti? – Sesė mano akyse pastebi paslaptingas žvaigždeles. Jos akys „pasidaro kvadratinės”: aš viską žinau! Bet ji atgauna amą ir gana drąsiai, bet tyliai sako:

– Atstok!

Mūsų ginčą pertraukia mama. Ji paliečia Vinantos kaktą ir pasako:

– Temperatūros, atrodo, neturi. Tad bėk praustis, rengtis ir valgyt.

Sesuo svirduliuodama eina vonios link. O vonioj... Vanduo bėga, o Vinanta sėdi ant skalbiamosios mašinos. Ji vos pašlapina pirštų galus ir neria lauk. Be galo lėtai ir sunkiai velkasi savo mėgstamą suknelę. Virtuvėje vėl krečia nesąmonės: skundžiasi, jog neturi apetito, valgo košę ir nepataiko šaukšto į burną, išpila arbatą. Galų gale mama netenka kantrybės ir sušunka:

– Jei taip blogai, neik į mokyklą! – Sesės akys sužiba, bet pažvelgus į mane ji trumpam apsiniaukia. Staiga Vinanta kažką sumąsto ir pamerkia man akį.

...Ji rengiasi ir siūlo:

– Susitariam: aš tau gumą, o tu tyli.

Aš purtau galvą.

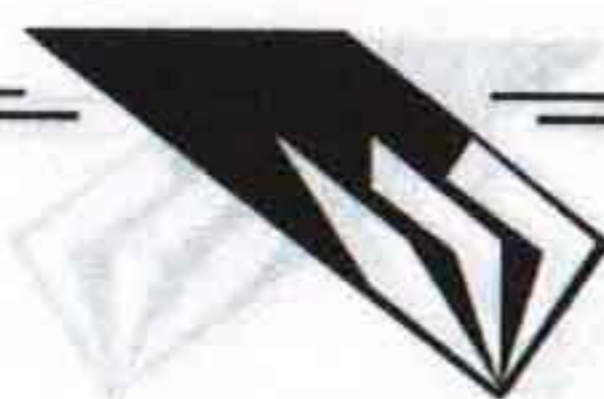
– Na, gerai. „Snikers”. Nenori? Ledai? Bananai? Ne? Gerai, savaitgalį eisim į kavinę. Aš vaišinsiu.

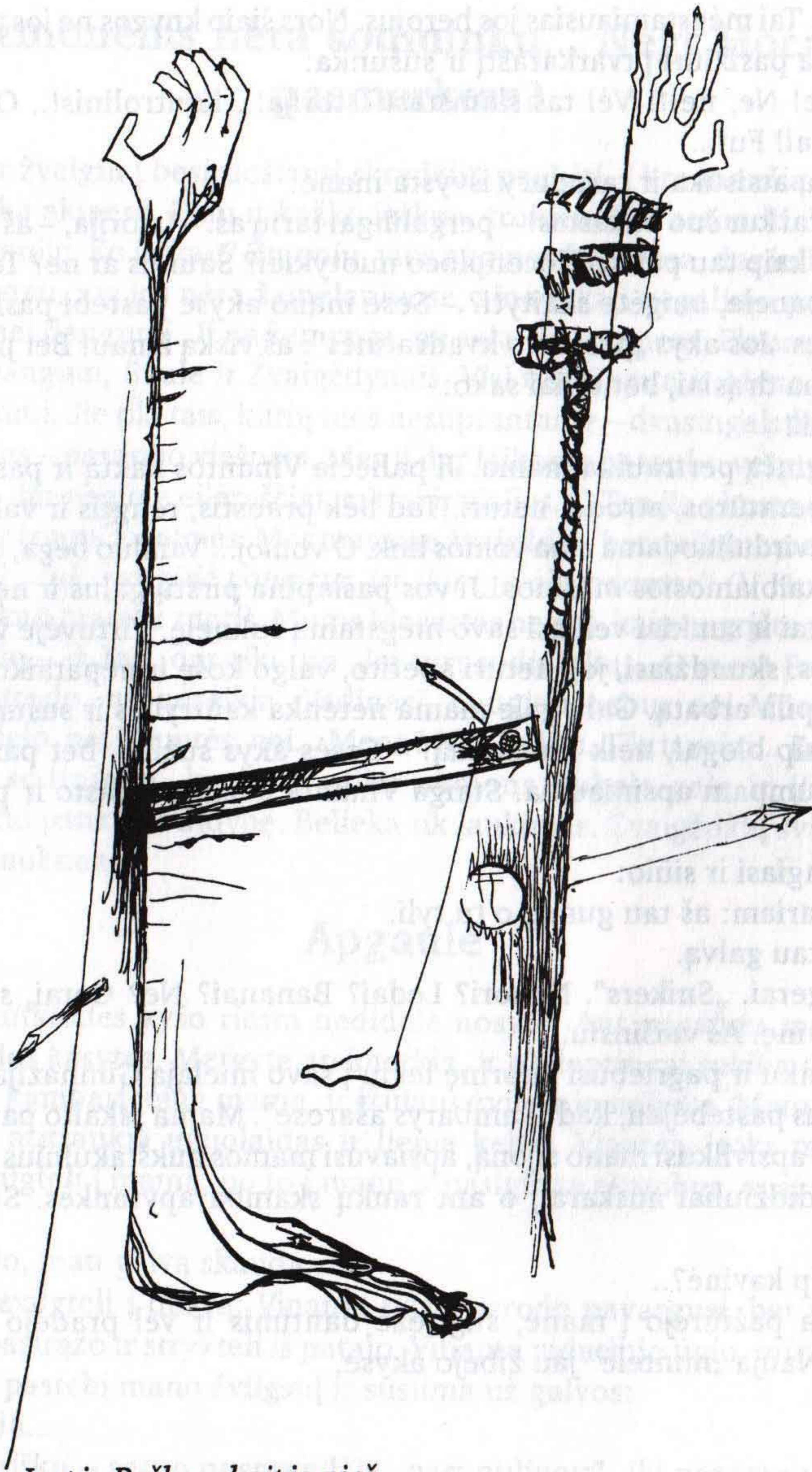
Aš sutinku ir pagriebusi kuprinę lekiu į savo mieląją Gimnaziją.

...Grįžus pastebėjau, kad „kambarys ašarose”. Mama „skaito pamokslą”, o sesė sėdi apsivilkusi mano sijoną, apsiavusi mamos aukštakulnius batelius. Ausyse – didžiuliai auskarai, o ant rankų skamba apyrankės. Su ironija tariau:

– O kaip kavinė?..

Vinanta pažiūrėjo į mane, sugriežė dantimis ir vėl pradėjo raudoti. Neilgam. Nauja „mintelė” jau žibėjo akyse.

Justės Pačkauskaitės pieš.

MINDAUGAS SMOLINSKAS

Tik Tau

*Jeigu juoda neviltis
Siekis užgrobti Tave,
Tu mane prisimink –
Ir aš būsiu šalia.*

*Tenežūna Viltis,
Teišlieka Draugai
Ir draugystės ryšys
Mus tesies amžinai!*

*Ir, kai ryto žara
Man akių nepalies,
Aš pašauksiu Tave –
Mintimis atsiliepk.*

*Tenežūna Mintis,
Teišlieka Draugai
Ir draugystės ryšys
Mus tesies AMŽINAI!*

Akimirka

*Sekundės lekia, ūžia, skuba
Linksmi klegėdamos keliu –
Nematė niekas, kad suklupe
Maža akimirka tarp jų,*

*Ir neišgirdo, kad nutilo
Daina, žvaliai neužtraukta,
Nepastebėjo, kad pakilo
Žvaigždė nauja, žvaigždė šventa –*

*Juk žvaigždės mirksi, krinta, sukas
Nerimdamos dangaus ratu –
Nematė niekas, kad suklupo
Maža spingsulė tarp žvaigždžių.*

Užsimerkei

*Akis užvėrei – ir žvaigždė pabėgo –
Galbūt nekęsi, nepatiks –
Manei, kad neturėsi nieko,
Tik viskas niekur neišnyks.*

*Tau užsimerkus, Žemė pasisuko –
Tikėjai: debesys pranyks –
Akimirka tau nieko nepritrūko,
Tik nežinai, ar visko liks.*

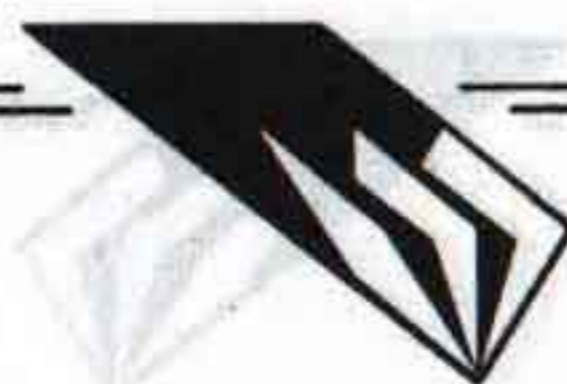
Iš „ASTROVIZIJŲ“

I. (Versmės)

*Dangus prakiurs – žvaigždėtos versmės
Įtrauks gelmėn – tik ne mane –
Kalnynai grius, pastoliai versis,
O sielos virs karštam vyne,*

*O sniegas kris – mintis užklostys
Ir odą lies, ir liks randais –
Kiekvienas randas – slėptas žodis,
Įkalintas širdy kadais.*

*O žvaigždės kils mane apglėbę
Pažvelgt iš aukšto į save –
Žvaigždė many kažkur pabėgus –
Kodėl gi ne, kodėl gi ne?*

Tavi randai širdy manojoj,
Nors jų galbūt nepajutai,
Aptingę mintys išbujoja,
Kelius sulenkia nelauktai.

Dangus prakiurs – žvaigždėtos versmės
Įtrauks gelmėn – vėl ne mane –
Sulinkę keliai žemėn veršis,
Laimingi nesustoję čia.

II. (Mėnesienoje)

Kai pilnatis šypsis
Ir liūdno žvaigždės kris,
Į klonius ir į sodus
Išklys mana mintis.

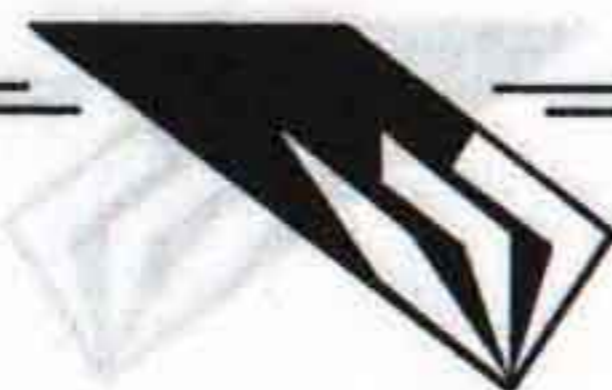
Nerimstančios plaštakės
Kažkur toli plazdės –
Primėnesėtos akys
Užmigti negalės.

Ir mano mintį blankią
Sugaus kažkas toli –
Lai nieko neaplenkia
Žvaigždėta pilnatis!..

III. (Nežinau)

Aš nežinau, ką alsuoja žvaigždynai –
Savo žvaigždės nepažįstu,
Aš nežinau, ko taip švelniai ir tyliai
Snaigė ant lūpų nuvysta.

Aš nežinau, kam diena keičia naktį,
Šviesos svajonę išblaško,
Aš nežinau, aš nedirštu suprasti
Tavo sudrėkusio laiško.

*Aš nežinau, ko dirvonuos suartuos
Akmenys tylūs, taip tylūs,
Aš nežinau, kaip sunku tau ištarti
Vėjy ištirpstantį „myliu“.*

TRILOGIJA „PURVINI SEKUNDŽIŲ BATAI”

I. (Leidimaisi ir tekėjimai)

*Nušvinta akys purpuru, kai purpuras žydrynėje,
Nors purpuras ne kruvinas, nors purpuras nemylimas,
Ir sklendžia smiltys užiančios, ir krenta smiltys tylinčios –
Nekvieski saulės liūdesiu, nors purpuru palydimu!*

*Ištark, kas tūno sieloje, kas prašosi išleidžiama,
Nesmerki nusidėjėlio, ir tau tebus atleidžiama,
Nubrauk žodynui ašarą – juk žodžių neužtekdavę,
Ir liaukis daužęs veidrodį, jei pats buvai jo atvaizdu.*

*Ar kyla laiptai krintantys, ar kyla nepakylantys,
Ar pasaka patikrinta, istorija taisytina?
Ar kenčia nemylėdamas, ar nekenčia nemylimas,
Ar žūva netylėdamas, ar tyli nežudydamas?*

*Kalnai sustings tylėjime lyg žody nužudytame,
Tyla blaškysis vėjyje pušų šakas draikydama,
O laikrodžių tiksėjimas nutolsiąs neišnykdamas –
Vėl rasime pripėdinta per purpurą, per rytmetį...*

II. (Užmirštos pasakos)

*Gęsta ir plieskiasi, gęsta ir plieskiasi
Užmirštos pasakos, pasakos tylinčios –
Cinko kareiviai tarpuvartėj mėtosi
Laukiantys rankų naujų, rankų mylinčių.*

*Vietaj žingsniuoją nemušdamos takto
Cinko kareivių sustingusios kojos,
Guli prie kelio spynelė be rakto –
Vangiai iš savojo glėbio vaduojas.*

*Švenčių eglutėm seniai nusivylę
Lydim, kur laukia jų broliai ir sesės –
Sapną išblaškę, nurimę, nutilę –
Laukiantys baugščiai artėjančių metų.*

*Kyla ir leidžiasi, kyla ir leidžiasi
Mintys nerimstančios, viltys netylančios –
Laimės beieškančios, vietos neradusios –
Ką tik nukritusios, vėlei bekylančios.*

III. (Žemės pirštai)

*Šalti nuvargę žemės pirštai –
Kiekvienas žingsnis – jų šėšėliai –
Kaskart beklumpant, bepailstant
Paguodžia, remia: „Eiki vėlei!”.*

*O siela žemės syvus geria –
Čia mano šaknys, mano viltys,
Čia mano pėdos, mano kelias –
Aplėbkit, vėsūs žemės pirštai!*

*Čia, saulės blyksnį išlydėjęs,
Svajingai su žvaigždėm kalbėsiu –
Plaukai kedensis gūšiais, vėjais...
Nuilsiu čia ir atsikvėpsiu...*

*Nurims kalnai po mėnesiena,
O amžiai slinks – lyg miglos leisis –
Užgims vėl riksmas, šauksiąs dieną, –
Sekundės bėgs, pasaulis keisis...*

Rytmečio romantika

Aukso rožem už pušyno
 Dega žydruma –
 Lygiu ežero paviršium
 Atplaukia aušra;
 Tuoj saulelė geltonkasė
 Spindulius išties –
 Savo laimę tesurasiu
 Klausdamas širdies.
 Debesėliai lengvabūdžiai
 Veja svajones –
 Bėgs svajonės pas saulužę –
 Prieglobstį ten ras;
 Mėnesėlis kelio vingy
 Pailsėt sustos –
 Lėkit, skriekit, mano mintys,
 Sodžiun mylimos!

Gyveno žmogysta mieste.
 Gyveno jisai, o gal ne –
 Pragydo paukštelis miške –
 Mažytis žmogus pušyje.

Išėjo žmogysta miškan
 Po švenčių jėgų pasisemt –
 Įvirto netyčia krūman –
 Neliko paukštelio jau ten.

Užsnūdo žmogysta miške.
 Paukštelį regės jis sapne –
 Paukštelis giedos giesmeles –
 Žmogystai gražu, o gal ne.

(Pasakyk...)

*Pasakyk, kur krinta žvaigždės,
Pasakyk, kur laikas bėga,
Pasakyk, kur aš nueisiu
Per pernykštį baltą sniegą?*

*Pasakyk, ar beišgirsiu
Laimės paukštę bepragystant,
Netylėk, ar beišvysiu
Savo žvaigždę bepražystant?*

*Paprašyk – ir aš atskriesiu
Per svajonę ar per miegą,
Ir paseksiu, kaip negėsta
Pumpurai, pavirtę žiedu...*

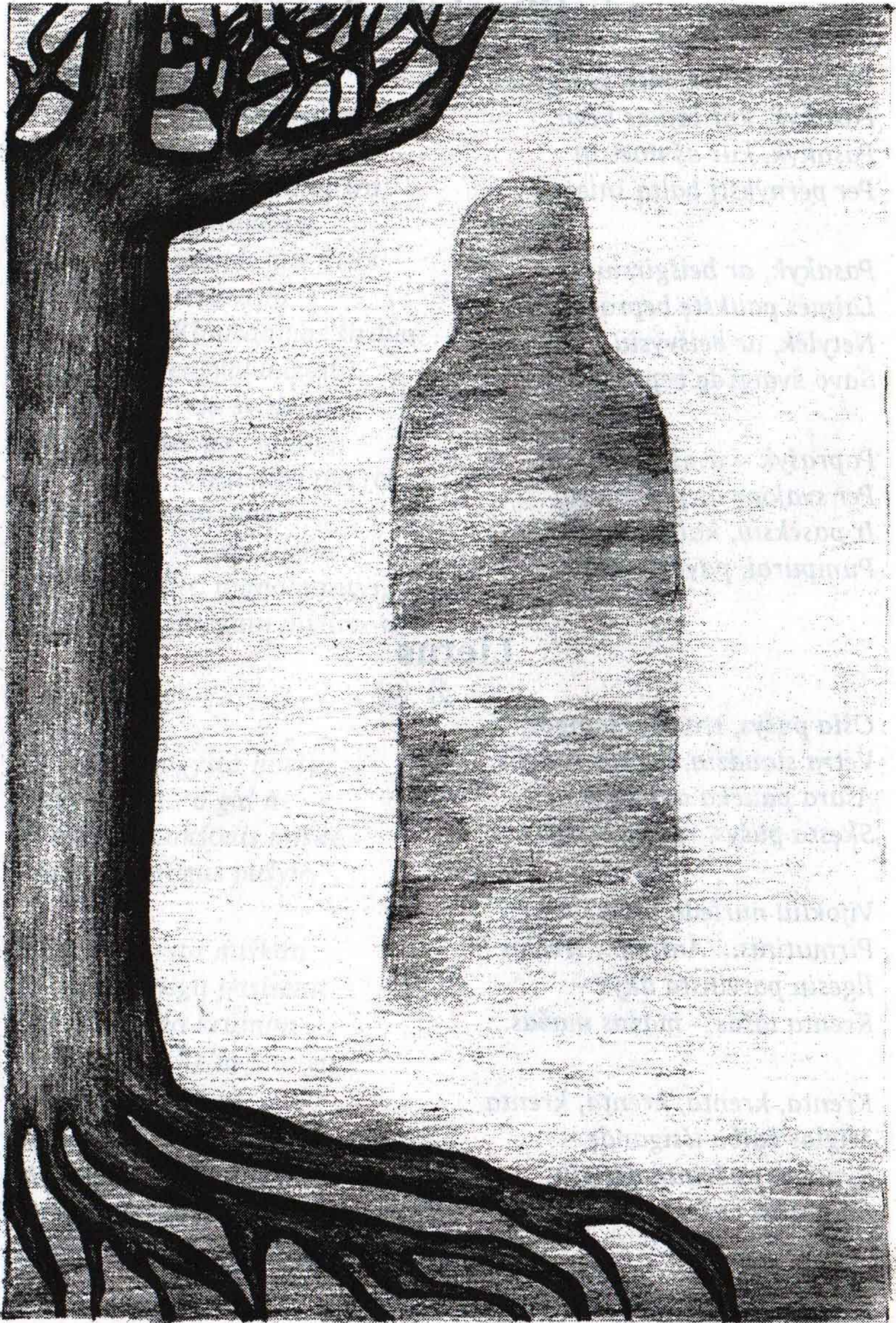
Lietus

*Ošia pušys, trankos bangos,
Vėtra siaudžia, žaibas rangos,
Ašara palieka dangų –
Skęsta pušys, rauda bangos...*

*Vijokliu nurieda lašas, –
Pirmutinis... Antras... Trečias...
Ilgesiu patvinsta akys –
Krenta lašas – mažas mažas...*

*Krenta, krenta, krenta, krenta
Miglos žaibo išsigandę –
Šypsena nušvinta dangūs,
Snaudžia pušys, aidi bangos.*

Astos Karpavičiūtės pieš.

Laukimas

*Laukiu laukimo, sulaukto laukimo,
Kad sulaukęs vėl laukčiau.*

Trioletas apie žiedą

*Nors buvo žiedas – mažytis, menkas,
Jis galvą kėlė, nors ramos lenkė,
Vis tįso, stiebės pasiekti dangų,
Nors buvo žiedas – mažytis, menkas.*

*Tuoju pasieksiąs, čia pat padangė –
Apleido jėgos, nes jis taip stengės,
Nors buvo žiedas – mažytis, menkas,
Jis galvą kėlė, nors ramos lenkė.*

Baltumas

*Tai baltai baltai baltuoja
baltiniai baltam balkone.*

Brasta

*Kodėl parduoti sielą
buvojimo prasmių beieškant,
prarasti kūną – trupinį būties,
truputį laiko,
tą grandioziškai nedidelį truputį?*

*Prasmė pati ateis –
ir tai bus kitas krantas
(/nors tai bus kitas krantas),
ir tai – tik vėlei krantas
(/nors tai – tik vėlei krantas).*

*Kodėl tad jos ieškoti,
ne pasroviui nuplaukti,
kodėl gi brist į krantą,
kurio tu taip bijai,
gal net labiau
nei sūkuriuojančios srovės?*

*Srovė pagaus – ir šveis į krantą.
Kai, įklampinus tarpdimensiniuose melduos,
su pašaipą tėkmės prasmės parodys,
bus per vėlu, jau per vėlu.*

Šydas

(Pagal Šatrijos Raganos apysaką „SENAME DVARE”)

„Sako, kad sielų negalima esą nė palytėti, kad jos lyg dujos blaškančiosi ir nykstančios. O aš noriu, kad būtumei ten visa tokia pat, kaip dabar, mamate.”

„Tartum po mano kojomis atsivėrė bedugnė ir aš turiu į ją įkristi, nes kito kelio nėra. Tėvelio tėvų nebėra, mamatės mamos nebėra – ir mano tėvelių nebebus, o aš pasiliksiu.”

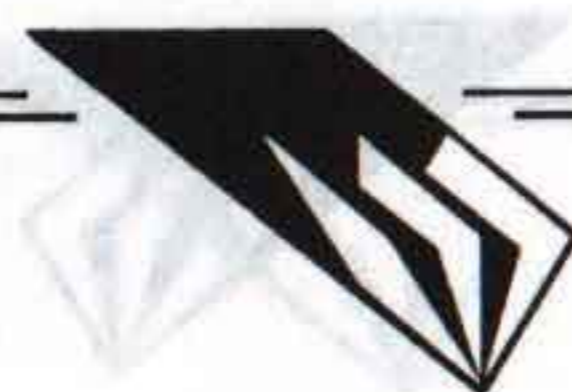
Žmogus gyvena viltimi. Viltimi, kad rytoj bus skaistesnis, kad jis lems dar skaistesnį kitą rytą. Tačiau ateina tokia minutė, kai jis prisimena, kad kada nors viskas sugrius, o savęs įtikinėjimai nebepadeda.

Nežinomybė. Žmogus nieko nebijo taip, kaip nežinomybės.

„Mamate, kas bus, jei tu taip mirsi, kaip tos našlaitės mama? Taip, dabar gal ne, bet vis tiek kada nors mirsi, kai užaugsiu.”

Žmogui, žinančiam, kas jo laukia, yra lengviau nei nežinančiam. Jis nuliūsta, bet, pamatęs realybę, su ja susitaiko. Kas bus, jei apaksiu? Kas bus, jei neteksiu rankos? Tačiau ar yra kas nors dėl to nusižudęs arba aplinkiniams įvaręs depresiją? Tik ko nors netekęs žmogus supranta to, kas liko, vertę. Kartu – ir likimo.

„Sakė, kad aš juk jau mokinuisis katekizmo ir turiu atsiminti jog tiktai žmogaus kūnas temiršta, o siela yra nemiri, kad apleidus tą savo sumenkusį, paliegusį kūną, ji einanti žvaigždėtai keliais pas Dievą.” „Kad ir geriausi viso pasaulio artistai imtų groti įvairiausiai instrumentais, ir tai jų muzika nebūtų tokia puiki, kaip Dievo sodnuose.”

Ilgainiui netikėjęs žmogus patiki, kad visur yra pusiausvyra, priklausomybė. Kad nėra mirties be gyvenimo, kad nėra gyvenimo be mirties. Kad tėvai turi mirti didžiuodamiesi tuo, kad vaikai už juos geresni, doresni, kad jie taip pat didžiuosis mirties valandą. Kad mirti ne taip sunku, kaip mirštantį išleisti. Ir vėl žmogus ieško priežasčių, pasekmių ir pusiausvyros.

„– Mamate, kodėl tu visados iš pradžių groji „Warum”?

– Nes siela pilna, pilna klausimų... Klausimų, į kuriuos nėra atsakymo.”

Yra atsakymas į kiekvieną klausimą. Galbūt kai kurių problemų sprendimai, reikalaujantys begalybės atsakymų į kitus, kai kada dar painesnius klausimus, yra pernelyg sudėtingi, kad žmogus galėtų juos suvokti ir vienareikšmiai įvertinti. Gal dėl to jį taip žavi neišsprendžiamos problemos ar neatrastų ar neįrodytų tiesų paieškos, beprasmiškas „laiko stūmimui” suteikiančios reikšmę ir reikalaujančios vis daugiau jėgų, vis daugiau laiko, vis daugiau problemų, klausimų ir atsakymų...

„...Paskutinis klausimas užgavo ir mano sielos stygą, ir panorėjau nors į jį duoti mamatei atsakymą.

– Juk pati sakei, mamate, kad mirtis veda mus į laimės šalį.”

Mirtis? Ji žmogų domina nuo tada, kai jis pirmąsyk suprato, jog teks atgulti taip, kaip atgula kiekvienas panašus, ar išnykti plėšrūno nasruose, iš kurių dar niekam nebuvo lemta sugrįžti. Tai buvo mįslinga ir neįprasta, žmonių gyvenime nevykdavo nieko panašaus. Žinoma buvo viena – mirties žabangų nepavyks išvengti niekam.

„Tavo akys ant manęs, ir tuojau nebus manęs. Kaip debesys nyksta ir praeina, taip, kas nužengs į kapą, nebeišeis ir nebegrįš į namus.”

Ko gero, susitikimas su mirtimi žmogui yra vienas iš sunkiausių išbandymų, pats patikimiausias psichologinis testas. Pamatę tą, kuris buvo be galo artimas, išeinant, žmonės pradeda abejoti materijos dėsniais ir tikėjimų pamatais. Susimąstoma: kas ten, už ribos, už nepermatomo (ir nematomo) šydo, gera ten ar ne, o gal jokio šydo išvis nėra, o jei jis yra, tai kur geriau gyventi, TEN ar ČIA? Bijoma išeiti, bijoma likti...

Memento mori...

„Tiek daug amžių nuriudėjo nuo to laiko, kaip tie žodžiai buvo ištarti, tiek dideliausių atmainų įvyko gyvenime, o jie ir šiandien dar tebėra gyvas, skaudžiausias širdies skausmas.”

...Memento mori... Memento vivere...

„Dažnai mąstau: kad žmonija, žengdama pirmyn, taip išstobulintų visas gyvenimo sąlygas ir žmonių santykius, kad žemėj rastų rojus – kas iš to, jei pasiliktų mirtis.”

Lapų šlamesys

O molekulės zvimbia, o atomai ūžia, sukasi, keičiasi, supasi, kiekvieną sekundę, kiekvieną akimirką, kiekvieną šypseną, kiekvieną vibraciją. O kiek juose žiemų, pavasarių, vasarų, rudenių...

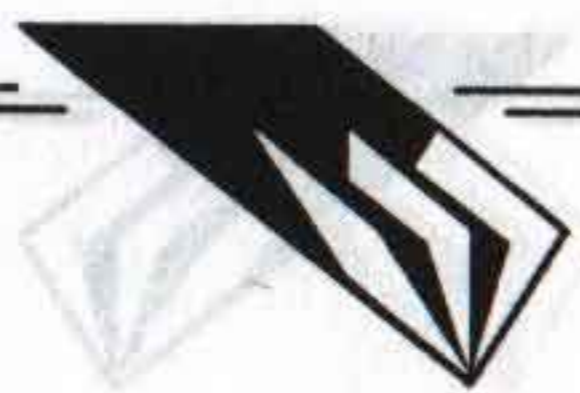
Tai ir atomuose krenta lapai, krapnoja visų vaivorykštės spalvų lašai, ir juose kažkam šalta, kažkas serga, kad suprastų, kaip gera buvo vasarą ar žiemą, buvusį ar būsimą rudenį. Kiek juose nežabotų minčių, vilčių, besisukančių kiekvienoje sieloje, verdančių, kunkuliuojančių, stumiančių užmarštin tas, kurios neišsipildė vasarą, tas, kurios išstūmė prieš tai buvusias, kad vėl iškiltų, kad subręstų, kad būtų nupjautos kaip auksinės rugių galvos, kad mirtų ir gyventų, kad savo pabaiga lemtų pradžia, kad žiemą su ilgesiu prisimintų lapų šlamesį...

Kaukės

Kai aktoriai pagaliau buvo nusigrimavę ir sustoję savo vietose, pastebėjau, kad veikėjai staiga išnyko. Liko vardai, kurie vis tolo nuo savo kaukių, palikdami jas vis šaltesnes, vis kaulėtesnėmis lūpomis, blakstienomis ir akių rainelėmis, o rasotas butaforinių kaktų raukšlių prakaitas liovėsi garavęs ir vešlią emocijų dirvą uždengė marmurinės Marso kopos, išvagotos minčių, kadaise suledėjusių ir įslėgtų į užmarštį, veidrodžiškai skaidrių ir matinių, suspaustų dzeusiškosios egidos ir transcendencijos properšoje, ir laisvų lyg oras tarp albatroso sparnų ir kerinčiai kobriško, bet tiesaus kondoro žvilgsnio, uždarytų tirpstančiose perlamutrinio gipso dėžutėse.

Įsipyliau dar alaus. Žvelgiau į užustalėje stovintį vynuogių sulčių grafiną, žvakės liepsnoje spinduliuojantį tyrumą ir begalinį skaidrumą, šviesos ir spalvingo aromato harmoniją, tviskančią raibuliuojančioje alaus putoje, žybsinčioje tuščių kvarco kaulų akiduobėmis, aiškiai trenkiančiomis kanalizacijos tvaiku ir kryžiais melo prizmėse – vaivorykštiškai tyrose ir skaidriose kaip vynuogių sultys, kaip aktorių akys po teatrine uždanga, kaip kaliausės žaibų glėbyje, kaip tūkstančiai žvakučių Paukščių Take, kaip veidrodžiai veidrodžiuose...

Ir tikrai, po saulėlydžio, vėjui užvėrus laukujes duris, šviesoms nuslopus, kaukių akys suspindo palaimingai klaikia fosforo šiluma.

SANDRA RAČKAUSKAITĖ

Bėgu... Tik nežinau – ar nuo savęs, ar nuo kitų... Aš ieškau vienumos. Vienatvės savo šešėlyje, vienatvės gamtoje. Noriu ištrūkti... kažkur, kur nėra mažiausias ruoželis nepalietas žmogaus rankos. Kur nėra nė gyvos dvasios. Nėra žmonių, nėra mašinų, nėra civilizacijos... Negyvenama sala, išdygusi vieni vienutėlė beribio vandenyno platumose. Rami ir kiek iškilmingai sustingusi sala... Nėra čia vergų nei vergvaldžių, nėra pavaldinių nei valdovų. Čia esu visiškai laisva. Gyvenu mintimis ir saldžiomis svajonėmis, kurios taip lengvai subrandinamos žvelgiant į baltas pūkinių debesų gijas, į tirštą miglotą rūką, į šviežio gelsvumo saulę, besiruošiančią nutūpti anapus... Maloni iliuzija... Ir tik svajonė...

Aš ieškau vienatvės... bet mano akys ir širdis jos neužmato. Žvelgia įkyrūs, kažko klausiantys veidai...

O aš sėdžiu ant smėlėto jūros kranto, mano neįdegytas kojas skalauja šiltos bangos, ir tarsi įsivaizduoju retkarčiais išnyrantį vienišo žmogaus siluetą... Bet greit atplauks rytojus, prigužės aibė žmonių ir vienišas mano mintis nustelbs linksmi krykštaujančių vaikų balsai...

Aš pabėgsiu... Susimąščiusio veido ir vienatvės ieškančio žvilgsnio nieks neberegės...

Rausva saulė nutūpė anapus... jūros. Ir balsvame vėjo išdraikytame smėlyje paliko mano pėdsakai, vedantys nuo jūros ligi... Vis tolyn ir tolyn... Tolyne nuo jūros kranto, tolyn nuo įprastinės poilsiautojų erdvės...

Nežaisk su žodžiu, nes jis
karštesnis nei ugnis.
Nežaisk su meile, nes ga-
li tau sudegt širdis.
Neliesk žmogaus,
jei jis dvasia kilnus.
Neliesk poeto, jis turi
dar pabaigt anuos žodžius...

Nukirtom eglę, nusukynėm gėlę,
Nuraškėm vaisių nuo paslėptos šakos...
Išrovėm šaknį, užgniaužėm sielą
Ir pasilikom prie amžinos tylos...

Šiandien aš dovanoju tuščią žodį,
bereikšmį... nuobody... ir šaltą...
Už jį išgirsti „Ačiū” noriu,
tačiau regiu tik nugarą
ant kalno aukšto.

Atslinko. Sustojo. Nuėjo. Praėjo
Pro miestus ir kaimus, tarp medžių jaunų.
Praėjo. Vis nyko. Mažėjo. Ir dingo
Tarp miestų ir kaimų, ir mūsų minčių.

VYTENIS PAVALKIS

Melsvo liūdesio valandos –
Tokios skaidrios ir šaltos,
Tavo rankose plazdančios,
Apgaulingai nekaltos.

Rudenėjant pavargusios
Viršum klegančių lapų –
Tavo vienišos ašaros
Liūdną pasaką seka.

Balto ilgesio valandos,
Tuštumos palytėtos,
Kaip ir visas gyvenimas –
Tavo brolis ir priešas.

Po pilnaties nušviestą lauką,
Braidydamas rasom klajoja laikas...
Basomis...
Ar atmeni, kaip krenta žvaigždės
Tau verkiant, juokiantis, nekenčiant...
Naktimis...

Aš tavo juoką,
tavo skausmą,
tavo tylą...

MYLIU.

Tylomis...
Kažkur pabėga žvilgsniai bailūs
Nuo horizonte kylančio rytojaus...
Netikėk...
Ir meilė, ir tiesa – tik žodžiai –
Ydingi, klykiantys, veidmainiai...
Man vis tiek...

Jei nori jausti,

nori kilti
ir išgirsti...

KARTAIS

Patylėk...

NAKTIS

Slaptingas šaltas spindesys žvaigždžių
Nuvilnija lygiu kaip stiklas ežero paviršium,
O vėjas vejas pamirštu keliu
Paklydusias svajones kaip miškų žvėris įniršęs.
Toli nuaidi piemenio daina,
Liūdna, tartum vėlyvas pilko rudenio peizažas.
Įsiklausai į ją slapčia – staiga
Pasijunti toks vienišas beviltiškai ir mažas.
Pavargę medžiai maudos pilnaty,
Seniai apkurtę nuo dieninių giesmininkų riksmo,
O jų lapai šnabžda kaip gyvi
Ir dreba lyg bijotų, paslaptį atskleist nedrįstų.
Aptemęs miškas klausosi tylos –
Tokios skaidrios ir stebuklingai nekaltos keleivės,
Kuri su pirmu spinduliu šviesos
Paskęs skambiam triukšme naujos dienos džiaugsmingo žaismo.

DIENA

Dulkinoje vidudienio kaitroj
Uždūsta išsvajota vėsoma tamsių šešėlių,
O įkyrių žiogų skardžioj dainoj
Plevena virpanti migla virš nušienautų pievų.
Aplėbė, tartum rankomis godžiom,
Krūmokšniai šakomis čiurlenančio šaltinio gėlą
Neatsiklausę geria paslapčiom
Ir traukia į save gyvybę ir upokšnio sielą.
Eini, ir saulė slegia lyg akmuo,
O žalias kilimas po kojų kviečia atsigulti.
Eini, bet negalvoji kur ir ko –
Dangstaisi nuo šviesos, joje bijodamas prapulti.

Be vėjo gluosniai supas paupy,
 Priglaudę tėviškai apsnūdusį pulkelį žvirblių.
 Įsiklausyk – nejaugi negirdi:
 Jau vakarėja, kur pėdom nubertas smėlis girgžda.

Aš noriu paklausti, kam saują už auksą,
 Kam saują už grūdus, kam saują į saują,
 Kas slepia po kaukėmis savo vienatvę,
 Kas juokias, kas verkia – kas dieną, kas naktį...

Aš noriu paklausti, ko klykauja vėlės,
 Kam virpančią liepsną mes užpilam smėliu,
 Ko ryto raudonis taip skverbias į sielą
 Saulėlydy kretančių pirštų alėja...

Aš noriu paklausti, kas kenčia, kam skauda,
 Kas daužo į šipulius ilgesį graudų,
 Ką reiškia mylėti ir žvelgti į laimę
 Pro tirpstantį ledą, pro vystančią saulę...

Aš noriu paklausti bent tūkstantį kartų,
 Kam žydi alyvos prie girgždančių vartų,
 Kur paukščiai sutūpę tyloj neištvertų...
 Tik vėlei atsakymų laukčiau aš veltui...

Nuleidę galvas ant suskirdusių delnų,
 Pavargę nuo žinojimo išminčiai
 Pagrobs slapta žodžius iš nekaltų giesmių,
 Išrinks po trupinį – o kam dalintis?

Nebylūs užsimerkę debesys paslėps
 Galybės rūpesčių prislėgtą dangų.
 Braidys sausros išsekintom žolėm – giesmės
 Ieškos sustingusios nuo šalčio rankos.

*Neprisilies – tik palydės aklu žvilgsniu,
Ir neateis prašyti atleidimo
Išminčių žodžiai, nebeturintys vardu,
Išminčių giesmės – nelytėtos stygų.*

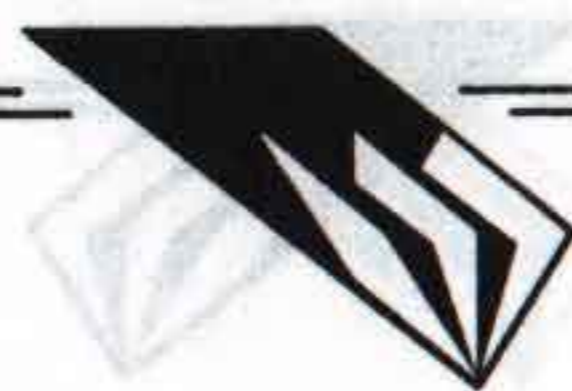
DIEVAI

*Prasmingi virptelėjimai iš tavo lūpų
Ir lyg palaiminimui pakelti delnai...
Mes skirstome dievus ir žmones lyg nebūtų
Žmonių tenai, kur šėlsta per naktis dievai.
(Prasmingi virptelėjimai iš tavo lūpų
Ir psalmes graudžiai giedantys tušti delnai...)*

*Sodriai auksuotos stiebias minaretų smailės
Į prismaigstytus žvaigždėmis dangaus skliautus...
Dar vienas amžinybėn išplaukiantis laivas
Krantė paliks neištartus maldos žodžius.
(Tad kam auksuotos minaretų smailės staipos
Prieš tolimus ir tobulus dangaus skliautus?..)*

*Į dykumas išėję skausmo karavanai
Nei kraujo, nei raudono vyno nepralies...
Tik žynio patriarcho sidabrinį ragą
Tavo sukepę lūpos vargiai bepalies.
(Iš dykumos ištrūko siaubo karavanai...
Te kraują – jiems, raudoną vyną – mums žadės!)*

*Filipikų išgąsdintas raganiaus vaikas
Prieš mantijas dievų aksomo atsiklaups...
Ir kada nors – tebūna kada nors tas laikas –
Kai bus visiems vis tiek – tai dievo ar žmogaus.
(Lopšinėm bernardinų užliūliuotas vaikas
Dievų aksomo mantijomis apsigaus...)*

Ir štai tada aš tau atnešiu kalaviją –
 Prisiminimui ženklą rytmečio skaistaus...
 Kai ant žaismingų madrigalų lietūs lyja,
 Kai lietūs lyjantys veide raukšles skalaus.
 (Ir štai tada aš tau atnešiu pievų gėlę –
 Prisiminimui ženklą vakaro tylaus...)

Prasmingi virptelėjimai iš tavo lūpų
 Ir psalmes tyliai giedantys tušti delnai...
 Mes skirstome dievus ir žmones lyg nebūtų
 Žmonių tenai, kur miega naktimis dievai.
 (Prasmingi virptelėjimai iš tavo lūpų
 Ir lyg palaiminimui pakelti delnai...)

Į baugų popierinį medžio siluetą
 Įsiropščia tingi tylą –
 Galbūt iš ten geriau matys ji blausią šviesą,
 Kur spingsi mano akyse.

Choras: Dienoj sužibs, naktį atklys
 į tavo spindinčias akis...

Einu gatve, nuplėšdamas jos atšiaurumą –
 Iki koktumo svetima! –
 Taip švelniai snyguriuojant kaukia prieš mėnulį
 Nuo šalčio tvinksinti tamsa...

Subėga pažiūrėti lyg niūraus spektaklio
 Sušalę pirštai tekini:
 Gal į mane, o gal į tą žvaigždėtą naktį
 Atklys nenuorama lemtis.

Choras: Dienoj sužibs, naktį atklys
 į tavo spindinčias akis...

*Ir tąkart vėl žaidžiau lyg pasakoj žvaigždynais,
Apsvaigusiais nuo pilnaties...
Kažkas šnabždėjo man į ausį tyliai, tyliai:
Dar pakentėk... Dar pakentėk...*

Septyni vidurnakčio regėjimai

I-asis (Prologas)

*Virš mėlyno prarajos krašto
Pakibo skaudžiai įnoringas smėlio laikrodis...
O aš, rieškučiom pasisėmęs žvaigždžių iš svetimo dangaus,
Giliai įtraukiu jų ledinį kvapą...
Ir mano akys seka krintančias smiltis...*

II-asis

*Kažkur apleisto parko gilumoj
Balandžiai daužo porceliano angelus...
Ir štai tada ateina plakanti sparnais vienatvė,
Bučiuodama kas pėda tavo sielos žemę...
O tu, jos nuolankumo sužavėtas, įsileidi...*

III-asis

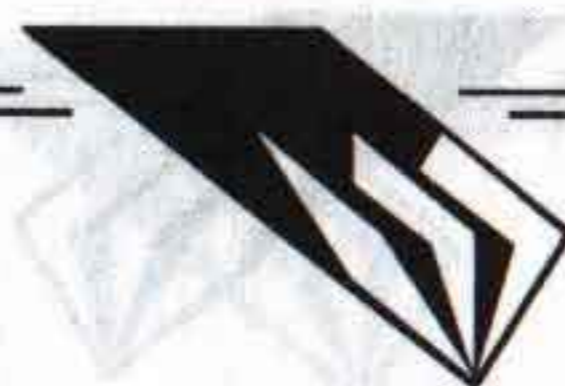
*Tą naktį, kai sukliko sapnas tamsoje,
Pro žvilgsnio šydą teisvydęs mėnesieną,
Mes vartėme knygas, ieškojome kaltų
Ir išdidžiai pakėlę galvas sakėme žiną...*

Nusprendėme daugiau nebesapnuoti. Kaip visad...

IV-asis

*Per karštligiškai virpančias rankas
Keliauja sklidinas vandens dubuo,
Ir, išsityčiojęs iš troškulių alsuojančių akių,
Ištykšta žemėn milijonais šukių...*

„Koks keistas garsas” – atsidusęs pagalvoji...

V-asis

Prigludo prie negyvo mūro

Klastingai besišypsantys suvargę žodžiai...

Pažadino paukščius, išniekino gėles

Ir, susibadę kojas, gailiai inkšdami pabėgo...

Jau nieko tyro, nieko dar nepalytėto... Nebeliko.

VI-asis

Sustingusios iliuzijos. Ir truputis tylos.

Truputis saiko begalinėse glamonėse troškimų...

Juk dienai slenkant vakarop, tingaus atokvėpio minutę,

Mes ieškome tik tiek mažai – trupučio laiko...

Net nejauku – nors kartą tiek mažai...

VII-asis (Epilogas)

Liepsnojantys saulėlydžiai mums žada tylą

Artėdami prie amžinojo rato krašto,

Kur mažas vaikas, pirštais įsikibęs, pasistiebęs,

Baimingai žvelgia į nurimusį žaidimų kambarį.

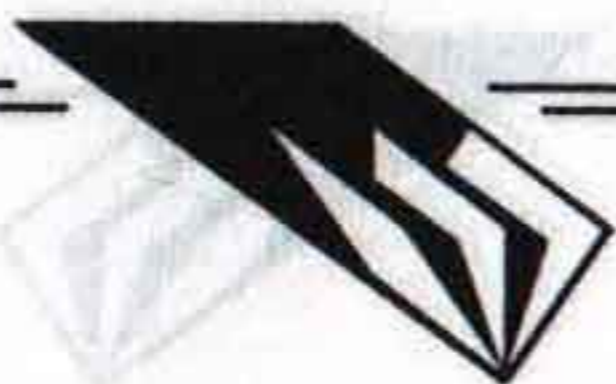
Ir lieka balsas: „Susirinkite žaislus...”

Pasivaikščiojimas

<...> Tada tu paklausei, kodėl taip tylu... Ir tuščia... Be galo tuščia!.. Mes ėjome gatve, supami žmonių: liūdnų ir besišypsančių, skubančių, piktų, o ant galvų pliaupė lietus. Toks aklas ir kurčias lietus... Pameni?

<...> Ar atsimeni tą grįstą gatvelę ir seną elgetą, sėdintį prie apšiurusio namo kampo? Jis skaičiavo monetas ir mėtė jas atgal į suplyšusią skrybėlę: viena,... dvi, trys...keturios... Nuobodžiaujantis senas elgeta, įrodinėjantis sau, kad yra turtingas (viena, dvi,...trys) ir laimingas. Juk taip eina laikas, tiesa?.. Argi ne juokinga?.. Viena, dvi... Ir vėl iš naujo iki beprotybės... Ar man buvo liūdna? Ne. Aš neskaičiuoju monetų, tada pasakiau. Kol kas neskaičiuoju. Tik renku...

<...> Paskui, be galo ilga vaiduoklišku medžių alėja, praėjome pro parką.

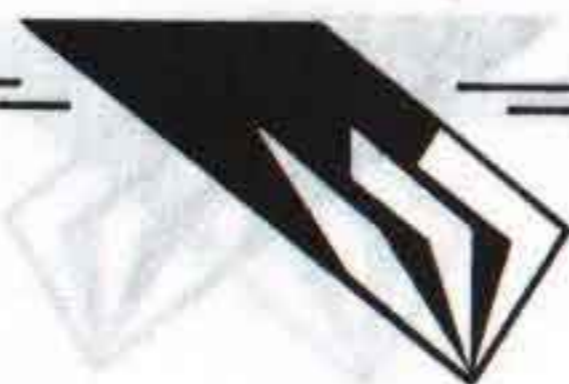

Pameni, žvarbus vėjas draskė nuo šakų paskutinius lapus. Jie krito, staiga mesdavosi aukštyn, sukdavosi ore lyg pagal negirdimą lėto valso melodiją, mėgaudamiesi paskutinėmis akimirkomis, kai dar galėjo jaustis pranašesni už tuos apačioje. Paskui sustingdavo ant šlapios ir purvinos žemės... Kažkoks drėgnas ir dulksvai geltonas Requiem. (Pasakei, kad tau šalta). Takelių sankirtoje stypsanti nuoga, tartum besityčiojanti iš darganos, statula... „Pažvelk, ji pasitinka kiekvieną ateinantį ir priverčia trumpam stabtelėti ir įsiklausyti į savo širdies plakimą, krintančių lapų čežėjimą (kaip keistai gali čežėti šlapi lapai, ar ne?) ir tylą, iš kurios žvelgia akys. Jos akmeninės ir tuščios, bet matai – jos šypsosi ir verkia, ir šaiposi, ir pyksta, ir...” Daugiau nesiklausei, įsikibai į ranką, ir mes ėjome link ūkanose išnykstančio alėjos galo. Po kojomis tyliai tyliai šlamėjo lapai...

<...> Susigūžusiomis senamiesčio gatvelėmis namo... Kalbėjome apie visokius nereikšmingus dalykus, o paskui ilgai tylėjome, girdėdami tik savo žingsnius ir alsavimą. Vėl lijo... „Kaip kartais lengva atsiriboti nuo pasaulio rūpesčių tylėjimu. Tyli ir paprasčiausiai eini tolyn: nesidairydamas ir nesikišdamas į svetimas problemas, neieškodamas pagalbos sau ir nepadedantis kitiems. Tyli ir tiek...” Nebylys prekeivis knygomis praeiviams siūlė „Gyvenimo išminties aforizmus”. „Ačiū”, – tariau, įsprausdamas jam į delną pinigų, ir jis po akimirkos dingo tamsiame skersgatvyje. „Išmintis. Sudrėkusi ir apiplyšusi knyga, į kurią visi rašo, ką nori, o paskui patys neperskaito. Kaip keista ir nejauku pardavinėti išmintį, kai žinai, jog kiti ją perka tik tam, kad rastų dar vieną savo klaidų paaiškinimą ir vėl jas kartotų...”

<...> Kai priėjome tavo namus, norėjau kaip nors ypatingai atsisveikinti, tačiau pasakiau tik paprastą „sudie”, kurį užgožė lietaus barbenimas į stogą. Gal taip ir geriau...

Dabar sėdžiu vienas kambaryje, kuriame stovi tik stalas ir kėdė, o ant grindų mėtosi suglamžyti popieriaus lapai su nebaigtais rašyti laiškais Tau. Kiekviena minutė, kiekviena sekundė – šimtai neišsakytų minčių ir žodžių, šimtai neišsipildysiančių troškimų. Taip tuščia ir tylu, be galo tylu, tik retkarčiais išgirsti glamžomo popieriaus traškesį: tūkstantį pirmą... tūkstantį antrą... tūkstantį trečią... iki beprotybės... Argi ne juokinga?..

UGNIUS MIKUČIONIS

Negaliu pasakyti, kad gerai pažinočiau Vytenį Pavalkį. Nepažįstu nė jo rašymo manieros. Todėl nedrįstu kalbėti nei apie tai, kas būdinga jo stiliui, nei kokios problemos yra svarbiausios jo eilių lyriniam subjektui; neanalizuosiu jo pasitelkiamų poetinių figūrų nei leksikos. Tik pasidalinsiu mintimis, užplūdusiomis kelintą kartą perskaičius porą jo eilėraščių. (V. Pavalkio poeziją reikia skaityti kelis kartus!)

1) „Į baugų popierinį medžio siluetą...”

Gali būti, jog tai eilėraštis apie atvirumą, apie žmogaus ir žmonijos (o gal Kosmoso) santykius, apie individo galimybes egzistuoti aplinkoje ir su ja bendrauti.

Jau pirmoje strofoje skaitome aiškia dialogo užuomazgą (galima įtarti, jog dialogas ir bus svarbiausia kūrinio problema). Ji __ir__ aš. Tyla __ir__ aš. Tyla – vadinasi, dar ne bendravimas. Visa aplinkui yra tylą – bet ne mirtina. Ji stengiasi užmegzti kontaktą su „manim” (juk ne šiaip pasižvalgyti ropščiasį į medį, o „man” į akis pasižiūrėti). (Beje, ne itin man patinka tas „ropštimosi” vaizdas. Komiškas truputį.) Ir „mano” akyse jau spingsi blausi šviesa. „Aš” taip pat pasirengęs bendrauti. Klausimai: ar šviesa „mano” akyse spingsi nuo pat pradžių, ar ją kažkas išiebė? Ar „aš” pats esu šviesos šaltinis? Kodėl tylą tingi?

Kitas sakiny (jį galėtume pavadinti refrenu) išduoda didžiausią, džiaugsmingiausią eilėraščio paslaptį. Visuomet – ir dienoj, ir nakty (koks putiniškas, egzistencialistinis laikas!) – mano akių šviesa atspindės „tavo” spindinčiose akyse. Dialogas užmegztas! „Mano” šviesa gali srūti į „tave”, „mes” galim keistis energija. Tai – gyvybė.

Tik – kaip vystosi toji gyvybė. Bendravimas reikalauja pastangų – „man” reikia nuplėšti gatvės atšiaurumą. Taigi, vien susikalbėti akimis nepakanka. Pasaulį (gatvę) reikia pakeisti, tam tikra prasme užkariauti. Bet pastangos rezultato gali ir neatnešti (gatvė lieka svetima – bet vis dėlto nebe atšiauri!), užtat išsekina sielą (dėmesio: „many” tvinksi tamsa – „mano” šviesa blėsta). Klausimas: ar „aš”, stengdamasis išsaugoti ryšį (sugebėjimą susikalbėti akimis) su pasauliu, netapsiu tamsos (mirties) šaltiniu? Ar neprimena tai Kaino tragedijos?

Perskaitęs antrąją strofą, pagalvojau, kad žmogus, kuris keičia save ar

gatvę – nesvarbu – kuris kuria naujus santykius vardan to, kad išliktų galimybė susikalbėti akimis – pats nukentėdamas (prarasdamas šviesą – gyvybę), yra panašus į Kristų. Ne tik į Kainą.

Į tokio žmogaus desperatiškas pastangas, į jo pasiaukojimą (niūrus spektaklis – ar ne Golgotos tragedija?) pažiūrėti subėga sušalę! Ar vieno asmens pirštai, sudedami maldai, – ar dviejų, supinami į draugystės (meilės, aukos) vainiką? Abiem atvejais – tai sekimas paskui aną titanišką žmogų, panašų į Kristų. (Jeigu Kristumi kažkas seka – reiškia, viskas tvarkoj?).

Tada ir į „mane”, ir į visą pasaulį (nebe gatvę, o žvaigždėtą naktį) atklys lemtis – jėga, galingesnė ir už šviesą. Kosminė gyvybė.

Klausimas: kodėl dusyk pakartota „gal”?

Ar „gal” reiškia, jog ir susikalbėjimas akimis, ir kosminė gyvybė – vis dėlto lieka siekiamybe, ilgesiu, bet ne žmogaus esatimi? Ar neįmanoma tapti tiek (bet ne daugiau – ???) atviram, kad šviesa „manyje” neišblėstų. Ir iš viso, kaip tada gyventi?

Galbūt atsakymas ir slypi paskutinėje strofoje.

Ar pasaka – ir yra išeitis? Vienintelis būdas egzistuoti (plg. H. Radausko „Pasauliu netikiu, o pasaka tikiu”...)? Žaidimas – tai magijos (savotiška kūrimo atmaina) aktas. Pasaulis (žvaigždynai) tampa apimtas hipnozės („apsvaigęs nuo pilnaties”). Traso būseną. Tik nežinau, kaip skaityti paskutines eilutes. Ar balsas, šnabždantis į ausį, ateina iš traso gelmių – ar atvirkščiai – tai realus garsas, liudijantis, jog traso nepasiekta? Abiem atvejais gyvenimas lieka netikras, absurdiškas. Žaidimo (pasakos) siūloma išeitis – „dar pakentėk”.

O kas toliau?..

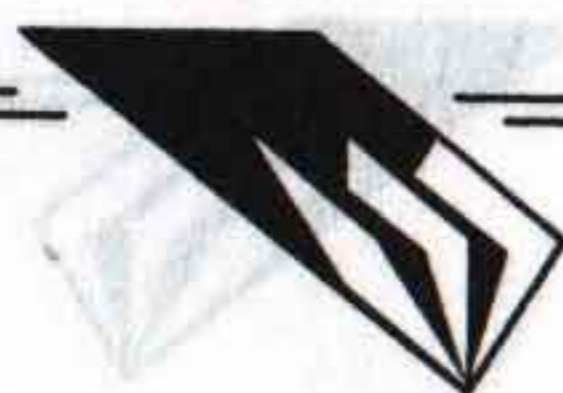
2) „Melsvo liūdesio valandos...”

Pavadinčiau šį eilėraštį „kalbėjimu apie patirtį”. Patirtis – tai praradimas, nusivylimas, mirtis. Išvarymas iš rojus. Nuodėmė. Pažinimas. Tiesos ilgesys. Kelias į prisikėlimą.

Melsva spalva man kelia mintis apie išvaymą iš rojus. Mėlyna – šalta ledo spalva. Ledas – apsimetęs vanduo. O gal perkeistas vanduo? Vanduo, perėjęs virsmą? Kokį virsmą? Mirties?

Antroji strofa, be abejo, pasakoja apie mirtį. „Pavargusios”, „vienišos”, „liūdna”. Bet netgi rudens mirties karalystėje lyrinis subjektas nėra paliekamas vienas – jį iš viršaus stebi aukštesnio lygmens subjekto akys. Tasai „tu” užima lyg ir dievo (ne krikščioniškojo, žinoma, o šio eilėraščio dievo) poziciją.

Jeigu nebūtų „tavęs”, gal nebūtų ir ko ilgėtis? „Tu” – ir asmuo (kaip

H. Nagio brolis), ir simbolis. Į „tave” smelkiasi baltas „mano” ilgesys.

Balta – tai spalvų visuma, darna, dermė, prasmė, harmonija, kosmosas. Ilgesys – žmogaus būties sinonimas. Baltas ilgesys nurodo gyvenimo kryptį tarsi vektorius. O susidūrus visumai (harmonijai) ir tuštumai, gimsta pats gyvenimas. Ar šią visumos ir tuštumos sąveiką pavadinsime pilnatve, gražiausiu būties žiedu ar beprasmybe ir absurdu – tai jau mūsų reikalas.

Tai ir yra patirtis. Žinojimas, jog be mirties neįmanomas ir bendravimas su dievu – broliu, neįmanoma gyvybė. Absurdas? Žinoma.

3) Nežinau, ar jau įtikinau, kad V. Pavalkio lyriką reikia skaityti. Aš skaitysiu. Ir po kelis kartus. Nedrįstu nieko sakyti apie jo eilėraščių „Dievai” – tame eilėraštyje kiekvienas žodis slepia dureles, vedančias į klaidžius labirintus – kaip ir eilėraščio „Į bangų popierinį medžio siluetą...” žodžiai. Pasakysiu tik, jog „Dievų” strofinę struktūrą laikau tobula. Skaitykite patys.

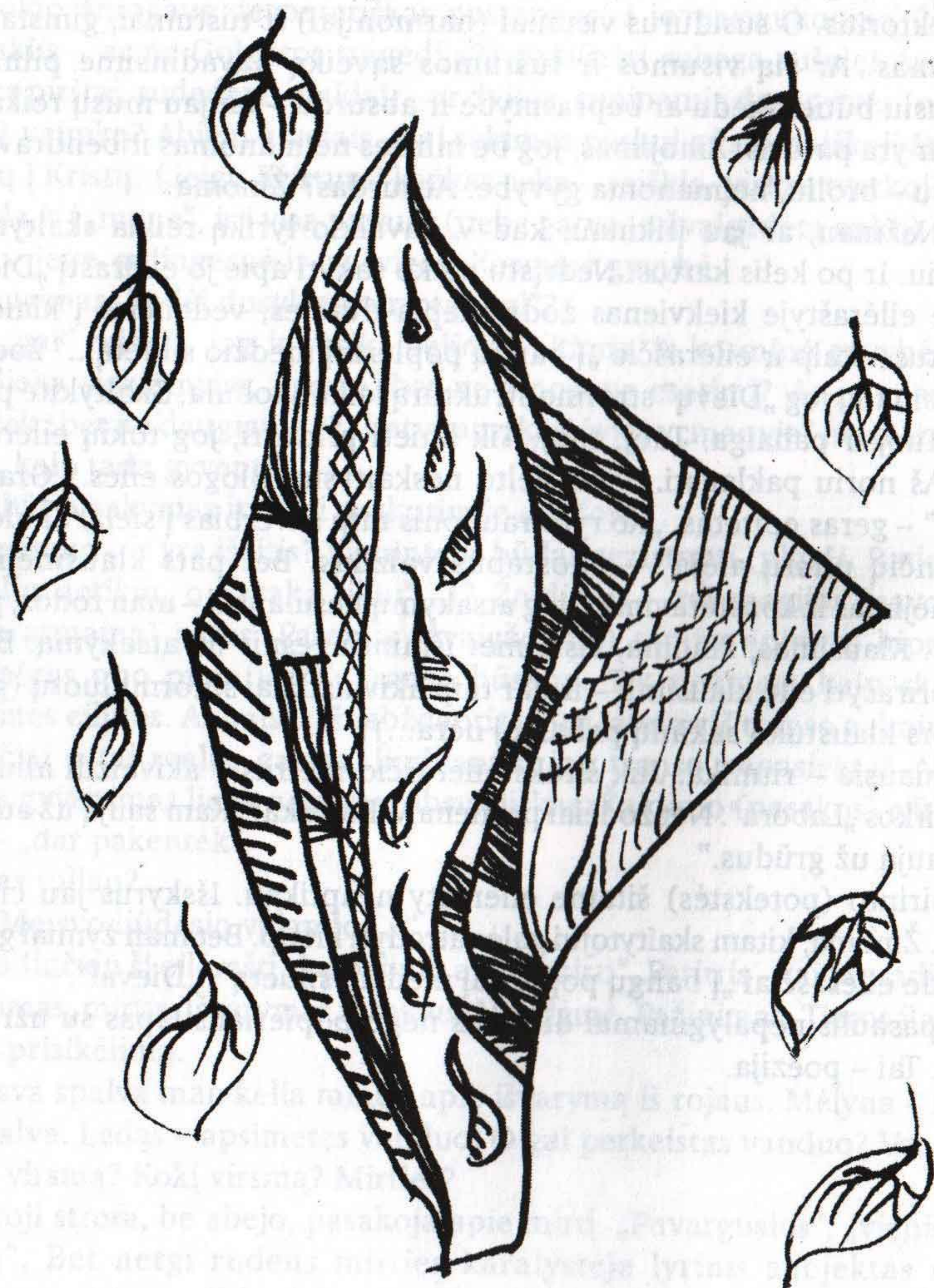
4) Tuoj ir pabaiga. Tuoj, tuoj. Tik knieti pridurti, jog tokių eilėraščių kaip „Aš noriu paklausti...” vis dėlto neskaitysiu. Blogos eilės. „Graudus ilgesys” – geras epitetas. „Ko ryto raudonis taip skverbias į sielą/Saulėlydy krentančių pirštų alėja” – nuostabus vaizdas. Bet pats klausinėjimas, klausinėjimas ir konstatavimas, jog atsakymų nesulauksi – man rodos, pigus triukas. Klausimas, žinoma, visuomet išmintingesnis už atsakymą. Bet ar verta prirašyti eilę klausimų – ir dar taip akivaizdžiai suformuluotų (gerai, kad nors klaustukų sakinių pabaigoj nėra...)?

Baisiausia – ritmika. Juk šitoks eilėraščio metras – akivaizdi aliuzija į V. Kudirkos „Labora”. Net žodžiai primena V. Kudirką: „Kam saują už auksą,/ Kam saują už grūdus.”

Labirinto (potekstės) šitame eilėrašty neaptikau. Išskyrus jau cituotą „alėją”. Žinoma, kitam skaitytojui galės atrodyti kitaip. Bet man žymiai gilesni pasirodė eilėraščiai „Į bangų popierinį medžio siluetą”, „Dievai”.

Jų pasaulis nepalyginamai didesnis negu popieriaus lapas su užrašytu tekstu. Tai – poezija.

Linos Laurynaitės pieš.

JURGITA URBIKAITĖ

Tamsos baimė

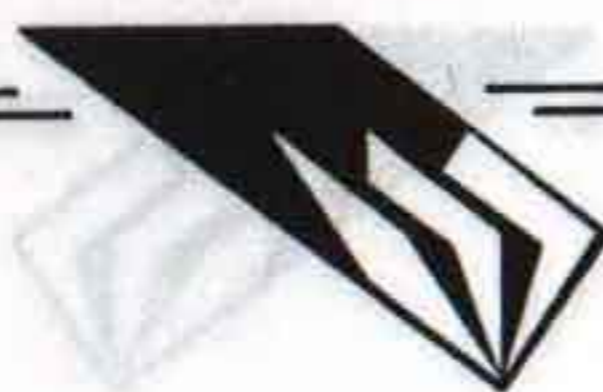
Kodėl žmonės bijo tamsos? Gal todėl, kad ši įkūnija savyje nežinomą ir tylą. Didis lietuvių kompozitorius ir dailininkas M.K. Čiurlionis rašė: „Tarpais atrodo, kad toji tyla ir tamsi naktis – tai kažkokia milžiniška baidyklė. Išsikėtojo ir lėtai alsuoja. Plačiai atvertos didžiulės sustingusios akys, o jose abejingumo gelmė ir kažkokia paslaptis”. Mes drovimės pažvelgti tamsai į akis, nes nebylus jos žvilgsnis pagimdo protu nesuvokiamą baimės jausmą. Keisčiausia, kad tai, kas paslaptina, nepaprasta, nesuvokiama, užklumpa naktį... kuomet ir užsimezga žmogaus dvasinis ryšys su paslaptingu pasauliu, o mitinė tamsa atskleidžia didžią gyvenimo paslaptį. Deja, mes dažnai neišdrįstame pažvelgti tamsai į akis...

Nors vieną kartą išžiūrėkime į tamsų nakties dangų, kai giliame skliaute mirga tūkstančiai mažučiu žiburėliu – tokiu tolimu ir kartu artimu. Žmogus tarsi ištirpsta beribėje tamsybėje. Viskas tampa panašu į sapną, į stebuklingą nakties simfoniją. Tamsa ir tyla sudaro nuostabią harmoniją, šalia kurios išnyksta mūsų maži rūpesčiai ir dvejonės. Tyli nakties ramybė – didžiulis kontrastas nuolat kažkur skubančiam ir besiblaškančiam pasauliui. Tuomet ir susimąstai ne tik apie savo, bet ir apie kitų žmonių gyvenimo prasmę, jų veržimąsi į tikslą.

Man rodos, aš žinau, kodėl bijome tamsos: bijome joje pamatyti save – kas yra mumyse ir aplinkui mus. Žmonės bijo pažvelgti į savo sielą, kuri kartais būna tamsesnė už pačią juodžiausią naktį. Šalčiu alsuojanti nakties tyla leidžia išgirsti nuslopintą sąžinės ir širdies balsą, prisiliesti prie savo esybės. Šito mes bijome labiau už viską, todėl ir slepiamės tarp kitų žmonių, tarp mašinų triukšmo, tarp įprastų dienos darbų ir rūpesčių.

XXIa. pasaka apie auksinę žuvelę ir tris norus

Vienišas žmogus sėdėjo ant upės kranto ir stebėjo, kaip vandenyje skleidžiasi ir vėl susitraukia mazuto klaneliai. Kiekvienas būtų nustebęs, pamatęs jį čia su tokiu keistu ir nemotyta daiktu rankose. Tiesą sakant, jis ir pats nežinojo, ko čia atėjo. Vaikystėje prisiklausė senelio pasakų apie sėkmingą žvejybą ir nusprendė pats tai išmėginti. Viena buvo aišku – toje upėje, kaip ir bet kur kitur, žuvys buvo seniai išnykę. Upės ir ežerai dabar priminė trąšomis ir chemikalais kraujuojančias žemės žaizdas, kur negalėjo

egzistuoti jokia gyvybė. Rūgštūs lietūs nuniokojo visus medžius, todėl jų kamienus žmonės retkarčiais papuošdavo ryškiai žaliais sintetiniais lapais. Paukščiai paliko šią nykią planetą, nes niekas seniai nebesiklausė jų giesmių. Nežinia, kada ir kur išsilakstė visi žvėrys, pabūgę duslaus į didžiulį slibiną panašaus pramoninio koncerno ūžimo. Iš kažkur sklido migdantys reklamos garsai: „Pirkite mūsų prekes ir jūsų skalbiniai bus balti kaip sniegas.” Deja, niekas nebežinojo, kaip iš tikrųjų atrodo sniegas. Dėl klimato atšilimo žmonės nuolat kentė alinantį karštį. Laukai ir pievos priminė dykvietes...

Žmogus vis sėdėjo ir žiūrėjo į vandenį. Staiga plūdė paniro ir suspurdėjo. Ištraukęs meškerę, žmogus išvydo mažą purviną žuvelę. Jis netikėjo savo akimis, kai ši prabilo maldaujantiu balsu: „Paleisk mane ir aš išpildysiu tris tavo norus.”

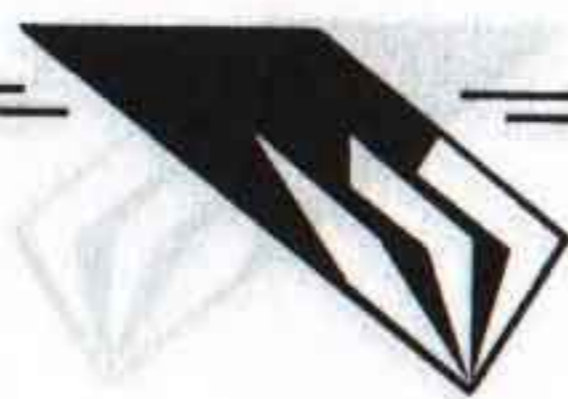
Pagalvojęs žmogus atsargiai nuėmė žuvelę nuo kabliuko ir tarė: „Tegul visi ežerai ir upės vėl būna švarūs.” Stebuklas, bet mazutas kažkur dingo ir saulės spindulys atsimšė skaidriame upės vandenyje.

Žmogus apsidžiaugė, o po minutės jau gailėjosi pasakęs kvailystę – juk reikėjo pagalvoti apie save, o ne apie pusiau išdžiūvusią upę. Tačiau jis žinojo, kad nebus laimingas tol, negalės džiaugtis skaidriu upės vandeni, kol neišgirs tikros lakštingalos giesmės. Žmogus nesusilaikė ir tarė žuvelei: „Tegul sugrižta visi paukščiai ir žvėrys.” Akimirksniu ore suskambėjo tūkstančiai nuostabiausių garsų, tokių neįprastų prie automobilių ūžesio pripratusiai žmogaus ausiai. Žemėje vėl pamažu skleidėsi gyvybė...

Žmogus apsidairė ir suprato, kad dar kažko trūksta. „Medžiai, tegul jie vėl būna gyvi ir žali!” – sušuko jis. Tokio grožio jis dar nebuvo regėjęs: plikos medžių ir krūmų šakos apsipylė sodriais pumpurais, kurie vis skleidėsi, kol pavirto tankia lapija.

Žmogus nusišypsojo pats sau. Jis buvo laimingas – ne tik dėl savęs, bet ir dėl savo vaikų, anūkų. Galbūt žalia spalva ramino ir teikė viltį, primindama, kad žmogus irgi yra tos ką tik atgimusios gyvybės dalis. Žmogus džiaugėsi, nes kažkada girdėta vaikystės pasaka tapo tikrove...

Tuo tarpu kiti žmonės kraipė galvas ir vadino naują pasaulį Rojumi. Jie šypsojosi vieni kitiems ir tikriausiai tapo truputį geresni.

ASTA ŽIEMYTĖ

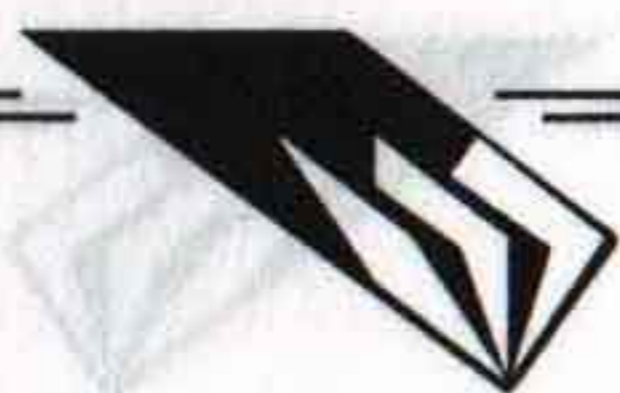
Vizija

Rugsėjo molio kupinam rūke
Pranyko mano viltys netikėtai,
Ir niekas neateis, neatsisės šalia,
Nebepaguos manęs po dangumi žvaigždėtu.

Išnyko visos žvaigždės – net ir jas
Tamsa manosios sielos jau užtemdė.
Nebematau šviesos – deja, deja –
Aptemusi manos vilties padangė.

Norėčiau beprote aš tapti... (bet vėl
Neišsipildys mano norai šioj planetoj).
Ir kuo daugiau man noris šelt,
Tai tuo blaiviau galvoj tiktai palieka.

Kodėl juoda tamsa mane apgaubus laiko?
Kodėl šviesos nėra nė kruopelytės?
O kosmose sustojęs laike,
Įkliuvusi aš čia, tarytum spąstuose pelytė...

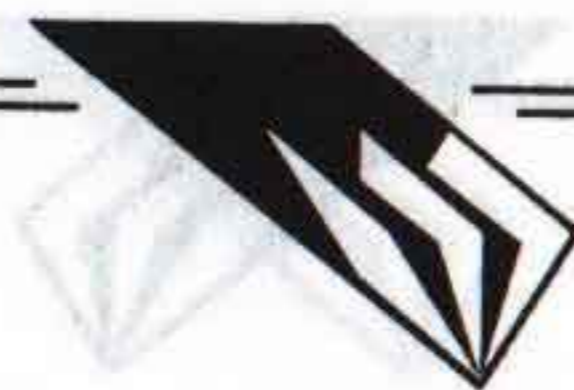

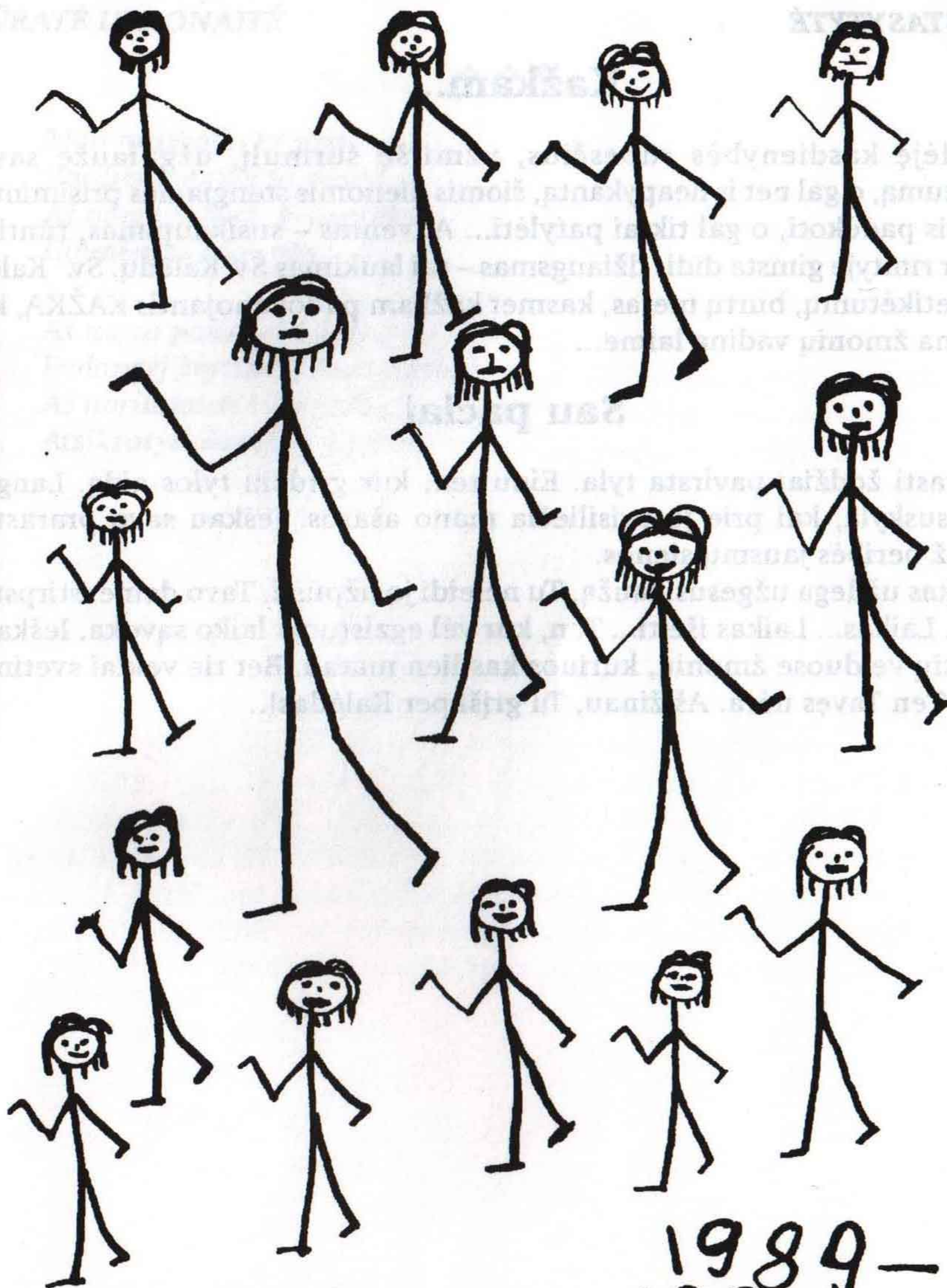
LAURYNAS MATULEVIČIUS**Vėl...**

*Vėl tuštuma,
Vėl šaltas oras,
Vėl svetimų namų langai,
O aš kaip valkata –
Benamių ponas –
Vėl beldžiuos į kitas duris.*

Žingsnis

*Blėso rūkas tada,
Kai atėjo aušra,
Jis žingsniavo tiesiu,
Akmens grįstu keliu.
Nors jo žingsnis sunkus,
Bet veidas žvalus,
Mums sako dangus –
Kad jis gatvės žmogus.*

HOMO GIMNASIUS — 1997 — 1989

Linos Laurynaitės pieš.

EGLĖ STASYTYTĖ

Kažkam...

Atidėję kasdienybės rūpesčius, užmiršę šurmulį, užgniaužę savy priešiškumą, o gal net ir neapykantą, šiomis dienomis stengiamės prisiminti, mintimis padėkoti, o gal tiktai patylėti... Adventas – susikaupimas, rimtis. Tyloje ir rimtyje gimsta didis džiaugsmas – tai laukimas Šv. Kalėdų. Šv. Kalėdos – netikėtumų, burtų metas, kasmet kažkam padovanojantis KAŽKĄ, ką dauguma žmonių vadina laime...

Sau pačiai

Prarasti žodžiai pavirsta tylą. Einu ten, kur girdžiu tylos aidą. Lango stiklas suskylo, kai prie jo prisiliečia mano ašaros. Ieškau savo prarasto veido už beribės jausmų sienos.

Kažkas uždega užgesusį laužą, Tu neleidi jo užpūsti. Tavo delne ištirpsta žvakė... Laikas... Laikas išeiti... Ten, kur vėl egzistuoja laiko sąvoka. Ieškau Tavo akių veiduose žmonių, kuriuos kasdien matau. Bet tie veidai svetimi ir šalti. Ten Tavęs nėra. Aš žinau, Tu grįši per Kalėdas!..

*Man nusibodo ta tamsi
Kasdieninė liūdna daina.
Aš noriu skristi, nesugrižti
Čia niekad niekada.*

*Aš noriu pasinert į begalybę
Padangėj švytinčių žvaigždžių.
Aš noriu jaust visa esybe,
Atsikratyti žemiškų kančių.*

TADAS ŠARŪNAS

Nakties išpūdžiai

Jau trečią dieną ieškau dvasinio poilsio Kuršių nerijoje. Nesiseka... Aplink tik triukšmas, užgožiantis net vėją... Vėją... Tik jis tame krašte buvo tikrai svarbus... Jis, pūsdamas burėn, plukdydavo valtį... Jis jas ir skandindavo...

Miestelis ištuštėjo... Netrukus po mano kojomis jau švelniai traška kopų smėlis... Mane užvaldo nakties tyla. Aplink tik tamsa, smėlis ir jūra... Bet aš ne vienas... Po savo kojomis jaučiu smėlio palaidotą kaimą, spinduliuojantį jėga... Tiksliau, tos jėgos mitu... Senųjų kuršių jėgos mitu! Aš pasijuntu stiprus. Lyg būčiau užaugęs šitam smėlio krašte... Bet jėgos apleidžia... Mano kojas ima ryti smėlis, apsvaigsta galva ir aš krentu. Smėlis dar nešaltas. Jis nespėjo atvesti nuo karštų kuršių pėdų... Akyse tamsa. Tik žvaigždės primena, kad pasauly tebėra balta spalva... Akis apipusto smiltys ir iš jų pabyra ašaros. Girdžiu, kaip atgyja miręs kaimas: bangos plaka valtį šonus, vėjyje siūbuoja padžiauti tinklai, smėlis beria pakrypusių trobų šonus, varpas šaukia sekmadienio maldai... Maldai, kad išliktume... Guliu nežinioje, bet man nebaisu... Kopos – ne tuščia dykuma. Jos gyvos... Užmigusias, bet gyvos. Viršuje praskrido porelė pabaidytų ir baisia klykiančių kirų. Lyg jie būtų kuršiai, gedintys po smėliu paslėptos savo žemės. Tamsoje išvystu žiburį... Jis didėja kaip viltis toj beribėj tamsoj... Didėja, bet nešildo. Ugnis dvelkia mirtimi – tik mirusi ugnis nešildo. Ji tik primena... Primena ir graudina... Tamsoj jau įmatau to žiburio šeiminką – seną kuršį. Jis paduoda ranką ir veda prie didelio bendro kapo – jūros. Visi jie palaidoti ten, jūroj, su tinklais ir paskandintom valtim... Jie išlipa į krantą, bet jie tik mitas. Nužudytas laiko ir smėlio... Man jie tik sapnas, nutrūkstantis išaušus...

JUSTINAS JUKNYS

Knyga

Atsiverski puslapį,
Mediena dar kvepianti,
Pasinerk į raidžių sūkurį,
Tik tiesą tau sakanti.

Paimki žodį, mielą širdžiai,
Jam daug teko iškentėt,
Pažvelki į akis mirčiai –
Užteks į melą jau žiūrėt.

Įsiklausykit – skamba
Liūdna kaip žiema melodija,
Pavargėlis pastogę randa,
Ramybę, gyvybę ir harmoniją.

Išskrido, paliko mus visus
Negriš, nelaukit,
Eikit į gimtus namus
Ir laimę vidun pašaukit.

Užverčiu lapą,
Neskaitysiu daugiau,
Pasiliksiu čia, kur
Liūdesio mažiau.

Liūdna knyga...

Tado Šarūno nuotr.

EVALDAS LIAUGODAS

Vienas

Vakaras. Raudona saulė pasislėpė už tolumoje boluojančios žalios miško juostos, atvėso oras.

Mišku, lėtai, nuleidęs galvą, eina žmogus. Jis senas, rūbai nutrinti, apiplyšę (iš beveik neįžiūrimos emblemos galėtum spręsti, kad kažkada šie skarmalai buvo kosminio laivo piloto uniforma), delnai suskirdę, o sename, raukšlių išvagotame veide neramiai bėginėja dar nepaprastai guvios skaisčiai mėynos akys.

Kiek tokių vakarų jau sutiko čia. Vienas.

Daug metų praėjo nuo tos lemtingos 2375-ųjų liepos 25-osios, kai jo valdomas kosminis laivas sudužo šioje Dievo užmirštoje planetoje. Tada jam pasisekė: suveikė automatinė katapultavimo sistema ir išsviedė jį iš krentančio laivo.

„Geriau jau būtų nesuveikusi, – mąsto – Netūnočiau čia vienas.”

Vienas...

Taip. Kažkada ten, Žemėje, jis buvo talentingas jaunas mokslininkas, teikiantis daug vilčių.

Po to, kai 2095-aisiais mokslas rado vaistus nuo AIDS, DNF ir kitų iki tol siautėjusių ligų, demografinio sprogo sulaikyti negalėjo niekas. Karas?! Šis žodis jau seniai pamirštas.

Jau 2170-aisiais teko pripažinti, kad vienintelis būdas išvengti artėjančios katastrofos – kitų bent kiek tinkamų planetų kolonizavimas.

Turbūt pirmą kartą žmonijos istorijoje žmonės taip vieningai siekė vieno tikslo. Ir iš tikrųjų nemažai pasiekė: vos po šimtmečio kolonizavo pirmąją planetą. Po to sekė antra, trečia...

Ir vėl prabilo žmogaus prigimtis: jam reikėjo dar, dar, dar... Žmoniją užvaldė mintis kolonizuoti Visatą!..

Tešlagalviai!!!

Tą ramų 2375-ųjų liepos 18-osios rytą ilsėjosi savo jaukiame butuke Havajuose, kai tyliai suzvimbė videofono ekranas.

– Skambina ponas Simpsonas iš kontoros, – tyliai pranešė švelnus moteriškas balsas.

Simpsonas!..

O, kaip jis nemėgo šito seno veidmainio, šito pasipūtėlio, laikančio save protingiausiu žmogumi pasaulyje. O dar klausyti jo nurodymų, amžinų pamokslų!..

O dabar? Kaip dabar apsidžiaugtų pamatęs tą senioką. Kad tik...

Sušlamėjo melsvi krūmai, tarp medžių prašokavo šokliukas. Artėjo pamiškė.

„Tiek metų vienas... Keista, kad dar neišprotėjau... Gal būtų lengviau...”
Pro retėjančius medžius šmėkstelėjo maža trobelė ir už jos plytinti laukymė.

„Ar dar atsimenu?..”

– Miš-kas, lau-kas, va-ka-ras...

Miškas baigėsi, priešakyje plytėjo plati, tamsia žole apaugusi laukymė. Dešinėje už kokio šimto žingsnių stovėjo nedidelė trobelė.

– Sau-lė, tam-sa, vie-nas...

Naktis. Mišką ir žaliają laukymę uždengė tamsa. Tylu. Pro mažos trobelės langą laukan skverbiasi silpna šviesa.

Ten, viduj, irgi ramu. Mirtiną tylą trikdo tik židinyje degančių malkų traškėjimas, ramiai plaka kėdėje prie židinio rymančio žmogaus širdis.

Ne, jis nemiega, galvoje it pašėlusios sukasi mintys.

„Kodėl?” – jau tūkstantą kartą mintyse kartoja klausimą. – „Kodėl aš?”

Stipriau plykstelėjo liepsna, sutraškėjo deganti mediena.

„Kur dabar Marius, Tomas, Ridas?.. O Lidija? – suvirpėjo. – Taip, Lidija. Ta graži, švelni mergina, dėl kurios jis ėjo iš proto...”

„Ne, turbūt neatsimena...”

Kažkur, miško pakraštyje, sušlamėjo krūmai.

Vienatvės planeta. Vienas...

– Rytoj – sušnibždėjo.

Rytoj jis keliaus į tą prakeiktą vietą. Ten, suanglėjusių medžių kamienais ir laivo nuolaužomis nusėtoje laukymėje vėl vaikštinės visą amžinybę, naiviai vildamasis rasti ką nors naudingo.

„Gal šį kartą pavyks?.. – žybtelejo viltis. – Turi pavykti...”

Tamsu, vienatvės planetą gaubia naktis. Mažoje trobelėje ramiai miega senas žmogus.

Rytas. Iš už miško tingiai teka raudona saulė, bunda gamta. Trobelėje pabudo senas žmogus.

„Dar viena diena.”

Vienas.

Žmogus atsistojo, nusižiovavo, priėjo prie lango ir sustingo...

Laukymėje, nutviekstas tekančios saulės spindulių, žėravo kosminis laivas.

JUSTĖ PAČKAUSKAITĖ

...
Aš tau rašysiu.

...

Keista. Pirmą sykį po ilgo laiko aš kažką jaučiu. Tokią pilkšvą tamsą. Noriu skaityti filosofiją, rašytą žmogaus gyvenimu. Tik bijau, kad man pasakys, kad viskas ir taip beviltiška.

...

Aš nemoku daryti kompasų. Reikia išmokti orientuotis pagal žvaigždes.

...

Noriu ką nors nupiešti.

...Kontūras leidžiasi žemyn. Stiprėja. Dar ir tas brūkšnys, vietoj subyrantis į tūkstančius neapibrėžtų taškelių. Dėmių srautas skersai. Tartum upė kalvotoje sąmonėje.

O taip, juodi pėdsakai juodame fone... Laisvė matyti.

...

Aš atsimenu, sykį piešiau linijos gyvenimą. Ji prasidėjo nuo juodo tušo pritvinkusio teptuko prisilietimo. Baigėsi ten, kur jos jėgos išseko – ji nutrūko ir išsisklaidė.

Aš piešiau jos gyvenimą ir jį lėmiau. Jaučiausi kaip Viešpats.

...

Žmogus gali tapti nematomas. Neturėti asmeninės biografijos ir niekam nebūti prisiminimas. Nieko nesakyti. Nesijuokti. Neverkti.

Taip visiems būna ramiau.

...

Aš žinau, kad nieko nežinau. Sokratas buvo genijus.

...

Man labai patinka mano naujas švarkas. Jis dvelkia mano mamos rankomis.

Aš šypsausi jai. Mums abiem truputį geriau.

Mintys yra abejonės. Tai daugiausia, ką gali įrodyti mano protas. Visa kita – fanatiškas tikėjimas.

...

Aš nežinau, aš moku tik nupiešti savo mintis. Jos būna surizgusios. Niekas neprašo paaiškinti, neieško prasmės. Tai gerai.

...

Mano pasaulis gali sudužti kiekvieną akimirką. Labai norėčiau dėl to nesijaudinti.

...

Stebėti lengva. Tu sėdi ant akmens ir stebi juos. Jie eina. Jų nedomina pilka gervės plunksna, kurią tu pagavai erdvėje vakar. Juokinga.

...

Dažniausiai aš prieštarauju pati sau.

...

...Bijo būti absurdiški. Tai juk labai nepadoru.

...

Gera po ilgo žygio girdėti, kaip tavo apskaldytas puodelis kviečia išgerti arbatos.

Jis labai gražiai dainuoja.

...

Truputis tiesos mele klyksmo aidas žvaigždėje tyloje gašli mintis didvyrio galvoje tamsus šešelis aitrioje šviesoje pilkšva nata spindėjime šviežias lapas ant sienos

Ramybė judėjime.

Lašelis blogio gėryje, lašelis gėrio blogyje. Baltas taškas juodame fone. Juoda dėmė švaroje.

Harmonija?

Kompromisas?

...

Pavargau.

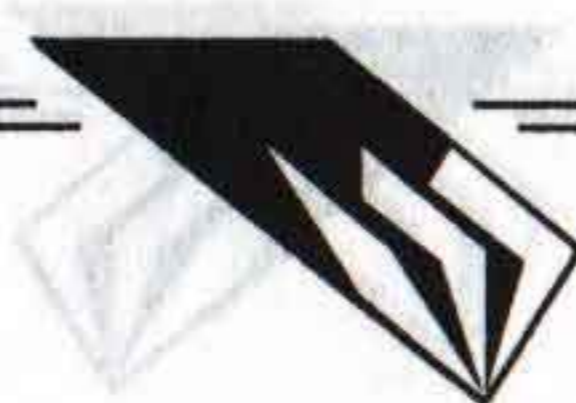
...

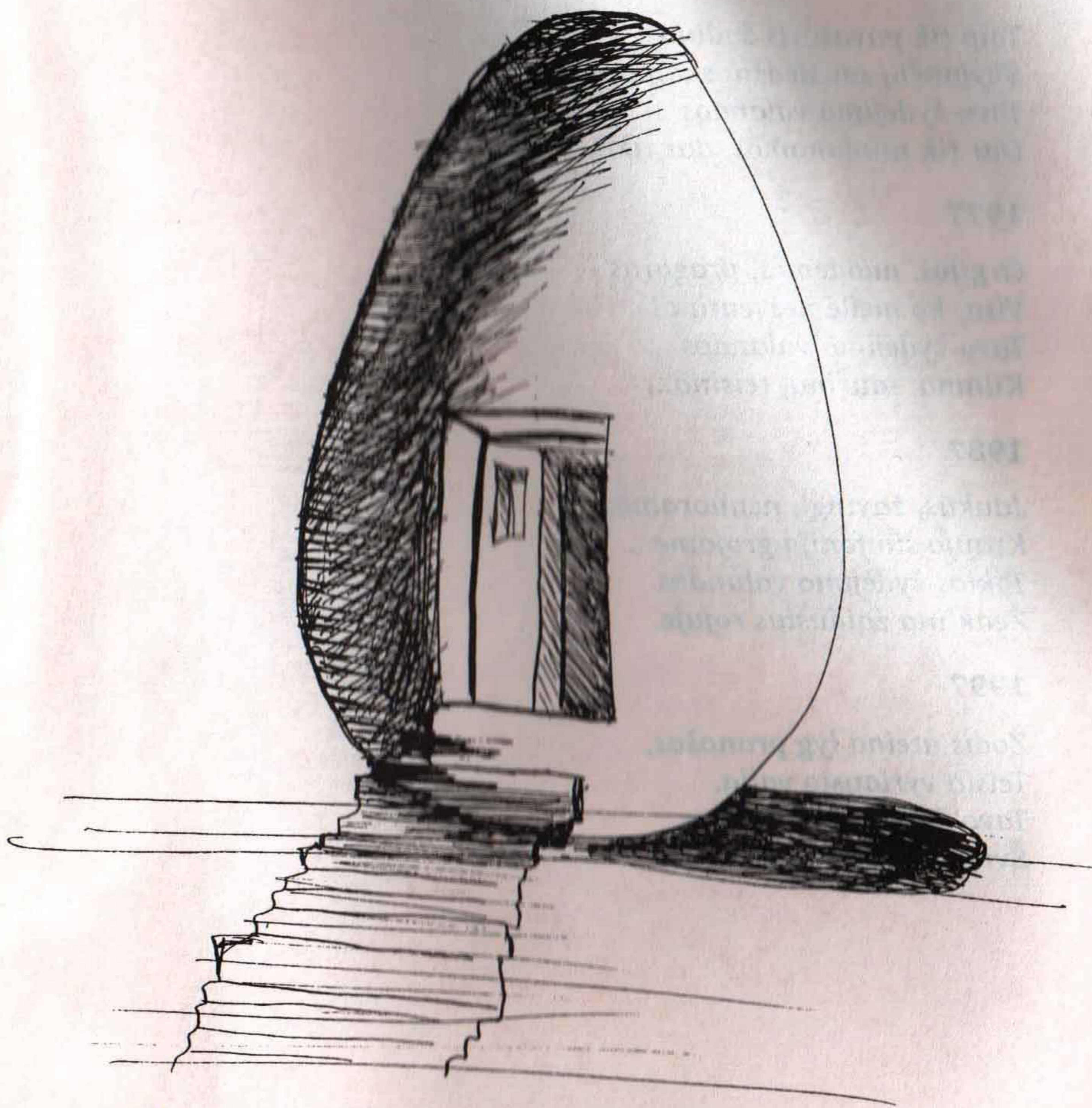
Po vieną užpučiu visas žvakes. Pradedu mąstyti apie kažką, kas man padės užmigti. Dega viena, kai imu pieštuką ir užrašau mintį. Paskutinę.

Tuoj užges. Bus tamsu. Turi būti.

Kas būtų, jei neužgestų?

...

Justės Pačauskaitės pieš.

BRONISLOVAS BURGIS**Lėtas lėtas valsas****1967**

*Taip tik pavasaris žadina
Skylančių sausledžių skambesiu...
Tavo žydėjimo valandos
Dar tik numanomos, dar tik...*

1977

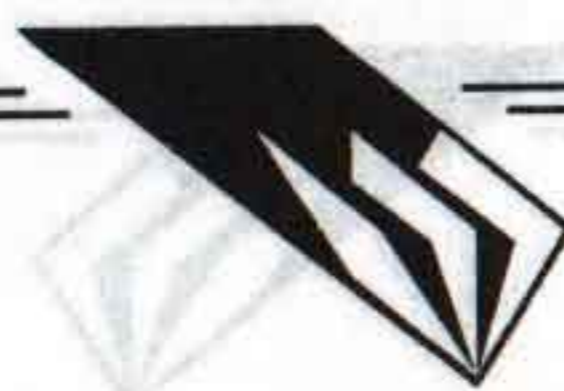
*Orgijos, nuodėmės, pragaras –
Visa, ko meilė nešventina!
Tavo žydėjimo valandos
Kilnina, taurina, teisina...*

1987

*Jaukūs, žavingi, nenuoramos
Kraujo simfoniją grojame...
Tokios žydėjimo valandos
Ženklina žaidusius rojuje.*

1997

*Žodis ateina lyg pranašas,
Teisia vyriausio valia.
Tavo žydėjimo valandos
Šviečia vaikų akyse...*

602814

